
VERSANTUR HIS TRIBUS

Table

DE ALCHEMIA DIALOGI DVO.

*

Quorum prior, genuinam librorum Gebri ſententiam, de induſtria ab autore celatam, & figurato ſermone inuolutam retegit, & certis argumentis probat.

Alter, Raimundi Lullij Maioricani, myſteria in lucem producit.

Quibus præmittuntur propoſitiones centum uiginti nouem, idem argumentum compendioſa breuitate complectentes, ex Tuſcanico idiomate traductæ.

BONA FIDE.

Lugduni excudebant Godefridus, & Marcellus Beringi fratres, 1548.

EXPOSITIO
LIBRORVM GEBRI ET RAIMVNDI LVLLII.

Centum uiginti nouem propoſitiones Gebri ac Lullij, libris recte intelligendis conducibiles, incerto autore.

I.

GEBER ingenioſe ſuos libros conſcripſit, ſermone tali, qui prudentes minime lateret, mediocribus profundiſsimus eſſet: ignorantibus autem & imperitis utroſq; terminos irreſerabiliter concluderet, una & eadem traditione.

2 ¶ Vili precio ad finem perducitur operatio hæc.

3 ¶ Principia naturæ etiam huius magiſterij principia ſunt.

4 ¶ Qui nõ habuerit ingenium naturale, & animam perſcrutantem ſubtiliter principia naturalia, & naturæ fundamenta, & artificia, quę conſequi naturam poſsint, in ſuæ actionis proprietatibus, non inueniet huius precioſiſsimæ ſcientiæ ueram radicem.

5 ¶ Principiorum naturalium metallorũ, triplex eſt differentia. Sunt enim quædam remotiſsima, quædam remota, ſiue media mineralia, alia uero immediata.

6 ¶ Oĩa metalla ex ſulphure & uitriolo generantur.

7 ¶ Argentum uiuum, & ſulphur commune, nõ ſunt principia metallorum.

8 ¶ Materia prima, in hac arte ea dicitur, quæ proxime accedit ad naturam metallicam.

9 ¶ Vitriolum proxime accedit ad naturam metalli-cam, quia sulphureum est, & in se habet uirtutem mine-ralem, ut conuertatur in metallum.

10 ¶ Virtus mineralis, generandi metalla, est in sul-phure loto, sine quo metalla nunquã generari possunt.

11 ¶ Hæ res, quæ naturam salis & aluminis habent, tantummodo solubiles sunt.

12 ¶ Ex uitriolo soluto duplex fumus resoluitur, & hi duo fumi à Philosophis Sulphur & Mercurius di-cuntur.

13 ¶ Sulphuris species, in metallis uirtutẽ proximam acquirunt metallationi.

14 ¶ A' metallis imperfectis diuersa uitriola accipi-mus, nobis & utilia & necessaria.

15 ¶ Species sulphuris præparatæ, aptissimę res sunt, ut ipsorum argentum uiuum, in Mercurium, aurum, siue argentum conuertant.

16 ¶ Quando uapores exhalantes cadunt in certã ter-ram rubram, conuertuntur in argentũ uiuum cõmune.

17 ¶ Quum duplex fumus, penetrando per saxa, sul-phur inuenit, ipsum soluit, & ipsi commiscetur firmi-ter, & per successiuam decoctionem in minera, conuer-titur in metallum.

18 ¶ Omnia metalla, ex eadem & simili materia gene rantur. Diuersitas autem inter ipsa, procedit ex diuersi-tate loci mineralis, & ex diuersis accidentibus, & con-trarietate sulphuris loti, & diuersa digestione.

19 ¶ Omnia accidentia, materiæ radicali superuenien tia, possunt remoueri, facturi uerum elixir, quod me-tallum est plus quàm perfectum, necesse est, illud fieri ex proprio semine naturæ.

20 ¶ Elemẽta lapidis Philosophorum, naturam pro-

pinquam,

pinquam, cōuertendi se in metallum, adepta sunt, quòd elementis aliarum rerum minime conuenit.

21 ¶ Vitriolum commune, principium remotum est ab arte.

22 ¶ Principia artis, non sunt in rebus uegetabilibus, siue animatis, neque in his rebus, quæ ab his sumuntur, quia aliena sunt à natura metallorum.

23 ¶ Sulphur, & argentum uiuum commune, non sunt principia naturæ, ergo neque artis principia erunt.

24 ¶ Sulphur solum non potest generare neque metallum neque elixir.

25 ¶ Qui ita nouerit præparare sulphur, ut metallis commisceri & uniri posit, maximum naturæ secretum tenebit, & uiam breuem perfectionis ingressus est.

26 ¶ Elixir fit duobus modis, ut per calcinationem & solutionem, & sine calce & distillatione.

27 ¶ Argentum uiuum, suis sulphuribus coniunctum, & coagulari & fixum reddi potest.

28 ¶ Argentum uiuum cum solis herbis non redditur fixum.

29 ¶ Nostrum argentum uiuum, siue Mercurius noster, sal est, uirtutem habens ueræ calcis.

30 ¶ Mercurius, siue argentum uiuum metallorum, per calcinationem conuertitur in sal.

31 ¶ In corporibus metallicis sunt duę sulphureitates.

32 ¶ Nostrum arsenicum, sulphure & argento uiuo participat, quare Hermaphroditon appellant: attamen per se non potest metallum aut elixir generare.

33 ¶ Tutia fumus albus est, nostri Iouis, propterea cu pro colorem citrinum inducit.

34 ¶ Sulphur & argentum uiuum redduntur fixa, per conuersionem in terram, & sine hac conuersione.

35 ¶ Sulphur cum suo sale & aceto calcinatur & lauatur.

36 ¶ Noster Iupiter & Saturnus sales sunt simul iuncta, ante distillationem.

37 ¶ Sulphur in præparatione plures supra sese pelliculas creat.

38 ¶ Sub Marchasitæ nomine Geber de lapide Philosophorum loquitur.

39 ¶ Vasa putrefactionis, & præparationis sulphuris, similia sunt & eadem, hoc est, in fundo plana.

40 ¶ Artis principia inueniuntur in metallis.

41 ¶ Elixir, & lapis Philosophorum, uegetabiles & animales, & minerales sunt.

42 ¶ Necessarium est, ut inueniatur medicina metallica, quæ imperfecta metalla transmutare posſit in uerum aurum & argentum.

43 ¶ Metalla perfectiſsime trāsmutari possunt, unum in alterum.

44 ¶ Ars plerunque uincit naturæ operationem.

45 ¶ In uno solo lapide, consistit totum magisterium huius artis.

46 ¶ In generatione metallorum & elixir, sulphur semini paterno simile est: Argentum uiuum uero fœmineo menstruo.

47 ¶ Lapis Philosophorum, habet in se omnem naturalem præparationem, & totum hoc, quod ad perfectionem requiritur.

48 ¶ Elixir, aurum potabile, quinta essentia, & semē, ex eadem materia fiunt.

49 ¶ Opinio quorundam, qui elixir fieri uolebant ex auro communi.

50 ¶ Elixir ex auro communi fieri non potest, quia ipsius

ipsius sulphur iam ad ultimum, permanentem& tincturam peruenit, & ipsius tinctura hoc non excedit, quod sibi necessarium erat. Propterea aurum & completum & determinatum dicitur, neq; (ut maxime necessarium erat) debitè ad primam materiam reduci potest.

51 ¶ Humidum radicale, in cæteris metallis ęque uirtuosum, incorruptum & incombustibile est, ut auri.

52 ¶ In lapide Philosophorum, aurum & argentum sunt in potentia & uirtute.

53 ¶ Per corpora perfecta Geber sulphuris præparati species intelligit.

54 ¶ Aurum Philosophorum, & aurũ potabile, sulphur subtilissimum radicale sunt, quod anima dicitur.

55 ¶ Fumus albus, in suo uẽtre fumum rubrum portans, est uera quinta essentia.

56 ¶ Quinta essentia, actu nullam qualitatem habet elementalem.

57 ¶ Aqua uitæ Philosophorum, è lapide Philosophorum descendit.

58 ¶ Sulphur, mediante igne, dulcorat aquam amaram.

59 ¶ Cœlum nostrum ornari debet Sole nostro & stellis.

60 ¶ Nostra quinta essentia, uarijs nominibus appellatur perniciosorum & ferocium animalium, ut ursi, leonis, & similium.

61 ¶ Aquæ coagulantes & figentes, duæ sulphuris sunt species, Veneris & Martis nomine designatæ.

62 ¶ Vitri nomine in ista arte sæpe sulphur intelligitur.

63 ¶ Differẽtia est inter coagulationem quintæ essentiæ, & fixum elixir. Operantur enim diuersos effectus.

64 ¶ In medicina potabili pars animalis habetur.

65 ¶ In omni metallo singula Philosophorum metalla continentur.

66 ¶ In ista arte necesse est, occultum manifestari, & manifestum occultari.

67 ¶ Cum præcipitur, corpora in aquam esse resoluenda, intelliguntur species sulphuris.

68 ¶ Præter sulphur & argentum uiuum, non sunt alia Philosophorum metalla.

69 ¶ Ars imitatur naturam in multis rebus.

70 ¶ Sulphur rubrum, ut uinum, quando calcinatione nigrescit, nigrum nigro nigrius dicitur.

71 ¶ A colore nigro ad albedinem, multi & uarij colores apparent in sulphure.

72 ¶ Elixir primo fit nigrũ, secundo dealbatur, postea colorem citrinum assumit, ultimo uero rubrum.

73 ¶ Elixir coagulatur in forma oui.

74 ¶ Nigredo durat quadraginta dies.

75 ¶ Veteres, sub uelo fabularum poëticarum, occultauerunt hanc artem.

76 ¶ Sub fabula Herculis & Anthei, occultauerunt præparationem sulphuris.

77 ¶ Dixerunt ueteres, Iouem sese conuertisse in pluuiam auream, hac fabula occultãtes distillationem auri philosophici.

78 ¶ Per Argi oculos, in Pauonis caudam conuersos, significarunt nostrum sulphur, quod de colore in colorem mutatur.

79 ¶ Sub Orphei fabula, occultauerunt dulcedinem quintæ essentiæ, & auri potabilis.

80 ¶ Si Empedocli credimus, occultauerũt ueteres totã huius artis praxin, sub fabula Pirrhi & Deucalionis.

Sub

81 ¶ Sub fabula de Gorgone, qui omnes se conspicientes in lapides conuertebat, occultauerunt fixionem elixir.

82 ¶ Distillationem occultantes dixerunt, Iouem cōuersum in Aquilam, subuolasse cum Ganymede in cœlum.

83 ¶ Sub fabula Dædali & Icari, putrefactionem & distillationem occultauerunt.

84 ¶ Distillationem auri Philosophorum, occultauerunt, dicentes, ramo aureo exciso, alium statim subnasci similiter aureum.

85 ¶ Hanc distillationem occultauerunt etiam, dicendo, Iouem patris sui Saturni genitalia excidisse.

86 ¶ Aqua Mercurialis currus est Phaëthontis.

87 ¶ Per Mineruam armatam, intellexerunt eam aquam distillatam, quæ partem habeat subtilissimi sulphuris, quod sulphur ferrum dicitur.

88 ¶ Per Vulcanum, qui Mineruam sequitur, significatur sulphur, quod hanc aquam sequitur, & suum sal in putrefactione.

89 ¶ Per nubem spissam, cum qua Iupiter circumdedit Io, significatur pellicula in coagulatione elixir apparens.

90 ¶ Pelliculæ nigræ, apparentes in calcinatione sulphuris, sunt uela nigra, cum quibus Theseus rediјt Athenas.

91 ¶ Sub nomine diluuij & generationis animaliū, descripserūt distillationem, & generationem sulphuris.

92 ¶ Per Martem significarunt nostrum sulphur, & per Iunonem elementum aëris, & interdum elementum terræ.

93 ¶ Per Latonam, in Delo insula cōpressam à Ioue,

 signi

ſignificauerunt noſtrum cuprum, quod in bocciam poſitum, Solem & Lunam generat, præparationem ſulphuris occultauerunt, dicentes, Vulcanum propter deformitatem deiectum in inſulam Lemnon.

94 ¶ Atalantos, hoc eſt aqua noſtra uelociſsima, & leuiſsima, cum ſulphuribus & coagulatur & firmatur.

95 ¶ Boli, quibus Theſeus ora Minotauri inuiſcauit, ſunt ſulphuris ſpecies. In Labyrintho, hoc eſt, in noſtro uaſe, ſiue boccia, aquam mercurialem inuiſcantes.

96 ¶ Per Phœnicem, qui ſemper reuiuiſcit, intellexerunt multiplicationem elixir.

97 ¶ Sub nomine & fabula Demogorgonis, occultauerunt materiam & praxin huius artis.

98 ¶ Chaos ueterum, eſt noſter Saturnus.

99 ¶ Elixir ex argento fieri non poteſt.

100 ¶ Elixir fit ex metallis imperfectis.

101 ¶ Metalla imperfecta, media mineralia ſunt.

102 ¶ Opinio illorum, qui elixir ex plumbo communi faciebant.

103 ¶ Opinio quorundam, elixir ex ſtagno faciendum affirmantes.

104 ¶ Elixir neq; ex ſtagno neq; ex plumbo cõmuni fieri poteſt, cum ſint immunda in radice.

105 ¶ Primus ordo præparationis eſt, ſecundus eſt fixionis, tertius uero multiplicationis elixir.

106 ¶ Ex fecibus aduſtis extrahitur Mercurius noſter, cum quo multiplicatio fit.

107 ¶ Cuprum, & ferrum commune, in eorum radice pura & munda ſunt.

108 ¶ Elixir fieri non debet ex cupro communi.

109 ¶ Noſtri cupri minera ſal eſt, dictum Saturnus.

110 ¶ Opinio elixir fieri nõ poſſe ex ferro cõmuni.

Ex

111 ¶ Ex traditione Gebri, & omnium Philosophorum probatur amplius, elixir fieri ex ferro communi.

112 ¶ Vas distillationis Mercurij, simile esse debet tabulæ planæ, aut paruæ concauitatis.

113 ¶ Elixir fit ex ferro communi, quod hoc plus sulphuris fixi habeat præ cæteris metallis, & quòd sui spiritus uirtuosiores sunt, & quòd sua terrestreitas ab eo facile separetur, & facile ad materiam primam reducatur, & quòd ipsius ferri Mercurius præparatus, suum sulphur melius à cõbustione defendat, & quòd hoc incompletum sit, & medium minerale, in quo extrema in uirtute continentur, & quòd minera sit auri philosophici.

114 ¶ Antiqui Philosophi per uaria ænigmata & similitudines significarunt, elixir ex ferro componi.

115 ¶ Ferrum, hominẽ dixere ueteres, quòd habeat animam, corpus, & spiritum.

116 ¶ Ferrum generatur in terra specialiter per uirtutem stellæ polaris.

117 ¶ Lapis ille, qui uili precio uenditur, ferrum est, si cæteris metallis comparaueris.

118 ¶ Ferrum uegetabile dicitur.

119 ¶ Fit elixir ex lapide uilissimo.

120 ¶ Lapis uilissimus Philosophorum uegetabilis, animalis & mineralis est.

121 ¶ Elementorum separatio.

122 ¶ Ferri spuma, quę à fabris ferrarijs abijcitur, uilissimus lapis Philosophorum est.

123 ¶ Humidum radicale, metallorum igne nõ aduritur.

124 ¶ Ex scriptis Gebri probatur, spiritus ex calce ferri, sublimandos esse.

125 ¶ Calx ferri, ignis uehementia conuersa in naturam

turam uitri coloris quasi uiridis, aut cœlestini obscuri, siue saphirini obscuri, uirtuosissimus Philosophorum lapis est.

126 ¶ Vitrum hoc, humidum radicale ferri est, uarijs Philosophorum sententijs probatur, lapidem Philosophorum igne nón aduri.

127 ¶ Ferrum à multa terrestreitate mundificatur, cum in naturam uitri reducitur.

128 ¶ Veteres Philosophi conuertebant uitrum in naturam metallicam.

129 ¶ Vitrum est maior lapis uilis, repertus & famosus &c.

FINIS.

DIALOGVS

PRIMVS, VERAM ET GENVINAM LIBRORVM GEBRI SENTENTIAM EXPLICANS.

*

DEMOGORGON. GEBER.

DE M. Salue magni Machumetis ſapientiſsime nepos. GEB. Saluũ te aduenisse gaudeo. Sed quæ cauſa eſt tam lõginqui itineris? DEM. Naturalis & innata cupiditas indagandi & cognoſcendi profundiſsima naturę ſecreta, quæ diuina mẽte ex abditiſsimis naturę arcanis eruta, per te doctè quidem & ingenioſè literis tradita ſunt. Tanta uero ſermonis obſcuritate conſcripta, ut etiam poſt grauiſsimos labores, & ſingularem ſtudiorum aſsiduitatem, ad uerũ ſenſum penetrare, & animi tui intentionem colligere haud poſsim. Quamuis multũ temporis, ad uirilẽ uſq; ætatem, bona ex parte, in his rebus cõſumpſerim, & in euoluẽdis tuis ſcriptis ferè XXXV. annos trãſegerim. Quare iam olim apud me conſtitutum erat, orbem terrarum mihi peragrandum, ut tandem obueniret uir ſapiens, qui hanc diuinam, ſecretiſsimamq; naturalis Philoſophiæ partem ita teneret, ut me facile tam profundæ cogitationis poſſet facere participem. Verum in hac mea

peregri

peregrinatione infinitos artifices audiebam, temerario ausu affirmantes: se intentionem tuam & uerissimum sensum tuorum scriptorũ ad unguem cognouisse, præter laborem tamen & graue dispendium nihil penitus consecutos, omnem culpam in te reijcientes. Ego uero ex singulari amore erga te, quem semper colui reuerenter, & magni feci, & famam & honorẽ tuum defendere non dubitaui, contra impudentissimorum detractatorum futiles ac inanes oblocutiones & morsus. Sciebã enim, te cæteris omnibus, qui hanc subtilissimam secretioris Philosophiæ partem aggressi sunt, cum apud ueteres, tum recẽtiores, ab omnibus uerę Philosophiæ studiosis præferri. Inde captus summo desiderio uisendi te, & coràm de hisce rebus disserendi, meum iter ex Italia, huc in Persiam deflexi, maxime, ut apud te impetrarem, ut me in consortium & numerum tuorum discipulorum recipere non recusares. Tantum enim apud me discendi amor & studium præualuit, ut neque itineris longinquitas, neque tot pericula subeunda, absterrere me posse uiderentur, sed fortiter hæc contemnenda putarem. GEB. Petis sanè honesta, desideriumq; tuum generosi animi certissimum indiciũ est. Quare nõ grauabor, te & in discipulorum & amicorum meorum numerum recipere. Feceris autem rem haud ingratam mihi, si eorum rationes, qui uanis oblocutionibus meæ æstimationi detrahere studẽt, indicaueris. DEM. Exorta est sæpe grauis uerborum concertatio inter nos, sceleratosq; tuæ famæ & nominis detractores, qui te acerbe accusabant & uituperabant, ex scriptis tuis se delusos & deceptos, supplantatosq; prædicantes, quod in hanc sententiam, in proœmio libri summæ perfectionis, scripseris: Per Deum, qui secundum hunc librum operatus

fuerit,

fuerit,uerum finem huius artis se adinuenisse lętabitur: His uerbis fidentes, maxime adducti sunt, ut neque labori,sumptui,aut tempori parcerēt,omnia,ut aiunt, ex libri tui instituto operantes, tamen nihil unquam consecutos, præter grauissimam rerum suarum iacturam,& temporis & laboris dispendium. Et quod grauius ferunt,nominis & famæ iacturam fecisse, omnibus ludibrio esse,cum digito,ut in prouerbio est, subnotari, ut minime tuto aut tranquille inter cæteros homines conuersari possint aut audeant.Hac ratione execrantur,maledicunt, uituperant, & contumeliosis conuitijs spargendis nullum finem faciunt, falsarium, impostorem, ac hominem uersutum, fallacemq; te clamitantes, cui id unum semper cordi fuerit, ut quàmplurimos faceret cum ratione insanos. GEB. Quis,obsecro,adeo diuinus & sapiens inter homines uixit unquam, qui scelera tos & malignos nō aliqua ex parte offenderit? DEM. Quid autem dicis, de multis sapiētissimis, & uitæ quasi inculpatæ,qui in eodē errore uersantur? GEB.Scripsimus lib. primo, cap. 7. summæ nostræ,Hanc artem in diuina potentia Dei, qui eam subtrahit aut largitur, cui uult,seruari, qui est gloriosus & sublimis, & omni iustitia & bonitate repletus. Ad hæc adiecimus quoq; in calce huius libri, hanc artem nos eo artificio tradidisse, ut à nullo intelligi posit,nisi cui diuinitus datum sit, aut à nobis, qui eam tradidimus, in hac edoctus.

DEM. Quid opus erat,ea scribere aut publicare,quę à nemine intelligerentur? GEB. In fine quarti libri, aperte ostendi, me hanc artem tradidisse sermone claro & aperto prudentibus, & huius doctrinæ filijs, ut diligentes artifices eam facile comprehendere & intelligere queant. Ignorantes uero admonui,

ut

ut eam fugerent, tanquam ipsis noxiam, inimicam & maxime aduersariam, quæ facile ad extremam paupertatem summamq; miseriam perducat. Si tã fideli ac paternæ admonitioni non credunt, uel eam nihili faciunt, inique nos accusant, cum omnis error illorum ignorantiæ, & præsumptioni potius imputandus sit. Ergo si ad inopiam & miseriam isti redacti sunt, nostra culpa factum, minime putato. Nã lib. primo, cap. 5. disertis uerbis ostendimus, uili precio (si artis principia cognouerint, & ea, quæ tradidimus, recte intellexerint) ad perfectionem magisterij peruenire posse. Quid hoc aliud est, quàm fideliter commonefacere, ut pecuniã suam custodirent, & nõ præsumptuosi uanè dilapidarent? Vt uero ea, quæ tradidimus, recte intelligant, necesse est, sermonem huius doctrinæ, non ex nuda litera, sed altiori indagatione considerare, & ad medullã sensus allegorici penetrare, mentemq; & intentionem nostram, hinc inde dispersam, & data opera improbis obscuratam, & uelatam, magna industria colligere, ut tandem ad ueram cognitionem principiorum naturę & artis perueniant.

DEM. Si tua scripta recte intelligo, naturæ principia, huius artis quoq; principia sunt. Scribis enim cap. 9. quarti lib. te post determinationem principiorum naturalium, etiam de principijs huius artis uerba facturũ, & particulatim loquendo, de naturalibus metallorum principijs. Cap. 12. lib. primi, dicis, principia naturalia, in opere naturę spiritus esse fœtentes, & uiuam aquam, quam etiam siccam aquam nominari concedis. Hęc eadem uerba repetuntur ultimo cap. lib. inuestigationis magisterij, quo loco cõcludis, lapidem nostrum esse spiritus fœtentes, & aquam uiuam, quam etiã aquam siccam recte dixerimus. Ergo quum principia naturalia

metal

metallorum, etiam artis principia ſint, neminem puto ambigere, ex recta cognitione principiorum naturaliũ, etiam artis principia poſſe inueniri. Quare rogo, ut certo ordine mihi naturalia principia demonſtrare uelis, ut huius magiſterij principia, mihi quoq; fiant manifeſta.

GEB. Et hoc requirit maxime doctrinæ ordo. Propterea ſcripſimus in prooemio primi libri, eos, qui principia naturalia in ſeipſis ignorauerint, multum remotos eſſe ab arte noſtra, cum ueram radicem non habeant, ſupra quam intentionem ſuam fundare poſsint. Et eodem libro, cap. 3. ſcripſimus, eum, qui nõ habuerit ingenium naturale, & animum, ingenioſe & ſubtiliter perſcrutantem principia naturalia, & naturæ fundamenta, & artificia, quæ naturam aſſequi poſsint, in ſuæ actionis proprietatibus, non inuenturum huius precioſiſsimæ artis & magiſterij ueram radicem. Diligenter igitur conſiderandum, principiorum naturalium metallorum, tres eſſe differentias. Sunt enim quędam remotiſsima, alia remota, & media mineralia, & tertia differentia immediatorum. DEM. Diſtincte hanc triplicem principiorum differentiam explica, ut omnem naturæ ordinem, procreandis ſiue generandis metallis exquiſite compręhendam, & naturã artificio aliqua in parte imitari poſsim.

GEB. Tametſi remotiſsima metallorum principia & radices (ſecundum operationem Hermetis) quatuor elementa creduntur, attamen cum denominatio ex prædominante fiat, minime dubitandum eſt, terrãm, aquæ commixtam, uerum principium & fundamentum eſſe omnium mineralium, idem affirmante Ariſtotele 4. Metheororum, qui tradidit, Metalla, quæ liqueſcunt aut funduntur igne, originem habere ex terra & aqua, quod 3. Metheo. libro quoque confirmat. In hac ſen-

tentia sequuntur Aristotelem, Auicenna, Albertus & S. Thomas, in libris mineralium & Metheororum.

DEM. Admodum desidero intelligere iam & cognoscere, quo pacto terra aquæ commixta, in metallum transmutari aut conuerti possit. GEB. Sol & omnes stellæ cum fixæ, tum erraticæ, lumine à Sole mutuato, terram assidue percalefaciunt, suprà, infrà, interius & exterius, circulari ipsorum motu, radiorum reuerberatione & subtilitate, præpotenteq; ui penetrandi. Quum uero omnis res combusta siue excocta facile corrumpatur & transmutetur, & corruptio unius, alterius generatio sit, necesse est, terram aquæ commixtam, & longo tempore sic exustam, & inde transmutatam, tandem conuerti in aliam naturam terream. Ita uidemus, ligna & lapides, fortiter exusta, in cinerem & calcem conuerti. DEM. Terra, sic exusta, in quam naturam terream transmutatur? GEB. Conuertitur in terræ speciem, aliquid substantiæ salis aut aluminis in se habens. Id enim experientia docemur. Percipimus enim cineres, calcem, sudorem, urinam, & maris aquam, Sole excoctam, salsedinem in se continere. Propterea diximus in principio testamenti, ex omni re adusta posse fieri sal. DEM. Quo nomine appellatur uulgo istud tuũ sal, in hac terra, sic exusta, occultatum? GEB. Vitriolum uulgo dicitur. DEM. Oho, generantur igitur metalla ex uitriolo? GEB. Ita sanè, ex uitriolo & sulphure omnium metallorum fit generatio. DEM. Quomodo approbas hoc, ut tibi fidem habeam?

GEB. Certum est, omnem rem in id resolui, ex quo composita est. Quare si metalla in ipsorum priorem materiam resoluere nosti, haud dubie reducentur in uitriolum, quod etiam aquam siccam uocari diximus.

Pro

Propterea in lib. inuestigationis, cap. de uitriolo, certo affirmauimus, à diuersis metallis, diuersas uitrioli species separari posse, nobis maxime usui futuras, & in operatione huius artis summe necessarias. Illud idem confirmauimus lib. 3. cap. 7. DEM. Mihi uidetur (ut ingenue fatear, quod sentio) in tuis uerbis haud paruam esse contradictionem. GEB. Quam mihi contradictionem narras? DEM. Multis locis tradidisti, & scriptis tuis affirmasti, sulphur & argentum uiuum omnium metallorum uera esse naturalia principia, quod nunc uitriolo tribuis, hoc facit me non parum suspiciosum. GEBER. Argentum uiuum & sulphur, non esse metallorum prima principia, sufficienter probauimus, cap. 12. lib. 1. Eum locum si recte intelligis, cognosces, me manifeste tradidisse, hæc in sua natura minime uera principia metallorum, sed aliud quiddam, quod sequitur ex alteratione substantiæ eorum in radice naturali ad substantiam terream.

DEMOG. Obscurus est hic sermo: non intelligo.

GEB. Meministi haud dubie, me dixisse iam, terram aquæ commixtam, radicem esse, & fundamentum omnium metallorum? DEMOG. Memini.

GEB. Hæc autem eorum alteratio, in substantiam terream, minime fit in ipsa essentia, aut substantia sulphuris, aut argenti uiui communis: sed in ipsorum radice, scilicet, in terra, aquæ commixta, per calorem mineralem & cœlestem decocta & transmutata, ut satis aperte ostendimus. DEMOGORG. Nunc, si libet, etiam de medijs mineralibus, & principijs remotis pauca refer. GEBER. Medium minerale, ex quo omnia metalla & argentum uiuum, & Marchasita & Antimonium generantur, est

illud ipſum uitriolum, quod in terra, aquæ commixta, ſiue decocta & exuſta, occultatum eſſe diximus. Et cum metalla reduci debent in ipſorum materiam primam, hoc eſt, Quanto propius ad naturam metallicam accedere poſſunt, ad naturam uitrioli & ſulphuris reducenda ſunt. D E M. Quare ex iſto uitriolo metalla magis generantur, quàm ex alio ſulphure aut alumine?

G E B. Quia magis ſulphureum eſt, & ad metalli naturam propius accedit. Ex cœleſti influxu, ipſius uirtus quoque habilior & promptior eſt, ut conuertatur in metallum, conſentiente & promouente loco minerali: ſulphure & calore ſufficiente. D E M. Quem mihi locum mineralem narras? G E B. Saxum, in quo uirtus mineralis indurandi & fixandi continetur. D E M. Quæ eſt hæc uirtus mineralis? G E B. Virtus hæc cœleſtis eſt, poteſtatem habens procreandi metalla, occultata in certo ſulphure loto, & ſicut argentum lucido.

D E M. Nullum ſulphur, quod lotum & lucidum ſit, ego noui. G E B. Animaduertiſtíne aliquando, arenæ & ſaxis, quæ ex terra eruuntur, quaſdam lucentes ſquammulas intermixtas eſſe, argento ſimiles?

D E M. Animaduerti ſæpius, ſed credebam, ſubſtantiam eſſe argenti. G E B. Erras. Sulphur eſt natura lotum, decoctumq́ue, & pro parte fixum, habens in ſe naturam, ſplendorem & fuſionem metallicam, ſine hoc metalla generari nullo modo queunt. Vbicunque uero in copia abundauerit, ibi generantur metalla, idem teſtante Alberto de Metheo. D E M. Naſcitur igitur uitriolum inter ſaxa? G E B. Minime, ſed in terra. D E M. Quomodo intrabit igitur ſaxa, ut ibidem inueniat dictum ſulphur lotum? G E B. Montes metalliferi, in profundo non ſunt petroſi, quemadmodum in ſuperficie.

cie.

cie. Quare metallici cum fodiendo terram & alumen in ueniunt, scilicet uitriolum, non descendunt altius, sed eas mineras, siue metalli uenas relinquunt. Sciunt enim, ibi metalla deficere. Idem asserit Plinius lib. 33. Accidit tamen, ut aliquando haud longe ab eiusmodi uenis, siue mineris deficientibus, aliæ, quæ metallum habeant, reperiantur. Cum uero ex naturæ operationibus (quẽadmodum lib. 2. cap. 15. aperte monstrauimus) sufficienter probare posimus, solummodo eas res, quę naturam salis & aluminis habent, & similium, solubiles esse, manifestum erit, etiam nostrum hoc uitriolum, per caloris subterranei uirtutem solui posse, quod solutum duplicem fumum exhalat (ut lib. 1. cap. 12. dixi) Quia calor commixtibilis est, & fortisime unit, ligat & compingit in simul subtile terreum, & humidum aqueum inuicem digesta. Calor uero cœlestis, pro sua natura humidum aqueum subtile attrahendo, subtilis terrei etiam aliquid abducit. Quod Aristoteles lib. 3. Metheororum his uerbis affirmauit, cum dicit: quòd uapor humidus includens, & uapor siccus inclusus, simul sursum eleuantur. Id enim accidit, ut Galenus & Auicenna affirmant, per calorem eleuantem unum atque alterum uaporem. Quia semper commixtibilis est, & motum causat unius essentiæ in essentiam alterius. Isti duo fumi siue uapores à Philosophis sulphur & argentum uiuum nuncupantur. Cum uapor terreus, subtilis, unctuosus, & aliquantulum digestus, sit materia essentialis sulphuris, quamuis nos eum Arsenici nomine appellauerimus. Humidum uero aqueum, uiscosum, & terreo subtili commixtum, materia proxima fit argenti uiui, hoc affirmante Alberto lib. 3. de mineralibus, cap. 4. D E M. Confluunt igitur in metallorum generatione duæ sul-

phuris species scilicet, sulphur ex uitriolo resolutum, & illud, quod sulphur lotum dicis, inuentum in saxis & loco minerali? GEB. Cap. 12. lib. 1. ad calcem diximus, naturalia metallorum principia tria esse, sulphur, arsenicum & argentum uiuum. De his duabus sulphuris speciebus locutus est Auicenna, in lib. de mineralibus atramenti nomine, dicens, Atramenta composita esse ex sale, sulphure, & petra, &c. Quemadmodum uero uitriolo communi pannum tingitur, ita similitudine quadam hæ duæ sulphuris species, lumen & tinctura sunt metallorum. Quare nihil erraueris, modo uitriola, siue atramenta nuncupaueris. Hæc causa est, quod suprà diximus, ex metallis imperfectis, diuersas uitrioli species extrahi posse, nobis quidem cum utiles, tum necessarias. Sulphur, quod in petra generatur, ex sulphure & petra compositum est, sed istud, quod ex uitriolo resoluitur, compositum est ex sale & sulphure, & in isto latet uirtus mineralis, quorundam corporum liquabilium, quę ex eiusmodi sulphure generantur. Sulphur autem in petra generatum non soluitur, quia naturam salis non habet. Sed salsedo cum ipso sulphure soluitur simul, quæ inclusa est in profundo ipsius salis, & postea per decoctionem coagulatur. Hæ uero sulphuris metallici species, iam receperunt uirtutem mineralem, generandi metalla, in quibusdam corporibus metallicis, specialiter uero in uno, in quo compræhenderunt uirtutem ferream, & uirtutem æream, quamuis interdum etiam auri & argenti naturam acquirant, & aliquando aurum aut argentum dicuntur. Quod uero in petra natum est, in suo metallo reperit uirtutem ferream, & ante lotionem rubrum est, siue croceum, ferri proprietatem habens, & ferrum dicitur. Illud uero in uitriolo aut sale potius inclusum,

sum,ante præparationem uiride est, ut uitriolum cōmu ne. Et in metallo acquisiuit uirtutem æream,& ęris pro prietatem,quare ęs appellatur,& Venus,& uiride æris. Hæ duæ sulphuris species, artificio ex metallis extrahi possunt. Cum uero istud sulphur,ferrum dictum,in prę paratione,ut argentum dealbetur,& omni unctuosita= te adustiua priuetur,propterea Auicenna hoc aptissimū putauit, quod conuertatur in suum argentum uiuum. Cum uero uiride sulphur per præparationem purū & clarum reddatur cū rubedine,& in ipso sit uirtus ignea, non adurens,hoc putauit aptissimum Chymistis facien do auro,& aurum appellatur. DEM. Audire gestio, quónam pacto duplex hic uapor & lapides & petras penetrare possit. GEB. Hæ duæ uaporosæ exhalatio nes,calore cœlesti attractæ, cum locum terrestrem, siue apertum inuenerint,unde exhalant fuscum, attrahūtur in aërem,& ibi conuertuntur in cometas aut stellas ca= dentes, & circulos apparentes circa Solem & Lunam, aut in arcum cœlestem,aut in uentos,tonitrua, fulgura, nubes,nebulas,grandinem,niues, pruinam, rubiginem & huiusmodi in aëre apparentia, ut Aristoteles in Me= theo.tradidit,& omnes cęteri Philosophi cōtestati sunt. Si autem locus fuerit angustus, & constrictus adeo, ut neq; calori naturali aut duplici fumo ullus pateat exi= tus,tunc hæ duæ uaporosæ exhalationes,siue duplex fu mus incrassescere & multiplicari incipiunt,inq; loco mi nerali dispergūtur,per rimulas ubiq; exitū quærētes,ut Albertus tradidit in li. Miner. Isti uapores,sic inclusi,in locis petrosis media mineralia dicuntur, siue materia re mota metallorū,ut S.Thomas tradidit in fine 3.lib.Me= theororū. DEM.Restat nūc,ut etiā de immediatis prin cipijs,tuā sententiā mihi aperias,quomodo hi duo uapo

b 4 res,

res, in petram penetrantes, in metallum conuertantur?

GEB. Cum isti uapores, saxum penetrando, sulphur lotum non inuenerint, maculatur saxum diuersis coloribus, & nullum ibi generatur metallum. Si autem hic fumus, siue uapor, in aliquam partē saxi ceciderit, altiusq; non poterit descendere in locum alium, firmatur ibi, & facit puteum aquæ, qui nunquam exiccabitur. Si uero hic uapor, siue fumus cadat in terram rubram, conuertitur ibi in argentum uiuum commune. Sic autem saxa penetrando, si sulphur lotum inueniat, quasi fixū ipsum dissoluit, & hoc illi permiscet. Propterea dixi lib. 1. cap. 12. aquam, quæ per terræ meatus fluit, inuenire substantiam dissolubilem substantiæ terreæ, scilicet sulphur lotum, quod terræ pinguedo est, ipsumq; dissoluit, & se uniformiter illi coniungit, ut ex ambobus fiat una substantia naturalis, hæc commixta per successiuam decoctionem in minera inspissatur & induratur, & fit metallum. Si autem contingat interdum, me aliorum opiniones repræhendere, repræhendo eas simplici litera. Sæpe enim id præposuimus, quod postponi debebat.

DEM. Si omnia metalla ex sulphure & uitriolo generantur, per longam decoctionem transmutata in aliā substantiam sulphuris & argenti uiui, unde ergo tam diuersa eorum uarietas? GEB. Ex diuersitate loci mineralis, & accidentium, quæ primæ materiæ minerali superueniunt, & adhuc ex diuersitate sulphuris loti & calore diuerso, qui uarijs modis digerit materiam metallicam. DEM. Possuntne accidentiæ hæc superuenientia remoueri? GEB. Omnia accidentia primæ materiæ metallicæ superuenientia, artificio separari possunt, ut manifeste ostendi in procemio libri inuestigationis, cap. de præparatione aceti acerrimi, & in fine prædicti libri.

libri. Dico prçterea, etiam partes indigestas posse digeri.

DEM. Hæc quantum ad declarationem principiorum naturalium, mihi sufficiunt. Nunc de principiis artis agendum, quomodo naturæ principia, etiam artis principia sint, & quo pacto ars naturam imitari possit.

GEB. Lib. 1. cap. 5. dixi, oportere artificem cognoscere principia huius artis, & radices principales, quæ ex substantia operis pars sunt. Qui enim principia non nouit, finem non assequetur. Ergo scias, eas transmutationes & generationes, quas natura facit mediante semine aliquo, hanc eandem & artificio interueniente aliquo semine fieri posse. Quod S. Thomas quoq; affirmat in 3. lib. Metheo. dicendo Alchemistas per iam dicta naturalia principia, hoc est, per sulphur & argentum uiuum, ueram metallorum generationem posse facere. Cum igitur natura habeat suum proprium naturale semẽ prædictum, in metallorum generatione naturæ apte & prope accedentis, ut in metalli naturam conuertatur, necesse erit ad præparationem elixir, quod metallum est, cætera omnia in perfectione superans, hoc fieri mediante aliquo semine naturali proprio, sine quo solus Deus, naturæ creator, aliquid generare potest, ut ex lapide panem, ex costa uiri mulierem. DEM. Omnium Philosophorum opinio est, quatuor elementa omnium rerum mixtarũ esse principia. Ad hanc opinionem tu quoq; accedis lib. 1. cap. 6. dicendo diuersam præparationem metallorum, causam esse diuersitatis specierum. Ergo in omni re elementata & artis & naturæ principia sunt, & ex omni re accipi possunt? GEB. Si me recte capis, dico elementa lapidis Philosophorum, non esse remotissima elementa, nec eadem cum elementis cæterarum rerum. Sunt enim hæc elementa lapidis Philosophorum, alte-

rata & transmutata à sua prima natura, & naturam & proprietatem acceperunt propinquam, ut iam in metallum transmutari possint, quod cæterarum rerum elemẽtis minime conuenit. DEM. Accipiam igitur uitriolum commune, quod naturale semen est metallorum, & per distillationem extraham duplicem illum fumum, quem temperato igne conuertam in substantiam sulphuris & argenti uiui, & hoc pacto imitabor naturam.

GEB. Vitriolum hoc, principium est, ab arte remotum. Scripsi autem lib. 1. cap. 8. nos non posse naturam imitari in suis principijs. & lib. 3. cap. 2. in fine ostendi, naturam in sulphure, arsenico & Mercurio minime imitabilem, hoc est, nos ea minime fugere, aut etiam dissimulare, quæ per naturam generantur, neq; eo modo ad perfectionem perducere posse. Cum enim hi fumi subtilissimi sint à natura, calore temperato inducuntur ad perfectionem in mille annis. Nos autem uehementi calore cupientes tempus adeò longum abbreuiare, omnia resoluuntur in fumum. DEM. Dubium me reddis, & plane incertum. GEB. Quamobrem? DEM. Prius admonuisti, ut ad compositionem elixir acciperemus semen naturæ. Nunc uero negas, uitriolum accipiendũ esse, cum tamen naturæ semen sit. Quare si fortè aliud semen aut uitriolum fuerit propinquius arti, per quod artificio naturam imitari possimus in compositione, id nobis elixir ostende. GEB. Sine dubio aliud est. DEM. Vbi inueniam hoc? GEB. Vbi à natura positum est. DEM. Hoc sciebam. Sed quò collocauit ipsum natura? inueniam forte in re uegetabili? GEB. Cap. 11. lib. primi, dixi, inter diuersas opiniones eorum, qui artem esse supponunt, quosdam affirmasse, in omnibus rebus uegetabilibus hanc artem inueniri

&

& posſibilem eſſe, ipſis uero nequaquam. Quare citius labore deficient, quàm ut poſſibile ſit, opus perficere. DEMOG. Ergo inueniuntur in re animata?

GEB. Arnoldus in lib. perfecti magiſterij, de rebus uegetabilibus & animatis diſſerens, inquit: Iſtę res cum ſint totaliter & omnino remotæ à natura metallorum, impoſſibile eſt, ex his poſſe generari metalla. Philoſophi autem hanc artem in re aliqua uegetabili & animata, aut eorum, quæ ab his ſumuntur, proponentes locuti ſunt per rerum ſimilitudines. Cum enim hæc naturæ principia non ſunt, nequaquam artis erunt principia. Hic error plures decepit. Elixir enim cum ſit naturæ metallicæ, ſine dubio ex metalli ſemine procreatur. Præterea cum maxime requiratur, ut metallis adunetur, neceſſe eſt, ut metallis in ſubſtantia ſimile ſit, cum tantummodo res ſibi ſimiles, firmiter adunentur, & fortiter coniungantur. DEM. Accipiam igitur ſulphur, & argentum uiuum, à natura generata? GEB. Suprà monui, hæc non eſſe principia naturæ: quare nec artis principia erunt. Et quod maius eſt, artificium hæc non poterit ullo modo fixa reddere, ut in unam ſubſtantiam auri uel argenti adunentur, cum ad hoc requiratur maxime certa & infallibilis menſura, & debita inſpiſſantis proportio, calorisq; exquiſita æquatio, quæ omnia nobis ignota ſunt, ut primo lib. cap. 8. manifeſte oſtendimus. DEM. Accipiam igitur ſulphur ſolum, cũ lib. 1. cap. 13. aperte dicas, eum qui nouerit in præparatione cõmiſcere & amicare hoc corporibus, hunc maximum naturæ ſecretum tenere, ipſumq; iam uiã ingreſſum aliquam perfectionis, cum multæ ſint uiæ, quæ tamen omnes ad eandem intentionẽ deducant. Eodem loco Deũ teſtaris, hoc illuminari omnia: corpus, & lumen, & tinct

tincturam esse. Præterea eodem lib. de radicibus, de ista aqua rubea uerba faciens exclamas, hanc lucernas accendere & illuminare domos (hoc est corpora metallica) & maximas opes dare. GEB. Quamuis nostrum sulphur, principale semen sit, & principium metallorum, & elixir, nihilominus quemadmodum pater mediante suo semine, nō generat liberos in seipso, sed in altero, scilicet in sanguine menstruo: Sic etiam nostrum sulphur non generat neque metallum neque elixir in seipso, sed in suo argento uiuo, seu in alio metallo. Notabis igitur, elixir duobus modis fieri posse, scilicet, distillatione, solutione & coagulatione materiæ, & absq; distillatione, solutione & coagulatione, idem affirmāte S. Thoma in fine 3. lib. Metheo. Quantum uero ad secundum modum pertinere uidetur, dico eum artificem, qui sulphur ita præparare nouerit, ut posśit penetrare corpora, & illis coniungi, tenere iam maximum naturæ secretum, & uiam perfectionis ingressum. Præterea in quodam cap. accurtatorio dixi, hoc opus abbreuiatum perfici 20. diebus, & in hoc opere duos lapides fore necessarios (hoc est duo metalla, unū ex quo extrahatur sulphur, quasi fixum & alteratum, cui per fusionem cōmisceatur dictum sulphur præparatum. Dicendo autem hoc opus persolui uiginti dierum spatio, intelligendum post præparationem sulphuris, quæ ad tres menses protrahitur, opus incipiendum esse. Propterea in iam dicto capite accurtatorio, omnē efficaciā huius operis in purgatione lapidis à sua unctuositate & spurcitate collocauimus. Signum uero quomodo depræhendas sulphur, iam ferè præparatum, loco iam citato admonuimus, dicendo: Cum uideris oleum ferri supra aquam, tanto candore splendescens, ut oculos perstringat, tunc ipsum con

greg

gregabis. Hoc enim quod ita collectum fuerit, omne opus facit, & per se coagulabitur. Memini huius sulphuris in libro testamẽti sub Martis nomine, dicendo: si hũc noueris perducere ad albedinẽ & mollitiem argenti, firmabitur & figetur in omni iudicio siue examine, & cũ leuiter & sine adiutorio alicuius rei Mars funditur, habes desideraturus. De isto Marte uerba faciens lib. primo, cap. ultimo, dixi: Cum funditur sine medicina, quæ eius naturam maturare posśit (hoc est, cum per se funditur sine argento uiuo) Soli & Lunæ coniungitur, neq; facile aut citra industriam ab his separatur. Si tamen per uehementiam ignis separetur forte, fit hoc, quòd ultima fixione non sit adhuc fixus. Si uero ipsi coniungatur uiginti dierum spatio, redditur fixus cum ipsis, & inde nullo artificio separari poterit, nisi natura fixionis mutata, imperfectam autem fixionem per calcinationem & præparationem acquisiuit. Natura uero ipsius fixionis mutatur per solutionem, in aqua Mercuriali, quum elixir nouem mensibus compleatur. Cum uero non alteratus ipsis coniungitur (hoc est, cum in principio Soli aut Lunæ coniungitur) neq; decoctum, transmutatúmue in natura sua, neq; colorem mutat, neque tingit metallum sibi coniunctum, sed in quantitate auget. Præterea lib. 3. cap. 1. dixi, causam perfectionis corporum siue argenti uiui, substantiam esse sulphuris & arsenici, quia propter terrestreitatem & bonam substantiam non impediuntur ab ingressu in corpora, quę perfecta fit fusione bona, & per ipsorum subtilitatem non remouetur impresśio facile per fugam. Igitur ipsorum substantia mediocris, causa non est perfectionis corporum, siue argenti uiui, nisi reddantur magis fixa. Nam quantumuis impresśio in ipsa corpora, non facile remoueatur, tamen

tamen nisi ultima fixione figatur, perpetuo non permanebunt firmiter stabilitata. De isto sulphure & arsenico locutus sum sub nomine Martis & Veneris, cap. 8. tertij lib. dicens, fixionem ipsorum substantiam proximam esse firmæ fixioni, tamen non firmam neque perpetuam esse. De huius sulphuris præparatione, alio loco agemus copiosius. DEM. Si recte memini, reprobasti eorum operationem, lib. 1. cap. 10. qui spiritus in corporibus figebant. GEB. Dixi, hoc tentatum à quibusdam, sine præparatione spirituum, & tandem desperasse in opere. Idem monui in principio cap. supradicti. DEM. Intelligo, me non satis capacem, ut hæc comprehendam. Quare dimittam sulphur, & accipiam argentum uiuū, tanquam substantiam omnium metallorum, ex quo omnia metalla, mediante uirtute sulphuris procreantur. Cum enim in seipso suum sulphur habeat, cum quo coaguletur, sufficit ad compositionem elixir, dicente Hermete, omnia in Mercurio inueniri, quæ à sapientibus requirantur, uidelicet, corpus, anima, spiritus & tinctura. Idē affirmauimus in lib. 4. cap. 10. dicendo, medicinam, argentum uiuum coagulans, in ipso Mercurio esse. Sufficit ergo solus Mercurius ad compositionem elixir, ut diximus: Cum nulla res in natura adeo Mercurio conueniat, ut illa, quæ in ipso Mercurio continetur. Scribis etiam lib. 2. cap. 16. argentum uiuum suas partes sulphuris habere in se, natura sibi coniunctas & unitas. Præterea appellas eum optimum & perfectum artificem, qui ex solo argento uiuo nouerit facere elixir, cum in hoc natura ab arte superetur. GEB. Lib. 1. cap. 16. scripsimus, Mercurium à quibusdam igne temperato coniunctum: Cum uero putarent, ipsum iam coagulatum, inuenerunt eum crudum & currentem, ut prius hac ratione stu

ne ſtupefacti, dixerunt artem eſſe uanam, & minime ueram. DEM. Cupio audire cauſam erroris. GEB. Cum argentum uiuum, duplex ille fumus ſit, ſiue uapor exhalans, quem natura neq; coagulare, neq; fixum reddere potuit, cum non haberet ſulphur illud lotum non adurens, quod ipſius Mercurij propria medicina coagulatum eſt & fixio, multo minus artificio reddetur fixus per ſe, abſq; illo, uel ſimili ſulphure & medicina. Eadem eſt ſententia Alberti lib. 4. Methe. tractatu 3. cap. 2. qui argentum uiuum in operibus Alchemiæ deſiccari dicit per multam aduſtionem & commixtionem cum ſulphure, non penitus colorem, quod in operatione elixir intelligendum. DEM. Quid de illis ſentiendum, qui Mercurium rectis herbis nouerunt reddere fixum?

GEB. Iſtis reſponſum uolo, quod lib. 2. cap. 17. dixi: ſcilicet, medicinam, quæ Mercurium coagulare poſsit, & in profundo ipſi commiſceri, ſumendam eſſe ex rebus ipſi conuenientibus. Hæc ſunt omnia corpora, ſcilicet, ſulphur & arſenicum. Hæc enim corpora & ſpiritus Philoſophorum dicũtur. Et paulo inferius dixi, ex quacunque re ipſius medicina ſumatur, eam debere ſubtiliſſimæ ſubſtantiæ eſſe, & puriſsimæ, quæ Mercurio facile adhæreſcat, facilis liquefactionis, ut aqua fixa in pugna ignis. Hoc enim coagulabit ipſum, ut conuertat in naturam ſolarem uel lunarem. Comprehendis igitur ex ſupradictis rationibus, noſtrum argentum uiuũ, non eſſe argentum uiuum, ſed ſal in ſimilitudine ueræ calcis communis, quia argẽtum uiuum, ſiue Mercurius metallorum, per calcinationem & reductionem conuertitur in ſal, ut manifeſte apparet per totum librum [T]eſtamenti. Hoc uero ſal commune, proprietates noſtri Mercurij habet, quas multis in locis tribuimus

com

communi Mercurio, siue argento uiuo communi, scilicet, ut habeat multum uiscositatis, siccitatis plurimum, & terrestreitatem fœtentem, ut sit aqua sicca, & alia plura, quæ suo loco longius prosequemur. De isto nostro Mercurio locutus sum lib. 2. cap. 16. dicens, ipsum habere suas partes sulphuris, sibi naturaliter commixtas plus uel minus, quæ artificio ab ipso remoueri posśint. Præterea dixi lib. 3. cap. 7. in corporibus metallicis duas esse sulphureitates, quarum una in profunditate Mercurio est inclusa, à principio suæ commixtionis, altera uero accidentalis est, siue superueniens. Habet autem bonam quantitatem superuenientis siue accidentalis sulphureitatis, & hæc quasi fixa est, & diligenti labore haud facile tamen ab ipso remoueri potest. Eius uero, quæ in ipsius profunditate inclusa est, paruam habet quantitatem, & hoc remoueri non potest, nisi prius per distillationem corrupta prima substantia argenti uiui. Istis duabus sulphureitatibus, coagulatur & fixus redditur Mercurius, iam præparatus. Propterea dicimus, Elixir ex solo Mercurio fieri posse, hoc est, suis sulphuribus cōmixtum. Hæc autem intelliguntur quoq; de multiplicatione elixir, quę solo Mercurio fit. DEM. Si elixir ex solo Mercurio fieri potest, propterea quòd suum sulphur in se habeat, ergo eadem ratione ex solo arsenico, quod ex sulphure & Mercurio compositum est, ipsum parabo, Alberto dicente libr. 4. mineralium, cap. 1. Nos obseruare debere, certum calidum, siccum, frigido humido in eadem complexione coniunctum esse, quæ Hermophrodita dicitur, ut uidere licet in plantis, quæ in omni parte imprægnatæ sunt. Loquitur autem de nostro sulphure, quòd naturam Hermophroditæ habet, & ex duobus nominibus compositum est, Mercurij filium

filium ſignificans cum Venere. Eſt enim hoc ſulphur arſenicum dictũ, ex Mercurio & ſulphure Veneris & æris nomine appellato compoſitum. Poterit ergo ex ſeipſo generare elixir. GEB. Generatim loquendo de Hermaphroditis, dico: nec ipſos per ſe generare poſſe abſque ſemine aut materia extrinſeca. Sunt etiam, qui dicunt: Deum, in principio Adam & maſculum & fœminam creaſſe. Cum uero in ſeipſo non poſſet generare, ab eo fœminã ſeparatam, poſtea uero per coniunctionem generaſſe. Plato ſimile quidpiã fabulatur de Androgŷne, qui dependebat à Luna, partem habens Solis & terræ, hoc eſt, dependebat à noſtro ſale, Saturnus dicto: & à Luna, quæ ante diſtillationem participabat cũ Sole & terra. Simile euenit noſtro arſenico: Hoc enim quantumcunq; participet de natura ſulphuris & Mercurij, nihilominus cum ſubtilia & tenera ſint & ualde debilia, non ſufficiunt generationi metallorum aut elixir ſine adiutorio alterius ſulphuris & Mercurij, ab hoc diuerſi & ſeparati. Propterea ſcripſi lib. 7. cap. 14. Arſenicum, materiam eſſe ſubtilem, cum oleum ſit, de quo locutus ſum lib. 2. cap. 12. & corpus debile ſit, cuius mentionem feci cap. 11. prędicti libri. In ſecunda cauſa, ſiue ratione deſcenſionis ſulphuri ſimile eſt, cum ſit ſubtiliſsima & maxime fixa pars ſulphuris. In hoc tamen à ſulphure differt, maximeq; diuerſum eſt, quod arſenicum ſit facilis tinctura cum albedini, tum rubedini. Et uolebam in eo loco oſtẽdere, ipſum ex ſulphure & Mercurio compoſitum eſſe. Quamuis enim hæc tingendi facultas facilis ſit, inutilis tamen eſt, & parum firma. Itidem locuti ſumus de arſenico, ſub nomine Veneris, cap. 2. libri primi, hoc appellando, medium inter Solem & Lunam: intelligo inter ſulphur & Mercurium, quia de

uno & altero participat. Raymundus in libro ait, cuius titulus est Apertorij, de arsenico uerba faciens, dixit, animam participare cum natura, corpore & spiritu, hoc est, sulphure & argento uiuo, per quam participationẽ, potestatem acquisiuit, hæc colligandi inuicem. Sulphur autem in rubedinem facile tingit, in albedinem uero difficulter. De hoc sulphure sub Martis nomine itidem locuti sumus lib. 1. cap. 10. ipsum appellantes, tincturam facilem rubedinis, albedinis uero bonæ difficilem: ut aperte ostenderemus, tincturam rubeam, quæ in sulphure facile apparet, in putrefactione utilem nõ esse, sed noxiam potius. Quòd uero sub rubedine albedo lateat, ut in lib. testamenti monuimus, ad quam albedinem per longam sublimationem & lotionem perueniatur, propterea tincturam difficilem appellauimus. Moricinus dicit, nostram Latonam, quantumcunq; rubra sit, inutilem esse, nisi rubedinem albedo consequatur: hoc est, nisi rubedo in albedinem confertur. Scripsimus & nos supradicto cap. de arsenico, duo arsenici genera esse & sulphuris, scilicet, citrinum & rubrum. Cum igitur arsenicum ignis expresione distillatur cum aqua mercuriali, rubrum est. Aqua uero alba; huic ambo simul iuncta colorem efficiunt citrinum. Hæc omnia confirmat senior Philosophus, cũ dicit, Philosophos ueteres animam & spiritum, qui ex hac cõmixtione exurgit, arsenicum rubrum, & citrinum appellasse, per rubrum intelligentes, animam tingentem. Similiter uocabant hanc aquam, hoc est, sulphur rubeum, & spiritum arsenicum citrinum. Quia spiritus animam dealbat, & eam suo colore inficit. Et uocabunt hanc animam, æs, & hoc est fumus grauis. Et nos diximus lib. 1. cap. 21. Venerem tingi colore citrino à tutia, hoc est, fimo illo

albo

albo. Similiter & sulphur rubrum & citrinum est. Rubrum autem post putrefactionem materiæ. Cum autem sub Mercurio albo coniungitur, citrinum efficitur. Est enim citrinus color, determinata proportio rubei & albi. Propterea tutia, quæ fumus albus est, nostri Mercurij albi, colore citrino ipsum corpus rubrum inficit, uidelicet, nostrum æs, ut lib. 3. cap. 3. satis aperte ostendimus, & cap. 4. eiusdem libri dixi, illud, quod à corporibus metallicis sublimatur ignitione forti, ut quod ex ipsis subtilissimũ fuerit ascendat, hoc est, fumus albus cum sulphure, aurum uocato, & arsenicum ipsum esse coloris citrinissimi, & cum arsenicum fixum redditur simul cum sulphure (hoc est lento igne in ultima decoctione) Sublimatio uero amborum melior est, ex calce istius metalli, quod indicabimus. Quamuis uero & sulphur & arsenicum, medicina sit perfectiua nostri Mercurij, nihilominus sine ipso elixir fieri non potest, hoc est, sine commixtione cum corporibus. Cum uero sulphur post lotionem, squamosum, & in corpus reductũ, tandem & fragile fuerit, prȩparatum est. DEM. Sulphur arsenicum & Mercurius cum fixa redduntur, non fundũtur, neq; corpora ponetrare possunt, quia iam terrea facta sunt. Si uero nõ reddantur fixa, spiritus ipsum ab igne distinguunt, ergo ex his elixir fieri non potest.

GEB. Hæc est una ex rationibus quorundã, qui in huius artis praxi parum exercitati sunt. Horum memini, lib. 1. cap. 10. increpando eos cum huius rei paruam habeãt notitiam, etiam operationem hanc minime absoluere posse, sed tuis rationibus fortiter insistentes, in uitium cadere malæ consequentiæ, propter insufficientiam. DEM. Logicum illum sermonem non assequor. GEB. Vitium consequentiæ committitur,

cum à superiori ad inferius arguimus affirmatiue, non enim recte concluseris, fixum esse, ergo terreum. nā hic arguendi modus, uitiosus est propter insufficientiā. Possumus enim spiritus reddere fixos, ut nequaquam in naturam terream conuertantur, & fundantur, & in corpora penetrare posśint. Et quantum ad sulphur pertinet, manifestum est, ex libri primi capite 10. & 13. itidem ex lib. 2. cap. 12. & 18. & lib. 3. cap. 1. & 6. de Mercurio differendo, lib. 3. cap. 6. dixi etiam, hunc posse fixum fieri, ut tamen in terrestreitatem minime conuertatur, cum etiam per eiusmodi transmutationem, in terrestreitatem figi posśit, cum per festinam & breuem fixionē, quæ per præcipitationem fit, siue distillationē figatur, & in terram transmutetur, in fecibus adustis, remanentibus in fundo uasis siue bocciæ. Et hæc est transmutatio festina, primæ formæ mercurialis, quæ in sex horarum spatio perficitur. Terrestreitate uero remota, per lotionem coniungit se, & unitur cæteris spiritibus præparatis. Positus uero in suo uase, ad ignem lētum, uapores ab eo sæpius succesśiue, siue sensim ostendunt. Hac uero longa & tarda cōfirmatione & fixione, fusionem metallicam non perdit, neq; in terram conuertitur. Lib. 2. cap. 6. diximus, hunc Mercurium duas posśidere humiditates, unam, quæ ab eo remoueri posśit ignis uiolentia, hoc est, per distillationem, per ignis expresśionē, & hoc, quod in fundo uasis remanebit, non funditur, fixum enim iam & terreum est. Terrestreitate uero per lotionem remota, altera humiditas, in ipso remanens, suo igne remouetur, scilicet, igne lento, qualis conuenit ultimæ fixioni spirituū. Quantum uero ad præparationem & fixionē aliarum rerum, naturæ terreæ pertinet, figuntur corpora metallica, per calcinationem, ut manif

manifeſte oſtendimus lib. 1. cap. 18. dicendo, per calcinationem corpora imperfecta figi, citra commixtionē alicuius rei, qualiſcunque ſit in calcem redacta, ſolo ſuo ſulphure proprio aduſtiuo, ſiue exurēte. Igne enim aduritur & calcinatur omne, quod in ſe ſulphureitatē aduſtiuam habuerit, ut libro 2. cap. 13. & lib. 3. cap. 6. ſatis aperte oſtendimus. Cum igitur tuum metallū, tantū temporis in igne perdurauit, ut in ſuum corpus, quemadmodum prius fuerat, reduci non poſsit, neque diminuitur, aut colorem mutat in colorem, ſcias iam fixum eſſe, hoc eſt, conuerſum in certam naturam terreā, quę facile ignem perferet, non fuſionis metallicæ, ſed uitrificatoriæ ſolum. Et tunc omnes ſpiritus, in ea calce exiſtentes, fixi ſunt, & niſi ſeparati & uolubiles facti, & poſtea fixi, præparari non poſſunt. Propterea conſiderabis, quomodo figantur per conuerſionem in naturam terream, & inde manifeſtū erit, quomodo præparari poſſint. Cum uero hac fixione, non omnes in ſimul reddātur fixi, nec eodem modo, propterea nobis diſtincte de his diſſerēdum erit. De Mercurio autem hactenus ſatis: Iam de arſenico & ſulphure uerba faciemus. Prius diximus, per calcinationē, Mercurium metallorum, conuerti in ſal. Cum uero hoc ſal multum terreſtreitatis habeat, inde certam fixionem acquiſiuit. Idem de arſenico dicimus, quòd ſulphur ſubtiliſsimum eſt, naturaliter in ea terra profundiſsime incluſum. Propterea in certa fixione adeò firmiter cōpinguntur, ut ab ea terra ſeparari non poſsit, niſi per diſtillationē, cum forti expreſsione ignis. Dixi igitur lib. 2. cap. 7. cū fieret mentio huius Mercurij, in ſal cōuerſi, Cum uideris eū albiſsimū, & à ſulphureitate, & rubedine quaſi extrinſeca ſeparatum: reiterabis ſublimationē, ſine fecibus, hoc eſt: diſtil-

labis ipſum,citra adiectionem fecis, cum in ſeipſo ſuffi=cientes feces, & potius ſuperfluas habeat. Id enim facile intelligitur,ex difficultate diſtillationis, quemadmodũ lib. 2.cap.9.monui. Nam ipſius pars fixa,niſi corrupta & diſtillata fuerit, uidelicet ſupradictũ arſenicum firmi ter adhærebit fecibus,hoc eſt,terreſtreitati,adeo ut aliter ſeparari non poſsit. Fecimus autem ſæpius huius terre=ſtreitatis mentionem,in pluribus locis ipſam appellãtes ſal,ut facile ex noſtris ſcriptis colliges. DEM. Oſten=de mihi iam,quo modo ſulphur reddatur fixũ. GEB. Sulphur, fixum non redditur, niſi in calcem redigatur prius:cõmixto autem ſale,facilius calcinatur,& fit per=fectum,ut cap. 13.lib. 1. oſtendi.Et Albertus lib.3.de mi neralibus,cap. 2. confirmat. Inquit enim, nos uidere in operibus Alchemiæ, in quibus naturã maxime imita=tur artificio,inter cæteras artes omnes, cum alio modo elixir citrinũ fieri nõ poſsit,niſi ex ſulphure.Ipſum ue=ro ſulphur, adeò unctuoſitatis & uirtutis adurentis par ticeps ſit, ut omnia metalla denigret & adurat, quibus ſuperinijciatur: tandem inuentum modum lotionis cũ aquis acutis,& ut decoquatur tamdiu, donec omnis un ctuoſitas aduſtibilis, ipſum relinquat & tantummodo ſubtile unctuoſum permaneat, quod ignẽ perferre poſ=ſit.Fiunt autẽ acutæ,lotione cum ſuo ſale, & aceto diſtil lato. Hæc enim lauant & mundificãt noſtrum ſulphur, & remouentur deinde ab eo. Propterea dixi in proœ=mio libri 2.eas res, quæ corpora abſq; cohærentia mun dificant,naturã habere ſalis,aluminis, nitri, & borracis, quibus deſignare uolebam,ipſum ſal, quemadmodum etiam per corpora ipſum ſulphur, ſiue plures ſulphuris ſpecies intelligendas uolui. Diximus ad hæc lib. 3.cap. 13. Cum omnia ſalia,alumina, & uitrũ (hoc eſt,ſupra=

dictum

dictum arsenicum) funduntur siue soluuntur longe aliter, quàm ipsa corpora (scilicet sulphuris species) ab ipsis separantur, cum tantummodo corpus, hoc est, sulphur purificatum, separatum fuerit. DEM. Vt mihi uidetur, loco supradicto præparationem Iouis & Saturni docuisti. GEB. Tuam simplicitatem agnosco: cui quis facile imponeret: nam parum animaduertisti, me dixisse iam, Iouem & Saturnum, unum corpus esse, hoc est, unum sal calcinatum, in similitudinem calcis ueræ, supra quod non opus est, projcere aquã salis, aut aluminis, neq; uitrum nostrum, hoc est, arsenicum, cum omnes ibi res naturaliter sint unitæ. Præterea dixi, in proœmio libri inuestigationis, eas res, quæ præparationẽ adiuuant & promouent, esse ipsum sal, & alumẽ, & atramentũ & uitrum, acetum acerrimum & ignem. Propterea ut eodẽ libro, cap. de præparatione Iouis, & cæteris sequentibus tradidi, quòd ignis mouet & cõsumit substantiã fugitiuam, & inflammabilẽ, hoc est, lauando multũ cum sale cõmuni, (cõmune autem dico, quod omnibus metallis sit cõmune) & cum aceto acerrimo purificato. Itidem lib. 2. cap. 13. scripsimus, in hãc sententiam, de istius sulphuris præparatione & calcinatione, uidelicet accendi ignem, in fornace sub uase calcinationis, tantæ potẽtię, ut ipsum corpus, hoc est, sulphur fundatur, ut calcinari possit. Quàm primũ uero ipsum corpus, fusum in aceto, & sale, cum calore ignis, pelliculam nigram supra se creauerit, quod sulphur est, iã in calcem redactum, remouendam esse à superficie, & ad fundum uasis protrudatur, cum spatula ferrea, siue lapidea. Notabis autem, pelliculam hanc nigram, sulphuris calcinati palam ferream dici, cum istud sulphur dicatur ferrum, quod iam in substantiam terream

conuersum est,neqꝫ funditur aut aceto magis aspergi-
tur,sed in fundo uasis permanet fixum.Ipsius præpara-
tio tamen nondum finita est, cum nondum penitus ab
eo remota sit omnis unctuositas & terrestreitas. Pelli-
cula hæc quoqꝫ pala lapidea nuncupatur,cum ex Philo
sophorum lapide generetur. Continuatur autem hæc
pellicularum detractio & submersio, donec totum sul-
phuris corpus in puluerem redigatur. Hoc autem pro-
pterea dico, quòd omni die pellicula una creatur. Sunt
autem istæ pelliculæ, ipsum oleum sulphuris. Si uero
Saturnus(hoc est,sal album, à sulphure separatum) fue
rit præparatus, maiorem ignis uehementiam requi-
rit,hoc est, ut distilletur per cineres, cum ignis expres-
sione: sulphur autem balneo præparatur. De hac ue-
ro pala,siue spatula ferrea,siue lapidea,quam suprà pel
liculam nigram appellauimus, itidem de iam dicta fi-
xione copiose disserui, cap.18. lib.2. & in libro inuesti-
gationis,cap.de præparatione Iouis. Libro autē 3. cap.
14. hanc palam ferream, baculum ferreum nuncupaui-
mus. Totam uero hanc operationem, & breuem pra-
xin tradidi lib.1. cap. 8. sublimationē nostræ calcis de-
scribēs sub nomine Marchasitæ,cuius duos sublimatio
nis modos posui: Primū, qui sine ignitione fit,hoc est,
primo in fimo, deinde in balneo: alterum qui cū igni-
tione fit,hoc est,ipsum sal distillādo. Causa uero huius
duplicis sublimatiōis,est ipsius substātia duplex. Prima
enim substātia,est substātia pura sulphuris,in sua radice:
altera substātia,est utilis,ut Mercurius mortificatus,sci-
licet,supradictū sal.Prima substātia utilis est,ut arsenicū
uiuū mortificatū,hoc est,mediocriter pręparatū.Mercu
rius enim cōmunis,utilis nō est, quia, ut Albertus in li.
de mineralibus testatur,cū non mortificetur alijs rebus,

non

non bene commiſcebitur. Accipiamus igitur, hanc ultimam noſtri Mercurij ſubſtantiam. Per hanc enim excuſamur, ne nobis Mercurius communis aſſumendus ſit, qui multū laboris & induſtriæ requirit, ad ſui mortificationem. Totus autem ſublimationis modus Marchaſitæ, in hoc conſiſtit, ut ſubtiliter tritum ponatur in aludel, cum aceto diſtillato, & ſublimetur ſulphur ab eo, citra ignitionem, in ſolo fimo, & poſt putrefactionem, in balneo ſemper remouendum ſulphur, quod ſæpius eleuatur, in forma pelliculæ nigræ. Cum uero ſulphur & acetum, remota fuerint à ſale, & ipſum impoſitum fuerit ſtoriæ luto oblinitæ, augeatur ignis ad ignitionem uaſis aludel. Debet autem prima Marchaſitæ ſublimatio, fieri in uaſe ſublimationis ſulphuris, donec ſulphur, à ſale ſeparatum, ſit in balneo. Erit autem uas putrefactionis calcis & calcinationis, & lotionis ſulphuris idem. Deſcripſi autem huius uaſis formam lib. 2. cap. 10. his uerbis: In fundo uaſis aludel, non ſit magna quātitas corporis ſublimandi. Multitudo enim calcis, reducta in puluerem, aggrauat & impedit ſublimationem ſulphuris. Hoc uas itidem in fundo planum ſit, & paruæ concauitatis, ut corpus Marchaſitæ æqualiter & ſubtiliter ſpargatur, ſupra fundum uaſis, ut æqualiter & copioſe ab omni parte ſulphuris & ſalis materia ab aceto ſublimari poſsit, & liberè in altum aſcendat. Poſt remotionē ſulphuris, quod Mars appellatur, ſal diſtillandum eſt, in uaſe ignitionis, donec inde extrahatur omne ſuū ſulphur, quod arſenicū dicitur. Præterea notabis, cū totū ſulphur, quod Martis nomine appellari diximus, ſublimatum fuerit, per multas pelliculas, deinde apparere ipſius colorem uerum, hoc eſt, albiſsimum. Poſt ſeparationem uero aceti, unctuoſitas à ſulphure ſeparata

aduritur, ut ſulphur. Illud uero, quod poſt lotionem ſublimatur, non inflammatur (ut lib. 2. cap. 2. diximus) neque præ ſe fert aliquam ſulphuris proprietatem, ſed potius argenti uiui, ſiue Mercurij mortificati. Quare lib. 3. cap. 2. prope finem, & cap. 18. de lotione Mercurij uerba faciens, uolui ſubintelligi lotionem huius ſulphuris. Hanc ſulphuris præparationem, antiqui ſub fabula, de Hercule & Antheo occultauerunt. Nam ut Macrobius tradit, ueteres per Herculem Solem ſignificarunt, hoc eſt, noſtrum arſenicum. Per Antheum uero, terræ filiū, ſulphur noſtrum intelligitur, quod terræ pinguedo eſt. Hi duo finguntur luctari, cum in uaſe commixta in aceto bulliunt, ſunt enim poſt putrefactionem ſimul iuncta. Cum uero ipſum ſulphur, Martis nomine appellatum, cum ſale præparetur, ut ſuprà dixi, propterea etiam arſenicum præparari poterit, quod in profundo cum ſale commixtum eſt. Hoc enim demonſtrare uolebam lib. 3. cap. 16. Martem, hoc eſt, ſulphur præparari, per ſublimationem arſenici. Cum uero arſenicum, ſale commixtum, fortius ſit, & ſic ſulphur Anthei nomine ſignificatum, in calcem redigat, & in naturam terream conuertat, fictum eſt Antheum in terram proſtratum. Cum uero hoc modo ſulphur perfectius fiat, magisq; figatur & lucidius reddatur, finxerunt, Antheum proſtratum recuperatis & augmentatis uiribus, ſemper fortiorem reſurgere. Hercules uero, hoc eſt, noſtrum ſal, cum aqua Mercuriali diſtillatum, quæ per Iunonem & elementum aëris ſignificatur, ſoluit, attrahit, & ſuſpenſum tenet dictum ſulphur præparatum, in ipſa aqua, & decoctione nigro colore inficit, quod etiam in patefactione poteſt intelligi, ut ex ſequentibus, cum de eleuatione corporum diſſeremus, patebit. De iſta ſulphuris

præpara

Præparatione, etiam locutus est Albertus in 3. lib. de mineralibus, cap. 1. & 2. & in secundo tractatu, cap. 5. Præterea scriptum est in lib. de uaporibus, arsenicũ, siue auripigmẽtum, duas habere unctuositates, quemadmodũ & sulphur. Remouetur autem ab ipso, una istarum duarum unctuositatũ, lotione in urina, lixiuio, aceto & lacte caprino. Sunt enim istæ lotiones acutæ, & unctuositatem ab eo auferũt. Per istas lotiones acutas, intellige acetum cum sale. Auicenna in epistola ad Harf. Philosophum scribit, magna diligentia cõtendisse se, ut à sulphure & arsenico totum hoc auferret, quod argentum denigrat. Cum uero sulphur prę cæteris mineralibus omnibus melius sit, tandem uiam ad hoc inuenisse se, scilicet ut decoquerentur lento igne, nec tamen uirtus ignea in ipso aduratur, sed potius extrahatur, & uirtuti igneæ & sulphuris substantię per ignem nihil detrahatur, sed sola unctuositas consumatur. Præstat autem sulphur cæteris spiritibus metallicis, quòd magis fixum sit, & tinctura rubedinis. Per argentũ uero, quod unctuositate sulphuris decoquatur, intelligitur albedo, sub rubedine sulphuris occultata. Rasis in lib. de diuinitate, huius præparationis mentionem faciens, iubet oleum auferre spongia, quod supernatauerit, tam diu, donec nulla nigredo appareat magis, & rotunda nubecula ascendat, quæ relinquenda est, donec ipsius sublimatio sit firmata, deinde unam nubeculam post aliam accipiendam, & in aquam ebullientem submergẽdam esse, donec omnes nubeculę fuerint consumptæ, has enim sulphuris oleum esse scito. Est autem huius sermonis uerus sensus, ut intelligamus, quàm primum pelliculæ supra acetum eleuatæ fuerint & firmatæ, tum leuiter uas mouendum esse, aut quouis alio modo pelliculæ, ad fundum propellendæ, & hoc in

singulis

ſingulis pelliculis, quę eleuantur, fieri debere, donec appareat, ipſas mundatas & purgatas eſſe. DEM. Miſſa faciemus hæc pauliſper, nondum enim mihi aperte demonſtraſti, unde & ex qua materia iſtos ſpiritus accipiam, & perueniam ad principia naturalia, arti noſtræ propinqua. GEE. Tuæ cogitationes non erunt uanæ, ſi exiſtimaueris, principia hæc naturalia, digeſta, coagulata, & quaſi fixa, noſtræ arti propinqua, & ut in ſubſtantiam ſulphuris & argenti uiui ſiue etiam Mercurij cõuertantur aptiſsima, in ulla re inueniri poſſe, quàm in ipſis metallis. DEM. Certe idem dicere uolebam, unum tamen eſt quod me ſuſpenſum tenet. GEB. Si mihi animum tuum aperires, facile omnẽ ſuſpitionem tibi eximerem. DEM. Audiui, elixir uegetabile, animale, & minerale eſſe: quomodo fit igitur ex metallis, quorum ſubſtantia mortua eſt, neq; ſimile ſibi generare poteſt? GEB. Elixir uegetabile dicitur, creſcit enim per multiplicationem in uirtute & quantitate. Animale uero dicitur, quòd proiectum ſuper metalla, ea ſibi ſimilia faciat. Minerale autem dictum eſt, quòd ex mineralibus ſine metallis fiat, & adhuc, quòd aurum & argentum generare, ſit metallorũ ſingularis proprietas. Poſſunt tamen & elixir & lapis noſter metallicus uegetabilia dici, propterea quòd generata ſunt è ſale, quod uegetabile dicitur. Hoc enim generatũ eſt uirtute caloris, & uegetare dicitur omnes res, aut quòd iſtud ſal primo uiride faciat, ut herba ſiue planta: & uitriolum hanc ob cauſam, & aquam uiuam appellauimus. Animata uero propterea dicuntur, quòd in eorum compoſitione anima interueniat, hoc eſt, tinctura, quę arſenicum dicitur, & æs de quo in lib. cui titulus eſt Turba Philoſophorum, ſcriptum inuenies, noſtrum æs ſimile eſſe homini,

qui

qui animam, corpus & spiritum habeat, tinctura rubea dicitur anima. Substantia uero sulphurea & quasi fixa, corpus est. Spiritus uero dicitur natura uolatilis, antequam figatur & firmetur. Dicuntur autem mineralia, quòd metallica sint, aut quòd in se sulphur illud habeāt, in quo uirtus metallica consistit. Aristoteles in epistola ad regem Alexandrum, iubet ut lapidem uegetabilem animalem & mineralem accipiamus. Videmus autem Alchemiæ artifices, ex metallis medicinas plus aut minus facere perfectas, quibus transmutare & tingere nouerunt metalla quædam in auri & argenti colorē. Cum uero in omni genere, in quo isti gradus perfectionis inueniuntur, necesse est perueniri ad unum singularem, qui supremum & perfectißimum gradum teneat perfectionis in eo genere, ut Aristoteles affirmat lib. 10. Metap. erit quoque in hac arte necessarium, ut inueniamus unam medicinam metallicam perfectißimam, quæ trāsmutare poßit metalla imperfecta, in uerum aurum & argentum, propterea quòd hæ res, quæ in substantia affinitatem habent per mutuam corruptionem, una in alteram transmutari poßit, ut uidemus in commixtione elementorum. Cum uero omnia metalla (ut suprà ostendimus) ex una & eadem substantia generata sint, & nulla differentia inter ipsa sit, præter accidētia, & maiorem minorémue digestionem; ergo accidentia remouendo, & partes indigestas sufficienter digerendo, unum in aliud, quod super cætera perfectißimum fuerit, transmutari poterit. Et in hoc artificium, naturæ operationem uincit. Artificium enim potest metalla intime purgare, quod natura non potest assequi. Eadem est sententia S. Thomæ. Is enim in principio quarti libri Metheo. dicit metalla transmutari posse unum in aliud, cum naturalia sint,

ſint, & ipſorum materia eadem. Propter hãc cauſam poſuit Hermes circulationem inter metalla. Ego quoque multis in locis monui, hanc medicinam ex metallis fieri debere, & hoc omnes Philoſophi affirmant. DEM. Tam euidentiſsimis rationibus & argumẽtis adducor, ut tandem credam elixir, ex metallis faciendum eſſe. Debet autem ex omnibus ſimul, uel ex uno ſolo fieri.

GEB. Cap. 5. libri primi dixi, artem noſtram ad finem perfectionis non perduci, rerum copia ſiue multitudine, cum ea ſit unicus & ſolus lapis & materia unica, in qua totum magiſterium conſiſtit, cui nihil omnino adiungitur aut ab ea aufertur in aliqua parte, exceptis ſuperfluitatibus, quæ in præparatione ſeparantur. In hanc ſententiam loquitur Hali Philoſophus dicẽdo, totum artificium in uno lapide contineri, cui nihil addatur aut commiſceatur in toto aut in parte, hunc à Philoſophis & ſapientibus in opus aſſumi, & ignem ab eo exhalare, donec opus perficiatur. Morigenus idẽ teſtatur: dicit enim omne hoc, quod à Philoſophis requiratur, unam ſolam eſſe rem, patrem & matrem habens, & ab ipſis creatam & nutritam, & ſuĩpſius eſſe patrẽ & matrem. DEM. Hoc quid ſit nunquã diuinabo. GEB. Dixi prius in metallorum generatione, ſulphur tanquã patroni ſeminis uicem gerere, Mercurium autem menſtrui fœminei. Præterea ſenior Philoſophus ſcriptum reliquit, eam rem, quam Philoſophi quærũt, unam rem eſſe, quam omnium rerum rubearum nomine appellauerunt, & omnium corporum & ſpecierum quę manibus hominum tractãtur. Alio loco idem dicit, lapidem Philoſophorum unum eſſe, qui in ſe habeat omnem naturalem præparationem, & omne id, quod ipſi neceſſarium ſit, de corpore, de ſole, aqua, ſpiritu, anima & tinctura.

ctura. Dicit præterea Arnoldus in epistola ad regem Neapolitanum, lapidem Philosophorũ esse rem unam & unius naturæ, & in ipso contineri omne id, quod sibi necessarium est, & in se quoq; habere illud, à quo meliorarur. His grauissimis Philosophorum sententijs uictus, sine dubio credis, elixir fieri debere ex una sola re radicali, ex uno metallo solo, quod lapis dicitur, eã ob causam, quòd in formam lapidis reductum sit, fiunt prę terea ex isto lapide gemmæ & medicinæ, quibus primi patres uitam adeo longæuã produxerunt, hoc est, quinta essentia & aurum potabile. Fiunt enim hæc omnia ex eadem materia quemadmodum à Raymũdo traditum est, in libro secretorum naturę & in cœlo philosophico.

DEM. In prooemio libri inuestigationis dicebas, elixir ex multis corporibus, siue ex multis rebus fieri.

GEB. Eodem loco huic obiectioni responsum est his uerbis: Ex quacunque re fiat elixir album aut rubrum, tamen in ipso non est aliud, præter sulphur & Mercurium, ex quibus rebus nisi ambo fiant coniuncta, nulla alia re fieri potest, neq; per se esse. Cum igitur unum alteri ita firmiter insit, manifestũ erit, elixir non ex pluribus, sed ex uno solo metallo fieri, cũ omnia ex sulphure & Mercurio cõposita sint. Dicitur autẽ elixir ex multis rebus fieri, propterea quòd ex sulphure, arsenico & Mercurio componatur, cum quibus quemadmodum etiam cum diuersis coloribus, in ipsorũ prępatatione apparentibus, multæ res quandã similitudinẽ habeant, tamen negare nõ possumus, in opere breuiori, ubi plures uię sũt, ibi diuersa metalla posse cõcurrere. Verũ in opere maiori unum solũ, uirtutem et potẽtiam propinquã habet, ut in elixir conuertatur. Propterea dixi lib. 2. cap. 2. si spiritus sublimaueris ex calce alicuius metalli, sublimationẽ facilem,

facilem,aliâs uero difficilimam esse, & plurimi laboris & longi temporis,adeò ut ad desperationem fere perducat incautos. DEM. Præfertur igitur in hoc opere cæteris metallis aurum? DEB. Ob quam causam?

DEM. Quòd cæteris metallis uirtuosius & perfectius, minus corruptibile & combustibile sit, fuerunt enim suæ partes subtilissimæ homogeneæ & puræ, sic unitæ & compactę,ut pars terrestris à combustione per humiditatem defendatur.Humidum uero adeò firmiter à terrestreitate compræhensum est,ut in fumum per uaporationem minime exhalare possit.Cum igitur per se adeo firmiter omni corruptioni resistat per distillationem ad ultimam puritatem, & ad extremam subtilitatem & simplicitatem reductum,multo incorruptibilius erit, & in potabilem substantiam conuersum longissimo tempore corpora humana à corruptione conseruabit:& hic est scopus & fundamentum eius libri, quem de ligno uitæ scripsi. Hac ratione medici auro utuntur in multis morbis,præcipue uero in atrabilarijs & in tremore cordis:nec tu mihi uideris ab hac sententia dissidere,cum 17.cap.primi libri, auro uim lætificandi cor tribuas,& quòd corpus in lōga iuuentute conseruare possit.Hac ex causa ueteres Poëtæ finxerunt Phœbum siue Apollinem inuentorem medicinæ fuisse, & herbarum uires homines primum docuisse. Nec putabis citra rationem factum,quòd aurum cæteris metallis prẹferendum diximus. Verisimilius enim est, elixir ex auro, quàm alio metallo fieri, cum hoc cætera metalla in aurum transmutare debeat:facilius enim transmutātur inter se, quæ aliquam cognationem siue affinitatem habent,quod Aristoteles quoque affirmare uidetur.Dicit enim in 7. Metaph. omne generatum ex suo simili

genera

generatum esse. Tu quoque affirmas lib. 1. cap. 17. aurum tincturam esse rubedinis, & aurum corpus transformare & tingere posse, propterea plures Philosophi aurum fermentum rubedinis uocant. Perfecta autem corpora, perfectiora fieri, & ad subtilitatem & spiritualitatem reduci posse, tu ipse affirmasti in lib. inuestigationis circa finem. GEB. Satis acutè & ingeniose Philosopharis, sed auri naturam non satis probè considerasti. Nam (ut lib. 3. cap. 4. tradidi) cum aurum ex subtilissima & clarissima Mercurij siue argenti uiui substantia generatum sit, parum sulphuris habens, & rubedinem puram, tum fixum & clarum & à sua natura sit, ipsum tingere. Quare sulphur hanc qualitatem minime seruare poterit, nisi ad ultimam formam & permanentem tincturam peruenerit, ut elixir. Ergo neque natura neque arte mutabitur aut aliquo modo per se debitè meliorabitur absque commixtione alterius tincturæ. Et si fortè aurum præparatione aliqua colore augeatur, hoc fit ipsa tinctura, intra aurum occultata, foras pertracta. Et si hāc à suo Mercurio separaueris, tantundem Mercurij cū eo tingebis, & non plus, hoc idem affirmante Agrippa, propterea quòd aurum non habeat plus tincturæ quàm ad tincturam sui Mercurij opus sit, ut Arnoldus in Rosario tradit, quare uanum esset hanc tincturam in auro quærere, cum in eo tam pauca sit quātitas, & ipsius utilitas nulla. Propterea dixit Albertus libro tertio de mineralibus cap. 7. Alchemica operatione aurum non permutari. Et hæc est ratio ueterum Philosophorum, & antiquorum quorundam Alchemistarum, auri speciem tantummodo formā esse metallorum, cætera uero metalla omnia, incompleta, ea uero in uia esse ut ad speciem auri accedere possint, ut res incompleta, quæ in uia est ut ad perfectionem perue-

niat. Propterea dixerunt imperfecta iuuari posse artificio, ut tandem ad perfectionem peruenirent, quemadmodum semina adiuuantur terræ cultura, aurum uero cum determinatum & completum sit magis, conuertibile nō est in aliud metallum. Nam Aristotele & ipsius commentatore affirmātibus lib. 7. primæ Philosophiæ, nulla res mouetur ad formam aut perfectionem, nisi prius aliquam partem imperfectam illius formæ in se habuerit ad quam moueatur. Nouimus enim sperma se nō moturum ut formam hominis acquireret, nisi prius in se hominem in uirtute contineret, si enim hoc, iam homo esset completus, non esset principium motus, sed potius quietis. Propterea dicit Aristoteles existente specie in materia cessat motus. Fit enim motus per priuationem speciei quæ est in ipsa materia. Cum enim à natura ita comparatum sit, ut imperfectum in quantum imperfectum est, naturaliter desideret perfectum fieri: Igitur priuatio in ipso relinquit naturale desideriū, ut fiat perfectum. Hoc autem desiderium, principium est transmutationis, ut Rogerius Bacho tradidit. Ergo quum aurum in specie metallica perfectum sit, in se hanc priuationem & desiderium hoc non habebit ad formam & speciem metallicam. DEM. Concedo aurum commune perfectum esse in sua specie, comparatum uero ad elixir imperfectum erit, uincit enim naturæ operam artificium. GEB. Dico aurum perfectius esse metallum quàm elixir: hoc enim quantumcunq; firmiter in se retineat substantiam metallicam, propterea tamen metallum non est, cum sit fragile, & ex solis spiritibus compositum, & eius tinctura communem tincturam metallicam excedat. DEM. Cum ad compositionem elixir unicum metallum requiratur, solum & maxime necessarium

ſarium ſit,quod accipiam ſpiritus auri,qui mundi,puri & fixi ſunt, cæterorum uero metallorum immundi & uolatiles. GEB. Et hoc certiſsimum indicium eſt,iſtos ſpiritus auri, eos non eſſe de quibus ſcripſi in omnibus libris meis de Alchemia. Diximus enim Mercurium, ſulphur & arſenicum ante præparationem ſpiritus eſſe immundos,cõbuſtibiles & uolatiles, præterea tradidimus quomodo à terreſtreitate, aquoſitate, ſulphuritate, unctuoſa & adurente repurgare poſsint, hæc autem in auro non inuenies. Scribit præterea Albertus lib.3. de mineralibus cap.6. metallũ à metallo generari non poſſe,hoc eſt, ſpecies permanebit in prima ſubſtantia metallica. Quare ergo capite prædicti libri non citatur autor iſto modo procedere,inquit,ſcilicet,ut corrumpendo & remouendo aliquid in ſua ſpecie,cum adiutorio eorum quæ ſunt in natura metallica, inducant ſpeciem alterius metalli. Propterea inter omnes Alchemiſticas operationes eam tum meliorem, tum principalem eſſe, quæ per eadem principia procedat, per quæ ipſa natura procedit. Quemadmodum per præparationem ſulphuris, per decoctionem & ſublimationem & purgationem argenti uiui ſiue Mercurij. Iſti uero qui metallis albis dealbant, & citrinis citrino colore inficiunt, remanente prima ſpecie metalli, ſine dubio impoſtores & deceptores ſunt, neque uerum aurum ſiue argentum facere poſſunt. Præterea dicit Ariſtoteles, ueram tranſmutationem metallorum fieri non poſſe, niſi reducantur prius in materiam primam,hoc eſt ad naturam ſalis ſiue uitrioli,quod citra calcinationem minime fieri poteſt,ut in libro Teſtamenti ſatis aperte docuimus. Cum autem argentum debite calcinari nõ poſsit,ut lib.3. cap. 9. diximus, cum uera calcinatio fiat abſque commixtione

tione alicuius rei, nisi cum proprio & innato sulphure combustibili, ut lib. 1. cap. 13. & lib. 3. cap. 6. diximus. Istud uero sulphur cõbustibile cũ in auro non sit, ut lib. 4. cap. 15. sufficienter ostendimus, igitur aurum debite calcinari non poterit, rationem hanc descripsimus lib. 3. cap. 6. dicendo eam rem cui conuenerint tres causæ corruptionis loco suprà citato, enarratæ, maxime corruptibile esse: in quo uero omnes minime conueniant, uelocitatem corruptionis remitti, quantum ipsæ dictæ causæ remittunt: in auro uero harum causarum nulla est, quare ita, ut decet, nõ corrumpitur. Propterea diximus lib. 3. cap. 4. aurum habere substantiam fixam & absque sulphuritate comburente, ut per omnem operationem ipsum in igne facile cognoscimus: nam neq; minuitur, neq; inflammatur. Propterea frustra quis tentaret aurũ citra aliquam rem extrinsecam calcinare. diximus igitur lib. 1. cap. 17. aurum calcinari & solui absq; utilitate.

DEM. Arnoldus in libro perfecti magisterij dicit reductionem metallorum in materiam primam facilem esse, igitur transmutatio quoq; facilis erit. GEB. Arnoldus de auro communi non loquitur, hoc enim nisi cum magna difficultate destruitur propter suam fortem compositionem, ut lib. 1. cap. 8. & lib. 2. cap. 7. ostendimus, quomodo et ex quibus metallis noster Mercurius extrahi debet, & quãtumuis in eo loco aurum minime aperte à nobis excludatur, concedendo tamen sublimationem Mercurij commodiorem esse, ex metallis cum quibus minime conueniat. Certissimum uero est Mercurium cum omnibus metallis minus conuenire quàm cum auro, ut lib. 3. cap. 2. & 4. ostendimus. Quare Mercurius ex cæteris metallis prẹter aurum multo commodius extrahitur. Quo pacto enim elixir ex auro fieri

poterit,

poterit,cum omnium Philoſophorum conſenſu hoc ex materia uiliſsima fiat:ut Morigenus Philoſophus aperte his uerbis oſtendit, cum dicit huius operæ neceſſaria minimo comparanda eſſe precio, ea præcipue uero in operatione auri. DEM. Quid reſpondes ad meã ſcrutationem? GEB. Dico humidum radicale reliquorum metallorum æque uirtuoſum & incorruptibile & incombuſtibile eſſe ut auri. Quod Albertus nobiſcum affirmat,lib.3.cap.2. de mineralibus, cũ dicit, Vidimus omnia metalla etiam in uehementiſsimo igne retinere humidum radicale. Idem confirmauimus nos in lib. 1. prope finem. Noſtri medici aurum ſuis medicamentis commiſcentes abſq; ratione hoc faciunt:cum enim ignis quamuis uehementiſsimus hoc minime corrũpere poſſit,multo minus in ſtomacho digeretur. Veteres autem Philoſophi & Poetæ aurum extollẽtes & magni facientes non locuti ſunt de noſtro communi auro,ſed de auro philoſophorum. Nam commune aurum ita ut decet nullo modo diſtillari aut ſolui poteſt. Igitur neq; in ſal debito modo tranſmutari poterit,ut ſuprà oſtendimus. Preterea quum dicis certis rationibus demonſtrari poſſe, elixir ex communi auro fieri debere, huic ſententiæ tuæ hoc reſpondeo. In opere quidem breui,in quo neq; ſolutio aut coagulatio auri requiritur,aurũ cæteris metallis anteferẽdum,uerum in opere maiori cum metalla in eorum materiam primam reducẽda ſint,in qua nulla differentia eſt,ut ſuprà oſtendimus, aurum cæteris metallis non debet præferri,neq; id concedimus omnia metalla æqualiter in hoc conuenire,ut apta ſint ad compoſitionem elixir, cum unicum tantum metallum in ipſa minera ſingularem qualitatem acquiſiuit, ut cæteris aptius fieret in ſua ſubſtantia, ut propinquius ad artem

noſtram accederet præ cæteris metallis omnibus. Alteri tuæ rationi reſpondendum puto, Ariſtotelem locutum de generatione propria & uniuoca animalium, in generatione quæ per corruptionem generantis fit, ſufficit generans generali ſimile eſſe uirtute & potentia, ut ſuprà diximus de ſemine humano. Hinc concludimus noſtrum lapidem ex quo elixir fieri debet, aurum potabile, quintam eſſentiam, aurum & argentum eſſe uirtute & potentia propinqua. Hoc affirmat quoque Arnoldus in epiſtola quadam ad regem Neapolitanum, dicit enim in dicta compoſitione ſiue lapide noſtro, Solem & Lunam in potentia eſſe & uirtute, niſi enim hæc in ſe contineret, neque aurum aut argentum ex eo fieri poſſe, huic autem Solem & Lunam uulgari auro & argento minime comparandam eſſe, cum hæc magno interuallo ſuperent uirtute. Sunt enim Sol & Luna in hac compoſitione contenta uiua, hoc eſt uegetabilia: Vulgaria autem mortua & ſuis uiribus extincta. Illa uero finita ſunt, propter quem finem Philoſophi antiqui lapidem noſtrum Solem & Lunam nominauerunt, cum hæc in ipſo lapide potentialiter non uiſibiliter continentur: & Philoſophi dicentes, aurum tincturam eſſe rubedinis & fermentum rubedinis, de auro philoſophorũ hæc debent intelligi, quod ſulphur eſt ſua caliditate & feruens & coquens, digerens & tingens ſuum Mercurium, quemadmodum etiam noſtrum elixir tingit, & transformat noſtrum Mercurium in multiplicatione, & uerius fermentum eſt. Quod præterea dictum eſt à me, corpora perfecta meliorari poſſe & fieri perfectiora, hoc neque de auro aut argento communi intelligendum, ſed de ipſo elixir quod meliorari & ſubtiliari poteſt per multiplicationem, ſolum Mercurium ipſi coniungendo.

iungendo. Per corpora perfecta etiam indicare uoluimus sulphuris species præparatas, quæ auri nomen sortitæ sunt à rubedine & ab albedine argenti, hæ autem præparari debent suo sale & aceto, deinde subtiliantur & soluuntur cum sale armoniaco, hoc est, cum aqua de suo sale. Diximus enim lib. 2. cap. 15. causam inuentionis aquæ subtilis & acutæ necessitatem fuisse subtiliandi istos spiritus, qui ante præparationem neque fusionem neque ingressum habebant, & nos utilitate magna priuabant, hoc est spirituum fixorum, & quæ ipsorum naturæ sunt. Arsenicum est naturæ sulphuris, ut lib. 1. cap. 14. & lib. 2. cap. 12. diximus. Causa uero inuentionis aquæ puræ fuit imbibitio spirituum & medicinarum mundarum, hoc est sulphuris præparati. DEM. Facies mihi rem sanè gratissimam, si mihi declaraueris, quid rei sit aurum philosophorum & aurum potabile.

GEB. Sulphur est subtilissimum, purum & radicale, quod arsenicum suprà nominauimus. nam in Alchemiæ speculo ita scriptum inuenies, Sulphur nostrum aurum bonum & purum esse. Præterea dicit Rasis in libro luminis luminum, oleum rubrum colorem assumens sulphur est & æs, & soli & auro comparatur. Senior Philosophus in eadem est sententia, dicit enim aurum huius lapidis aurum esse Philosophorum, & tincturam animam in se habentem, cum qua spiritus ascendant. Alio loco idem dicit, aquam diuinam spiritualem esse, in qua anima contineatur quæ aurum dicitur. Idem dicit alio loco, Hermetem aquam albam aurum nominasse, quòd animam habeat tingentem, natam ex illa aqua alba, & alio loco dicit, aquam ueteres animam nuncupasse, quam Hermes aurum appellauerat, cum diceret, se seminare aurum in

terram foliatam. DEM. Quid uoluit significare per hanc terram foliatam Hermes? GEB. Argentum uiuum Philosophorum præparatum, cui hoc aurum coniungi debet: aut hanc terram foliatam intelligemus potius sulphur esse, quod sublimatum auri & argẽti folijs diuersis coloribus, propterea diximus sulphur cum suo simili tincturam facere. De ista anima quæ aurum dicitur, loquitur Hermes, cum dicit, hanc uentum in uentre suo portare. DEM. Non intelligo quid sit hic uenter & uentus. GEB. Albertus lib. 1. de mineralibus cap. 3. hoc declarat & ostendit, Hermetem dixisse uentum portare in uentre suo animam, quando materia nostra uase imponitur & distillando elicitur, ex alembico liquor aqueus aut oleum potius cum omnibus elementorum uiribus. Vento enim significatur fumus albus, qui intra se portat fumum rubrum, qui anima dicitur, & aurum, æs, Venus, numus, arsenicum, uitrum, uitriolum, ignis, oleum, sulphur, aqua uiridis, Leo uiridis, uiride æris, uinum, sanguis humanus, sanguis dæmonis, auripigmentum, aqua permanens, & alijs diuersis nominibus. Propterea dixit senior Philosophus, hanc diuinam [illegible]uam nomine omnium rerum humidarum appellari, a[illegible] uini, lactis, pinguedinis & sanguinis & spermaut acet[illegible] nomine omnium tincturarum & florum tis, sic etiam [illegible] & per hanc animam lapidis intellisimiliter nomina[illegible] hoc est, sublimauerunt in ista gunt quam exaltauerun[illegible] iam citato Philosopho, aqua. Propterea alibi dicitur [illegible] in hanc tincturam sermone omnium Philosophorum [illegible] solam conuenire, quam extraxerunt ex [illegible]sius anima, quam appellauerunt animam & genitum & regem, & hoc genitum pinguedo est, quare animã et aurũ appellabant, quum habeat animã rubram in albedine occultatam,

tam,hoc est, in aqua alba spirituali, quam extraxerunt ex suo lapide. In libro philosophorum turbæ scriptum est, numum nostrum rubrum aurum appellari. Dicit autem Philosophus Mirois,tamdiu coquẽdum, donec ipsius humiditas eleuata sit in alembicum,quum sit sudor similis auro. & in cœlo Philosophorum hæc uerba leguntur, Ignem quidem augendum esse ad 4. gradum usq; unius horæ spatio, & egredietur aqua coloris aurei. Hæc aqua aurea pluuia est,in quam Iupiter se conuertebat,& seorsim seruari debet, nam in ipsa aurũ potabile continetur.Quum lib.1.cap.17.dixissem,omne illud quod radicaliter mundificare, & colore citrino metallũ tingere poterit,ipsum posse aurum facere,significare uolui radicem metalli distillatum aurũ esse philosophorum. Auicenna in libro de mineralibus dicit, sal armoniacum totum sublimari, & aquam esse cui commisceatur fumus calidus,& multũ subtilis,& plurimæ humiditatis. Et lib. 3.cap. 9. Saturni nostri mentionem facientes diximus, nihil ab eo in fumum resolui, quod animaduerti posit,quòd non sit coloris citrinissimi.Et loco predicto diximus,adhuc quum fumus ascẽdit, necessario ipsum ascendere unà cum sulphure non adurãte,eius proprietas est retinere citrinitatem. Preterea cap. 8.de nostro Ioue uerba facientes diximus,hos diligẽter aspexisse fumum ab ipso eleuatum magna ignis expressione,& obseruasse hunc ad citrinitatem accedere,cũ hoc sit proprium sulphuris calcinati, arbitrantes certissima & infallibili coniectura, hunc fumum multum de natura sulphuris fixi retinere. DEM. Dubium me facis & incertum,quod enim suprà de Saturno dixisti, hoc nũc Ioui tribuis: sunt igitur Saturnus & Iupiter unum & idem? GEB. Isti duo unum sunt sal ex nostro metallo

extractum, quod Rasis affirmat his uerbis, cum dicit: Cum acceperis corpora plumbi & stanni, his cõmixtis extrahere poteris oleum, (hoc est sulphur) & Mercuriũ quæ natura coniunxit. Philosophi autem per similitudines rerum loquentes iubent nos hanc aut illam rẽ accipere & commiscere, cum tales res minime accipiendæ sint: sed hoc faciunt, ut ostendãt in nostro lapide aliquid esse, quod eius rei similitudinẽ habeat. De suprà dicto oleo mentionem feci libro 2. cap. 12. causam inuestigationis ipsius fecisse, ut haberemus suum colorem, dicẽs. Albertus lib. 4. Metheororum, tractatu 3. cap. 18. in mẽtione supradicti fumi aut uaporum dicit, per naturam mixti, siccum continere humidum, ut sine ipsa in uaporem exhalare non possit, humidũ uero sicco addit quãdam subtilitatem, ut cum ipso auolare possit. Et nos diximus adhuc lib. 1. cap. 10. ipsa corpora, hoc est, sulphuris species, simul cum spiritibus, scilicet Mercurialibus fugere ab igne, hoc est imi spiritus fixi non sunt, inseparabiliter uero commixti sunt in profundo corporũ, superat enim pars uolatilis partem fixam. Præterea dicit Arnoldus in Rosario, illum qui non nouerit aurũ conuertere in argentũ, nunquam posse argentum in aurum conuertere e contrario. DEM. Quomodo argentũ in aurum posit conuerti, scire permaxime cupio: ut uero aurum in argẽtum conuertatur, parũ aueo. GEB. Philosophus senior scribit, ueteres philosophos cum dicerent dealbatum aurum, commune aurum non intellexisse. Quum uero philosophorum aurum quod rubrum est dealbatur, dicitur in argentum conuersum esse, & argentum nominatur. Idem de sulphure intelligẽdum, conuersum uero in albedinem, postea uero longa decoctione ruffescens, dicitur argentum in aurum conuersum

uersum esse. Præterea in libro turbæ philosophorum scriptum est, nullam tincturam fieri posse, nisi ex prædicto nostro ære: hoc autem nisi conuertatur in albedinem donec tinctura fiat, nihil efficies. DEM. Fateor me tibi haud parum debere, obligatumq; esse quàm plurimum atque deuinctum tanto beneficio, quòd tanti secreti me feceris participem, fui enim hactenus cum multis in eo errore, ut crederem elixir, & aurum potabile ex auro communi fieri debere. GEB. Quemadmodum pueri, ita tu rebus quoq; aspectu pulchris delectaris. Nostra autem quinta essentia ex lapide turpi & deformi fit primo intuitu, interius uero in occulto pulcherrimo. DEM. Cum pro tua singulari humanitate, haud grauate mihi declaraueris, quid aurum potabile & philosophorū, ut mihi etiam paucis ostendas quid sit quinta essentia, rogo. Si enim recte iudico, præstat sanum longo tempore uiuere, quàm opibus abundare.

GEB. Verum dicis. Est autem quinta essentia secundum Marsilium Ficinum in libr. de triplici uita, spiritus animæ mundi, diffusus per partes corporeas & elementales. DEM. Explicatio hæc nimis obscura est.

GEB. Dixi tibi iam sæpius in una distillatione duos fumos distillari à materia nostra, rubrum & album, hi ambo dicuntur quintæ essentiæ, dicitur autem fumus rubeus ultra suprà dicta, nomina quoque anima uini, ut Ioannes de Rupescissa tradidit his uerbis, Appellamus autem quintam essentiam, uini animam, uinum autem nostrum aurum est philosophorum. At fumus albus, qui in suo uentre portat uinum rubeum in distillatione, proprie & uere quinta essentia dicitur, de qua philosophi locuti sunt. Dicit enim Arnoldus separatis elementis, restare certam quintam essentiam quandam.

quandam quæ ſpiritus lapidis dicitur. Hæc autem neq; elementum eſt, neq; in ſe elementalem qualitatem habet actu, ſed uirtute: actu enim neque calida aut ſicca eſt, ut ignis: nam infrigidat & ſanat morbos frigidos, neq; calida aut humida eſt ut aër, qui facile corrumpitur, ut tẽpore peſtis, & in generatione ranarum, & ſimilium uidemus, quæ ex corruptione aëris generantur. Poteſt enim quinta eſſentia ex metallis præparata, ad decẽ milia annorum conſeruari abſq; corruptione, modo in uaſe uitreo diligentiſsime, ne reſpiret, obturato, reſeruetur. Propterea Hermes, Plato, Socrates, & multi Philoſophi qui hanc nouerunt, ipſi perpetuitatem attribuerunt, & qui ea uterentur non morituros, cum tamen & ipſi Deo ita uolente, ut reliqui mortales quoq; mortui ſunt.

DEM. Ergo uanũ eſt hac uti medicina. GEB. Vanum eſſet, nec poſsibile hominem ut tranſcenderet uitæ naturalem terminum, laborare, hic terminus poſſet tamen ad quingenteſimum annum extendi, ut primis antiquis patribus conſtitutum erat: quemadmodum uero homo multis modis conſtitutum uitæ terminum morbis circumuentus minime attingere poteſt, & uitæ ſpatium abbreuiare poteſt, eodẽ modo poterit impedimẽta hæc remouendo uitam prorogare, ut tandem naturæ ſuæ uitæ conſtitutum terminum attingat. Inter cætera uero remedia omnia quibus uitam producimus, hæc quinta eſſentia præparata præſtat, ut aperte ſatis demonſtratum eſt in Dialogo noſtro, cui titulus eſt, Lignum uitæ, dat enim homini uitam. Raſis in lib. luminis luminum dicit, aquam deſcendentem è maiori petra à Philoſophis aqua uitæ nominari & cœlum, nam quinta eſſentia ſimplex eſt & incorruptibilis & ſeparata à materia elementari, neq; frigida aut humida eſt ut

aqua

aqua elementalis, ardet enim ante coagulationẽ: igitur à philoſophis aqua ardens nominatur: præterea neque frigida, neq; ſicca eſt, ut terra, ut manifeſte depræhendimus: calefacit enim plurimũ & curat infirmitates melancholicas, quæ frigidæ ſunt & ſiccę, & formam habet aquæ limpidiſsimæ & ſubtiliſsimæ. Varijs nominibus à Philoſophis appellatur, ex proprietate aut ſimilitudine aliqua aſſumpta. Sunt enim qui Mercurialem aquã quoq; appellant, quòd à Mercurio ſit diſtillata: aliqui Mercurium ſolutiuum uocãt: ſoluit enim corpora, hoc eſt, ſui ſulphuris ſpecies. Propterea dixi lib. 1. cap. 17. Aurum, hoc eſt, ſulphur ſuprà nominatum, facile frãgi, hoc eſt, ſolui cum ipſo Mercurio & odore, hoc eſt uapore, plumbi, hoc eſt noſtri ſalis, & Aquila, quòd uolare poſſit ſupra omnes ſpiritus. Dicitur etiam aër propter ſubtilitatem, & ſal Armoniacũ, quòd ſal diſtillatum ſit, & propter conſonantiã & homogeneitatem. Significarũt quoq; hanc antiqui Philoſophi nominibus pernicioſorum & ferocium animaliũ ut ſerpentis, Draconis, Leonis, Vrſi, Baſiliſci, & ſimiliũ, propter ipſius naturã horribilem & uenenoſam ante conuenientẽ digeſtionem. Propterea quoq; aqua fœtida nuncupatur, eſt enim amara & fœtens ante coagulationem. DEM. Suſpicor te tacite ſubindicare uelle horribilitatem & fœtorem ab ea remoueri per ignem cum amaritudine: uerum quomodo hoc fieri poſſet, non uideo, cum ſit aqua ſalis: uidemus enim, & ipſa experientia docemur per calorem omnia conuerti in ſal, cũ ea corrumpere poſsit, ut ſuprà diximus. Si ergo dulcia calore corrupta in ſal amarum cõuertuntur, multo maiorẽ amaritudinem recipiet hæc noſtra quinta eſſentia diſtillata ex metallorũ ſale, ſic decocta & exuſta. GEB. Si præter ſal diſtillatũ & præparatum,

paratum, hæc compoſitio nihil reciperet aliud, tuã ſentẽtiam probarẽ: recipit autem & ſulphur quod hanc naturam aufert & dulcẽ reddit. DEM. Quónam modo hæc amaritudo ſulphure auferetur ut dulcis fiat, cum ipſum ſulphur quoq; amarũ ſit, ut teſtatur Raſis, qui dicit, ſulphur quod Martis nomine appellatur, manifeſte amarum & acutũ eſſe exterius? GEB. Concedo ante præparationẽ & decoctionẽ ſulphur, cholericũ, amarũ & acutum eſſe, quemadmodũ Raſis dicit. In decoctione uero occultatũ manifeſtatur, ſulphur autẽ in profundo & occulto dulce, per decoctionem ad ſuam dulcedinem trahit & tranſmutat ſal conuerſum in aquam. Alterum uero ſulphur quod aurum appellatur, quod etiã in hanc compoſitionẽ recipitur huius medicinæ, ſanguineum eſt, dulce & odoriferũ, ut Raſis dicit. Hæc autem tranſmutant huius aquæ amaritudinẽ in dulcedinem, quemadmodũ aqua fluuij Marach amara, uirtute ligni facta eſt dulcis. Alphidius ſcribit hæc uerba: Antequã hoc opus aggrediaris, præſcribam tibi bonã elixir cõpoſitionem. Primo neceſſe erit ut humidũ ſit, & cũ decoquitur ut coaguletur & inſpiſcetur ut nix uel grando & ſal ſapore dulci, uẽtre nigro, & colore albo. DEM. Ventre nigro quid ſignificatur? GEB. Alphidij ſententia eſt, quantũcunq; noſtra medicina in principio decoctionis alba ſit, nihilominus nigredinẽ habere occultam, procedentẽ ex certa humiditate unctuoſa & aduſtiua: maxime uero manifeſtatur hæc nigredo in coagulatione materiæ: tantũ uero decoqui debet, ut hæc humiditas conſumatur & fiat alba: tunc enim hęc operatio cõpleta eſt, & quemadmodũ cœlum ſupra nos nõ ſolum per ſe influentiã habet in hæc inferiora corpora, ut conſeruentur rerũ ſpecies, ſed uirtute Solis & ſtellarũ fortificatur,

ficatur, ita etiam cœlum hoc nostrum ornari debet nostro sole splendido & incorruptibili, hoc est, auro nostro supradicto, in terra enim generatũ est uirtute Solis à quo recipit naturam, colorẽ, uirtutem, proprietatem & substantiã incorruptibilem. Quare nostra quinta essentia ornata isto Sole mirabili, infundet nobis uirtutẽ cœli & Solis cœlestis, hoc est uitæ conseruationẽ, humidi naturalis restaurationẽ, & iuuentutis renouationem. De Sole isto locutus est Isidorus lib. 16. dicendo, Chalcantum, hoc est flos ęris in medicina salis fieri Sole calidissimo, & tantam habere uim astringẽdi, ut in os Leonis aut Vrsi inspersum tanta fortitudine eorum ora cõstringat, ut mordere non possint. DEM. Videtur mihi hoc impossibile. GEB. Per Chalcantum & florem æris, Isidorus nostrũ æs, quod atramentũ appellamus, subintelligit, & uitriolũ in sale occultũ ante distillationem, & fit per calcinationem simul cũ sale, hoc uero æs unitum cũ nostra quinta essentia, quæ Vrsi & Leonis nomine intelligitur, tantũ inuiscat & coagulat eã, ut ab ea acumen auferat, ut mordere nõ possit, hoc est soluere sulphur: quemadmodũ uero influxus cœlestis stellarũ influxu augetur, eo modo & cœlũ nostrũ non Sole tantum, sed ceteris quoq; stellis atq; planetis cõiungi debet, ut ipsius influxus & uirtus augmentetur, & ut facilius quoq; coaguletur & ad perfectionem citius cõducatur.

DEM. Quę sunt istę stellę & Planetę, q nostræ quintę essentię cõiungi debẽt, siue nostro cœlo applicãda sunt?

GEB. Omnia metalla philosophorũ pręparata nomine planetarũ significata, & hæc recipiuntur etiã in compositionem elixir, propterea dicitur huic compositioni unam solam communem esse & sufficere. Tamen uerũ est aptius coagulatiuas in hac arte principaliter duas esse

esse sulphuris species, Venus & Mars. & hæc erat sentẽtia Alberti in primo de mineralibus, cap. 9. primi tractatus, cum scriberet Alchemistas singulari studio atq; diligentia aquas facere, quæ qualitatem haberent diuersorum elementorum uirtute & actu, hoc est ut desinent & coagulent hoc quod transmutare cupiũt. In libro de Vaporibus scriptum est, carnes uelocissime coqui adiecto uitro ex cineribus fœni & filicis. cum enim uitrum siccum sit, plurimũ humiditatis è carne elicere per ebullitionem poterit, ut multo citius caro decoquatur. Cum uero uitrum hoc ex cineribus fœni & filicis alio cõmuni uitro multo siccius sit, ergo hoc uitro adiecto multo citius decoctio perficietur: habet enim commune uitrũ adhuc aliquid humiditatis quam à plũbo accepit, quod primum fuit in compositione. DEM. Quamuis huius rei nullum adhuc fecerim periculũ, tamen haud credo adiecto uitro carnes citius coqui. GEB. Hæc est causa multos ignorantes, & rerum naturalium imperitos Plinium & Albertum mendacij accusasse, cum ipsi hoc quod Philosophi per similitudines & allegoriam locuti sunt ex nuda litera interpretarẽtur, & se deceptos & elusos putarent. DEM. Quid uoluerunt hac re significare? GEB. Vitri nomine in ista arte sæpenumero sulphur significatur: nam sicut uitrum commune omnes colores recipit, eodem quoque modo sulphur nostrum in præparatione omnes colores demõstrat. Propterea Argi nomine appellatur, cuius multi oculi in Pauonis caudam conuersi sunt. Per carnes uero coquẽdas intelligitur noster Mercurius, qui coagulari & firmari siue figi debet in aqua Mercuriali mediante sulphure. Cum uero duæ species sulphuris sint, una nomine Martis appellata calida & sicca, altera uero Veneris, calida

quoq;

quoque & ſicca, minus tamen ut Raſis dicit, participat enim cum humiditate Mercurij, quam ab eo ſale accepit quod Saturnus dicitur, à quo iam dictum ſulphur Veneris nomine nuncupatum, diſtillatum eſt. Propterea uelocius coagulatur & dulcoratur ipſo Mercurio & aqua Mercuriali, ſi adijcimus ſulphur ex cineribus fœni & ſilicis, quod Martem nominamus propter nominis cognationem. Præterea notabis differentiam eſſe inter coagulationem quintæ eſſentiæ & fixionem elixir, cum debeant diuerſos operare effectus: elixir enim tranſmutare debet metalla imperfecta in uerum aurum & uerum argentum: neceſſe igitur eſt, ut fixum ſit & in auri & argenti ſubſtantiam pluſquam perfectam conuerſum ſit: hic autem non remanebit aqua Mercurialis cum fixionem impediat, quamuis tamen ibi maneat quinta eſſentia ruffa aqua forma ſua permanens dicta. Cum uero quinta eſſentia Mercurialis per os ſumenda ſit in modum medicinæ penetrantis per omnia membra & conſeruantis à corruptione, non debet adeo fixa eſſe, ut in auream ſiue argenteam ſubſtantiam conuertatur. Sufficiet enim tantum eſſe decoctum, & digeſtum, ut coaguletur & conſumetur illa humiditas tam uaporoſa, fœtida & acuta & dulcis fiat, ſic aſſumpta per os ſubito penetrabit per totum corpus, ut res omnium ſubtiliſsima & humano corpori conformis, & ſua potente & diuina uirtute tantam incorruptibilitatem inducet omni loco quem penetrauerit, ut illi qui tantummodo tres guttulas per ſe aut alia re conueniente commixtas ſumpſerint, per longum temporis ſpatium ſanè uicturi ſint, ut primi antiqui patres qui lignum uitæ ſumebant. Hæc omnia fabulis poëtarum ab antiquis ſapientibus occultata ſunt, maxime uero Orphei. DEM. Feceris mihi ſa

hi ſanè rem gratiſsimam, ſi intentionem antiquorum in hac re mihi declaraueris. GEB. In iſta medicina pars eſt uegetabilis,hoc eſt,ſal ſignificatum arboribus & plãtis, præterea adeſt etiam quædam animalis pars ut anima & aurum, ſignificata per animalia, homines,Phœbum & uellus aureum. Pars uero mineralis & iſtud ſulphur fixum eſt,quod Martis nomne appellamus,hoc ſignificatur per lapides & ſaxa, montes, oſſa, & reliquis rebus duris. Aqua Mercurialis & uapores ſignificantur per auiculas,uentũ,fluuios, ſerpentes, tauros & dracones,qui cuſtodiebant uellus aureum Marti dicatũ. Propterea diximus lib. 1. cap. 15. in diſtillatione nullũ metallum philoſophorum ſubmergi in Mercurio, hoc eſt in aqua Mercuriali,Sole noſtro excepto, & hic dicatus eſt Marti,quoniam coniungi debet cum ſulphure Martis nomine appellato, per Orpheum uero noſtra medicina ſignificatur: hæc enim cum ſit dulcis,omnia ſupradicta firmare & coagulare poteſt. DEM. Agnoſco me non ſatis capacem, ut hanc ſententiam compræhendam tuæ expoſitionis,niſi mihi prius declaraueris quænam ſint philoſophorum metalla. GEB. Philoſophi hanc ſcientiam occultauerunt ſub nominibus omnium rerum in mundo,maxime uero metallorum. DEM. Quomodo occultabitur hæc ars ſub metallorum nominibus, cum ipſa fiat per metalla? GEB. Certum eſt rem haud facilem eſſe,poſſe diſcernere quando ueteres Philoſophi de metallis communibus, ſiue philoſophorum metallis loquuntur: nam primo aſpectu nobis uidentur de metallis communibus uerba facere, & interdum ſermonem ſuum incipiunt de metallis communibus, mox reliquum ſermonis ad metalla philoſophorum deflectũt. Qui uero huius artis notitiam ſiue cognitionem aliquam

quam habuerit, & experientiam, ſtatim nomine aliquo audito intelliget, quid in hac arte ſignificare poſsit. Sit in exemplum nomen Ferri aut Martis. Si igitur Philoſophus dixerit hunc in manifeſto calidum eſſe & ſiccum, facilémque tincturam rubei, huius artis peritus artifex ſtatim cognoſcet eum de ſulphure hæc dixiſſe, quum qualitas hæc ferro communi minime conueniat in manifeſto. Raſis dicit in libro de diuinitate, animaduertendum eſſe res ſubtili artificio à natura taliter inuicem colligatas eſſe, ut in omni re omnes res ſint in potentia, etiam ſi uiſu minime compræhendantur, quod melius depræhendetur in rebus æquabilibus quàm in alijs. Hoc modo interiora auri argentea eſſe, & interiora argenti aurea: inueniri enim in Sole quidpiam Lunæ, & in Luna aliquid Solis: in cupro uero aurum & argentum eſſe in potentia, ſed non uiſibiliter, & in his ferrum, plumbum, ſtannum, in quibus etiam uicisſim aurum & argentum reperias. Idem ſcribit Albertus lib. 3. de mineralibus, cap. 8. dicendo, Hermetem, Gilgil & Empedoclem Philoſophos & Alchemiſtas præclaros, cum omnium cæterorum Alchemiſtarum numero affirmare in omni metallo plures eſſe ſpecies & naturas metallorum, alia uero occultata, alia manifeſta, alia interius, alia exterius, alia uero in fundo, alia in ſuperficie apparere metalla, quemadmodum illi qui de latentia formarum diſputarunt, & omnem rem in omni re eſſe, ut Anaxagoræ placuit: dixerunt itaq; plumbum interius aurum eſſe, foris autem plumbum: aurum uero exterius in ſuperficie aurum eſſe, interius uero & in profundo plumbum: hoc eodem modo ſe habere intra ſe cuprum & argentum & omne metallum ad ſingula metalla. Præterea dicunt non nominari exteriora

 ſiue

ſiue interiora metalla, & cæteræ denominationes ſecundum ſuarum partium in toto, ſed ſecundum proprietatem & naturam prædominantis, cum prædominans id ſibi incluſum teneat ſupra quod dominatur. Hoc modo iſti omnino Anaxagoræ ſententiam affirmare uidentur, qui ſingula metalla ſingulis metallis ineſſe prodidit, & denominationem fieri à prædominante. DEM. Hæc uidentur mihi impoſsibilia, & ſi recte iudico, horum opinio ab Alberto reprobatur. GEB. Tu uerſaris in ſimili errore cum quibuſdam Philoſophis, qui dicebant in mundo aliam ſubſtantiam non eſſe præter eam quæ uideretur. Si autem diligenter examinaſſes, corrupiſſes & tranſmutaſſes aliquando metalla, & intrinſecas qualitates conſideraſſes, & diuerſitatem ſubſtantiæ & coloris apparentis, hæc tibi non uiderentur impoſsibilia. Præterea ſi tibi uidebitur, Albertum hanc opinionem reprobaſſe, dico ab eo nudam literam reprobatam, inuentionem autem antiquorum & ſenſum allegoricum nequaquam. DEM. Declara mihi igitur diſtincte & aperte intentionem antiquorum, & ſenſum hunc allegoricum. GEB. Per calcinationem, putrefactionem & lotionem reducimus noſtrum metallum in ſal album ut calx communis, & multis locis appellauimus hoc calcem. Cum autem habet proprietatem plumbi communis, nomen plumbi inuenit. Propterea dixit Raſis loco iam citato, plumbum in ſuo manifeſto, hoc eſt in ſuperficie frigidum & ſiccum eſſe, hoc eſt plumbum & argentum, nigrum, molle, terreum, melancholicum, acerbum, fœtidum, fœmineum in actu, plumbum in potentia argẽtum eſſe. In ipſius autem profunditate calidum & humidum, hoc eſt aurum, aëreum, ſanguineum, croceum, dulce, odoriferum, maſculinum,

in uno

in uno latere frigidum & humidum ėſt, hoc eſt, ſtānum & argentum uiuum ſiue Mercurius, aqueum, flegmaticum, album, inſipidum, remiſſum, fœmineum, in altero latere calidum & ſiccum, hoc eſt, ferrum & cuprum, igneum, cholericum, rubrum, amarum, acutum, maſculinum. Intelligis nunc nimirum in uno metallo communi & uno metallo philoſophorum, ſingula philoſophorum metalla comprædhendi, ſic & de cæteris intelligendum. DEM. Hæc mihi uidentur difficilia & obſcura ualde. GEB. In procœmio lib. 2. dixi conſiderationem earum rerum, quibus ad complementum huius operationis perueniatur, auſpicandum eſſe à diligenti inueſtigatione principiorum corporum ſecundum ipſorum profundum, occultum & manifeſtum. Animaduertas igitur ſecundum ſententiam Raſis in libro de diuinitate in omni corpore tres eſſe dimenſiones, altitudinem, profunditatem, & latitudinem, altitudo eſt quæ manifeſta eſt, profunditas uero eſt occulta, latitudo medium tenet inter manifeſtum & occultum, hoc eſt partim manifeſta, & partim occulta eſt: iſtud uero ſal quod plumbum appellamus, & angentum uiuum ſiue Mercurium nondum præparatum, & aquam ſiccam & paſtillum de quo latius dixi in capitulo de deſcenſione, hoc eſt diſtillatione, cum in ſuo manifeſto album ſit, propterea dicitur frigidum eſſe, albedo enim ſignum frigiditatis eſt, aut potius frigidum dicitur quod participat in humiditate aquæ, de qua locutus ſum lib. 2. cap. 2. & 7. Cum uero multum terreſtreitatis intrinſece habeat, ut ſuprà diximus multis in locis de Mercurio loquentes & plumbo: propterea ſiccæ naturæ dicitur, quæ cauſa ſit nos dixiſſe lib. 1. cap. 15. eum ſcilicet Mercurium, non facile adhęrere intrinſecus ſuo ſulphuri, quod Martem nominamus,

mus, quamuis habeat uiſcoſitatem humidam propter ſiccitatem, hoc eſt terreſtreitatem ipſius per quam uiſcoſitas temperatur, & adhęrere minime permittitur. Propter hanc terreſtreitatem dicitur natura eſſe melancholicæ liuidæ & nigræ. Notabis autem quemadmodum ſupradictus Saturnus albus eſt, eodē modo ſuas intrinſecas terreſtreitates ante diſtillationem albas eſſe, quemadmodum loco iam citato oſtendimus. Propterea diximus lib. 2. cap. 2. de iſto Mercurio loquentes, leui artificio uidere nos ab ipſo exire terram nigram & fœtidam per lotionem. De terreſtreitate iſta ſuprà quoq; locuti ſumus, lib. 2. in tertia cauſa deſcenſionis, hoc eſt diſtillationis. Cum uero iſte Saturnus naturam ſalis habeat frigidus & indigeſtus, igitur acerbus eſt. Propter albedinem uero & frigiditatem fœmineus dicitur, & propter ſuam fumoſam & aduſtiuam ſubſtantiam dicitur fœtidus. Quum autem manifeſtum occulto ſemper contrarium ſit, propterea plumbum hoc in profundo, quemadmodum per diſtillationem cum forti ignis expreſsione manifeſtatur in oleo, calidum & humidum eſt, hoc eſt aurum, calidum uero propterea quòd ſulphur rubrum eſt & ſanguineum. Quòd autem ad compoſitionem huius auri Mercurius recipiatur, erat enim ante diſtillationem una materia ſiue ſubſtantia cum Mercurio, inde dicitur humidum eſſe. Citrinum uero dicitur quòd compoſitum ſit ex ruffo & albo. Aëreū autem nominatur, quòd ſpiritus ſit ſubtilis & ſublimetur. Sanguineum dicitur, quum ruffum ſit. Dicitur præterea & odoriferum, propter ſuam rubedinem, caliditatem, & bonam ſubſtantiam bene digeſtum. Maſculinum uero, quòd calidum ſit, & in generatione metallorum & elixir paterno ſemini ſimile. De his Saturni occultis ſecretis in libro

bro trium uerborum scriptum est, necessarium esse, ut manifestum occultetur, & occultum manifestur, hoc uero occultum naturæ Solis esse & ignis, & preciosissimū oleum omnium occultorum, & tincturam uiuam & aquam permanentem. Hic uero Saturnus adhuc in uno latere scilicet latitudinis in parte manifestus, & in parte occultus naturæ frigidæ & humidæ est, hoc est, Iupiter & Mercurius præparatus: & accidit hoc post lotionem fecis adustæ. Propterea dixi lib. 1. cap. 19. plumbum substantiæ terreæ plurimum habere, ob id lauari, & in stannum conuerti. Morienus autem dicit, corpus immundum apud philosophos plumbum dici, mundum uero stannum. Dicitur autem naturæ flegmaticæ propter suā humiditatem uiscosam. Insipidum uero & remissum dicitur propter separationem multæ aquæ acutæ in distillatione. Fœmineum dicitur, quòd frigidum sit & humidum, & in metallorum generatione, & elixir muliebri menstruo simile sit: in alio latere quod de manifesto & occulto simul participat. Saturnus calidus est & siccus, hoc est ferrum & cuprum, quamuis (ut Rasis tradit) siccitas Veneris siccitatem Martis superet & maior sit, propterea quòd participat de argento uiuo siue Mercurio, qui ipsius siccitatem temperat. Animaduertendum tamen est, quemadmodum lib. 1. cap. 12. monui, & lib. 3. cap. 7. in corporibus metallicis duas esse sulphuris species necessarias nostræ arti, quæ in manifesto dependent à rubedine, in occulto uero albi, nigri & ruffi sunt, unum intrinsecum est ipso Saturno. Propterea soluitur ut cætera supradicta, & Veneris nomine appellatur: omnia autem supradicta in simul esse ante distillationem, & omnia habere naturam salis, diximus lib. 1. cap. 15. solui Iouem, Saturnum, Lunam, & Venerē, isto

Mercurio quem Saturni nomine designamus, hoc est per ipsius uirtutem, cum omnes simul naturam salis habeant, soluuntur autem tantummodo hæ res, quæ salis naturam habent, aut aluminis & fellis, prout sæpe monuimus. DEM. Solutionis iam sæpe meministi, quare rogo ut mihi declarare uelis sensum huius uersiculi, Soluite corpora in aquam, omnibus dico qui aurum & argentum facere quæritis. GEB. Lib. 2. cap. 17. dixi omnia corpora nostra sulphurea, sulphur & arsenicum esse. Arsenicum uero Veneris nomine appellatum distillatione soluitur (ut suprà diximus.) Sulphur autẽ Martis nomine appellatum distillatione non soluitur, cum in se non habeat partes salsugineas (ut lib. 1. cap. 3. diximus) subtiliatur autem & soluitur cum sua aqua Mercuriali, quam capite de solutionibus cæteris aquis acutis adiunximus. Ex his duabus aquis sulphureis unam accipe quam uolueris, scilicet hanc quæ Venus & aurum dicitur, hanc da bibendam inimico tuo, hoc est coniunge illam sulphuri quod ferrum dicitur. Diximus enim loco iam citato sulphur cum suo simili siue compari, hoc est arsenico tincturam fieri. Intelligitur autem per Leonem antiquum siue Draconem Mercurius conuersus in sal, antiquum uero uocant quòd incorruptibilis sit. Ex hac sententia reliquos uersus quoq; intelliges, scilicet qui soluere non poterit, subintelligendum nostrum arsenicum & Mercurium nostrum, neq; subtiliare sulphur, corpus sulphureum non tangat, neque argentum uiuum nostrum, non poterit enim fixum sulphur quod Martis nomine appellatur, tenere uolatile arsenicum, nisi peroptime commixta fuerint, & ex duobus unica substantia facta fuerit, quod cũ aqua Mercuriali, quam aquam uiuam appellamus, fieri potest, quæ medium tenet in

net in commixtione tincturarũ,hoc est inter sulphur & prædictum sal præparatum, sal dissolutiuum appellatum. Rasis mentionem facit in suis scriptis horum sulphurum,& dicit aquam ęris solutam ad rubrum & meliorem & fortiorem esse,quàm ferri aquam,hoc est cum ferrum sublimatum fuerit in rubedinem conuertitur, & aceto adiecto rubicundum colorem acquirit ut sanguis. Quum gitur sulphur Martis nomine appellatum quasi extrinsecum sit in suprà dicto Saturno, propterea in præparatione facilius ab eo separatur à commistione,hanc ob causam diximus lib. 4.cap. 14.ea metalla quę paruam quantitatem Mercurij habent, facilius separari à commistione salis,& eodẽ loco de isto sulphure Martis nomine appellato,dixi Martem fusionem non habere,hoc est non solui.Propterea cum isto sale non commisceri,quod fit per priuationem multæ humiditatis Mercurialis. Propterea cap. 10.eiusdem libri diximus,corpora ab inuicem per ista duo examina non separari(hoc est in calcinatione sulphuris cum aceto & sale, & in distillatione à sale & separatione) nisi per diuersitatem cõpositionis ipsorum substantiæ:nam ex ea diuersitate nascitur diuersitas fusionis,hoc est solutionis, spissitudinis & raritatis,quæ principales causæ sunt separationis nostrorum metallorum. De solo Marte autem loquendo,dico ipsum esse igneum, hoc est sulphur ruffum, calidum & siccum, & facilis combustionis ante præparationem, propter multam unctuositatem,cholericum propter uehementem calorem,amarum & acutum,quũ cholericus sit,est nãq; cholera propter indigestionem cibus amarus & acutus. Dicitur autem masculinus,quòd calidus sit,& principale semen metallorum & elixir.Ita nimirum cõpræhendes in uno metallo cõmuni omnia

metalla philoſophorum compræhendi, & ibi aurum & argentum eſſe in potentia propinqua, quum in ipſo ſit ipſorum ſemen à natura pro parte digeſtum & fixum, nec aliud tamen eſſe præter ſulphur & argẽtum uiuum. Si uero huius rei certificari uoles, conſiderabis ea diligẽter quæ lib. 2. cap. 7. & 16. & lib. 3. cap. 4. circa finem ſcripſimus. DEM. Niſi praxin uidero huius operationis, non ſatis capacem me ſentio ut hæc intelligere queã, tametſi animaduertam artem naturam in multis imitari. GEB. Natura per decoctionem adurit terram & aquam ſimul commixtã, & uitriolum generat, ars uero adurit ſua metalla, & redigit ea in calcem in qua uitriolum occultatum eſt, naturæ & artis ſemen: per putrefactionem autem & ſeparationem extrahitur uitriolum & ſulphur. Natura reſoluit ſuũ uitriolum & exhalat duplicem fumum, ars ſimile facit in ſuo uitriolo. Natura per ſublimationem ducit duplicem illum fumum in loca mineralia, & ipſum coniungit cum ſulphure fixo, ars ſimiliter ſuum duplicem fumum coniungit cum ſulphure fixo. Cum uero fumus ille albus nobis magnum impedimentum eſſet futurum in fixione, propterea remouemus illum & in ipſius locum accipimus Mercurium uiſcoſum coagulatum, quem à fecibus aduſtis extraximus. Propterea diximus lib. 2. cap. 6. ſemper illud ſeparari quod corpori in capello aludilis propinquius, ſicut in puluere ſurſum eleuatum, hoc eſt in aquam ſolutum ab eo quod remanet in fundo uaſis præparatum, natura quoq; illud ſulphur fixum lauat, ſimile facit ars. In lotione autem huius ſulphuris ruffi in colore uini ruffi, primo calcinatur & fit nigrum propter ipſius oleaginitatem, & à Raymundo nigrum nigro nigrius appellatur ſui uitrioli. Propterea diximus lib. 4. cap. 20. Mar-

tem

tem in omni genere combustionis, nigredinem & fuscum colorem creare, plus tamen aut minus, quo metallum magis aut minus calcinatum fuerit: nam per fortē calcinationem sulphuritas adustibilis consumitur, ut lib. 3. cap. 7. ostendimus. Hac de causa omnes Philosophi maximè in hoc conueniunt putantes illas debere esse nigras, fortasse ut proptèr abundantiam sulphuris calx non uitrificetur, ab hac nigridine usq; ad albedinem omnes sui cæteri colores apparent: sunt enim albedo & nigredo externi & planè contrarij colores, & omnes cęteri colores plane intermedij. Propterea semper in hac præparatione quotiescūq; de gradu ad gradum aliquid de nigredine deperditur, semper color apparet minus niger, quousque tandem ad ultimum & perfectum colorem albedinis perueniatur. DEM. Credebam hanc colorum diuersitatem apparere post coagulationem elixir: dixisti enim lib. 2. cap. 16. proprietatem esse sulphuris cum argēto uiuo, colorem rubrum creare aut citrinum secundum quantitatem commixtionis, proprietatem uero remotionis sulphuris esse, dare Mercurio albedinem per ignem. Hæc igitur causa est diuersitatis colorum in ipso post ipsius coagulationem in petram siue lapidem. Hunc uero modum loquendi non intelligo: nam cum sulphur & Mercurium simul poneres ut coagularentur, putabam amplius non remouendos neque separandos esse; quomodo erit igitur sulpur causa uarietatis colorum post coagulationem elixir?

GEBER. In sulphure, ut Albertus de mineralibus tradidit, sunt duæ unctuositates adustiuæ, una maior & quasi extrinseca, altera minor, & intrinseca. Prima rubra est, & remouetur per lotionem: intrinseca uero consumitur post coagulationem

elixir,

elixir,quod primo nigrescit & deinde successiue paulatim minuitur,& cõsumitur ea humiditas unctuosa,quæ nigredinis causa fuerit. Hoc modo dicimus sulphur remoueri,quoniam conuertitur in albedinem perfectam, & postea in colorem citrinum,ultimo uero in colorem rubrum: fit igitur sulphur duabus uicibus nigrum & bis album & bis rubrum. DEM. Quanto temporis spatio coagulatur post præparationẽ sulphuris & Mercurij? GEB. Simul postea in uas longi colli & rotundæ capacitatis impignatam cinerum cum igne lucernæ, quæ quintuplex siue sextuplex elichnium habuerit, coagulabitur uiginti dierum spatio aut citra. In speculo Alchemiæ scriptum est,materiam lento igne regendam donec maior pars in terram nigram conuersa sit, quod fit in 20. dierum spatio. DEM. Eo tempore quæ apparebunt signa? GEB. Loco supradicto scriptum est,materiam cum ignem senserit, subito in aquam solui, & tunc spiritus sursum eleuari & ascendere per collum longum uasis, & supra aquam subito congregari oleum in modum nebulæ nigræ. Ideo dicit Ioannes de Rupescissa, scilicet post calcem eleuari pelliculam quandam nigram ut oleum,deinde uero post paucos dies materiam coagulari sub aqua in medio uasis eo loco, quo ignis flamma ipsum uas tangit,& paulatim restare & augmẽtari eam materiam coagulatam, donec quasi terræ globus in medio aquæ in prima creatione mũdi materia hæc arida emineat,ut insula in medio maris ab aqua circundata: compremuntur autem aqua & sulphur & simul in colore nigro coagulata, in forma oui quod suo acumini insistat. DEM. Quamdiu durat hæc nigredo donec incipiat dealbari? GEB. Scriptum est in libro Rosarij quadraginta diebus continuis, nam & alteram

aquam

aquam permanere nigredine coopertam, eã uero nigredinem ultra quadraginta dies non durare, si recte & modo debito gubernata fuerit. hæc à ueteribus sub uelo fabularum poëticarum occultata sunt. DEM. Mirum sane Philosophos ueteres hanc artem tam obscuris & Chimericis figmentis occultasse, quæ à nostris grammaticis declarantur & detorquentur ad sensum moralem.

GEB. Qui huius scientię nullam habuerit cognitionem, non capiet rationem aut intentionem ueterũ Philosophorum, fingendo tantum numerum deorum & dearum, aut quid isti per istorum generationem stupra & amores uariasq; mutationes designare uoluerunt, nõ intelliget. Stultum enim esset credere hæc ficta, ut morum disciplinam occultarent, quam tanta cum laude, & publice & priuatim uerbis & factis in omni uirtutum genere adeo strenue proposuerunt. DEM. Si me tanti secreti faceres participem, præter cætera tua in me collata beneficia, hoc unico me quàm arctissime deuincires tibi.

GEB. Ne forte credas me solum huius opinionis esse, legas Albertum lib. 1. de mineralibus, cap. 4. qui dicit, Empedoclem qui lõgo tempore pręcesserat Hermetem, confirmasse lapides creatos ex calore ardente, huius affirmationis originẽ corporis ex antiqua fabula Pyrrhæ & Deucalionis, in qua fabula lapides magnæ matris ossa dicũtur: ossa uero secundũ Empedoclẽ pro parte ex Vulcano cõposita sunt. DEM. Mihi uidentur uerba hæc ab Alberto in hanc sententiã minime dicta esse. GEB. Lapides à calore ardenti generati colores sunt nostrorum metallorum ex ignis uehementia generati, & propter duritiem ossa uocantur, & partim ex Vulcano cõposita sunt, hoc est ex sulphure, quod ignis nomine appellatur, quòd in ipsis prædominet ignis, hoc est sulphur.

phur. Sunt autem lapides magnæ matris dicti,hoc est terræ,quòd eorum generatio fit ex metallo, quòd magnam quantitatem terrę in se continet,nam tota substantia fixa & terrea sunt.De Pyrrha & Deucalione fabulantur Poëtæ,hos tempore diluuij in nauicula, quam conscenderant,saluatos euasisse solos,per diluuium significare uolentes nostras aquas albas. Verum per Pyrrham & Deucalionem in simul significabāt sulphur istud subtile, quod supra Hermaphrodita nuncupari diximus: hi duo saluantur conscensa nauicula,hoc est in illa nigra pellicula quæ supra aquam eleuatur & innatat ut oleū. Per illos lapides quos proijciebat Pyrrha, & conuertebantur in fœminas,significarunt argentum uiuum, hoc quod finita distillatione remanet in boccia fixum & terreum: per lapides uero à Deucalione proiectos qui in masculos conuertebātur, significatum est istud sulphur, quod Martis nomine suprà appellari diximus. Ad hæc legimus apud Albertum lib.1.cap.8.secūdi tractatus,fabulam de Gorgone,quam finxerunt Poëtæ,omnia quę cōspiceret in lapides conuertisse,ita explicandam esse,ut per Gorgonem intelligamus uirtutem & potentiam mineralem, & per conspectum Gorgones,dispositionem humorum corporis ad uirtutem lapidificatiuā. DEM. Explicatio hæc multo obscurior est, quàm ipse textus sit. GEB. Mineralia hæc sulphures sunt,uirtus uero earum fortis, uirtus est metallica induratiua & figens: aspectus autem uaporum, corporum metallicorum ad uirtutem hanc mineralem,fit cum iam fumi ascenderunt in collo longo uasis siue bocciæ, & respiciunt & reducunt retro se ad hanc uirtutem mineralem, quæ indurat & conuertit istos uapores in lapidem nobilissimum philosophorum. Vxor Loth ignem fugiens contra Dei iussum

fuſſum retro ſpectans conuerſa eſt in ſtatuam ſalis. Poëtæ finxerunt Iouem amore captum Ganymedis,eum rapuiſſe in aquilam conuerſus, & in cœlum portaſſe:quæ autem ſæpius à nobis dicta ſunt de duplici illo fumo, in hac fabula compræhenduntur. Nam per Iouem ſignificatur ſupradictum ſal,quod per diſtillationem conuertitur in aquilam, hoc eſt in aquam Mercurialem,quam in iſta arte aquilam nuncupare conſueuimus, propterea quòd ſuperuolat omnes alios ſpiritus. In libro de aluminibus & ſalibus,legimus atramentum,hoc eſt ſulphur regi per aquilam affirmante Gebro philoſopho, quo loco ſal armoniacum intelligi debet: per Ganymedem tantæ pulchritudinis intelligendum ſulphur, quod aurum appellari diximus alibi.Iupiter uero huius amore capitur,propterea quòd naturaliter inuicem coniuncti & uniti ſint in ſubſtantia una, propterea in diſtillatione portat eum ſecum ſubuolando in cœlum, hoc eſt in capitulum ſiue capitellum bocciæ, hoc eſt uaſis in cœli figura concameratum.Præterea ſcribit Virgilius in 6. Aeneid.de Dædalo cum ſuo filio incluſo in labyrintho ipſis aptaſſe alas ex pennis cum cera quibus euolarent ex labyrintho. Icarus uero nimis alte uolans in mare præcipitatus eſt, liquefecerat enim Solis calor ceram cum qua alæ compactę & ſibi adaptatæ erant. DEM. Huius fabulæ expoſitionem auide expecto. GEBER. Dædali nomen Græca dictio eſt, Latinè uarium ſignificans,& deſignat nobis ſulphur, quod Martis nomine nuncupari diximus, quod admodum uarium eſt tranſmutando ſe de colore in colorem, & ab una natura in aliam: ſulphur iſtud parens eſt alterius ſulphuris admodũ ſubtilis & fuſilis,quod ſub Icari nomine Dædali filio intelligitur, eſt enim arſenicum ſubtilior

tilior & fusibilior pars Martis. Per Labyrinthum poëtæ intelligere uolunt uas siue bocciam, aut potius uilem lapidem philosophorum, in quo dicti sulphures inclusi sunt. Alæ autem quibus auolare conantur, & in altum feruntur, sunt hæ res de quibus mentionem feci lib. 2. cap. 10. dicendo, Corpora quæ indigent administratione rerum subleuantium aut exaltantium, sunt Venus & Mars, propter earum tardam fusionem, hoc est solutionem. Venus enim tutia indiget, Mars uero arsenico, nam his rebus facile eleuantur & sursum feruntur, nam inter ipsos magna quędã conuenientia est. DEM. Mihi persuadeo & hunc locum ex illis esse, quos tu solus intelligis. GEB. Per tutiã significatur aqua Mercurialis, quæ per distillationem exprimit ex dicto sale extracto è lapide Venerem, quam Icari nomine significamus. Iste Icarus simul aqua ista alte uolat, hoc est in capitellum uasis usq; eleuatur, calore enim sal dissoluitur. Icarus uero per rostrum capitelli in uas recipientis cadit in aquam amaram, & ibi suffocatur: nam per decoctionem nigrescit. Alæ uero cum quibus Mars auolat, ex dicto lapide arsenicum designant, ut apertè satis diximus lib. 3. cap. 16. Propterea quòd humiditas & acuitas aceti, mediante calore fumi agens in corpus calcinatum & subtiliatum, dissoluit enim & attrahit substantiam salis occultam in isto calore, cum eodem attrahendo subtile quod sulphur Venerem nuncupamus, in profundo huius salis inclusum. Nam propter colligantiam sulphurum in hac putrefactione arsenicum attrahit & sursum ferri, & sublimari facit Martem. Cera autẽ cum qua alę adaptatæ & affixæ erant, est supradictum sal uiscosum dealbatum, ut cæra alba Tyrrhenia superius nomine Iouis appellatum. Tradidi autem hæc fusius, lib. 3. cap. 7.

pro

prope finem loquendo de corporũ eleuationibus cum ſpiritibus. Meminit inſuper Virgilius rami aurei,quo detruncato ſtatim alius ſubnaſcitur ſimilis, per arborẽ ſignificare uolens ſal uegetabile, ex quo per ignis expreſsionem diſtillatur illud ſulphur quod aurum appellamus. Cum enim totũ iſtud ſulphur una uice ſimul omnem rem nõ exprimat,ſed paulatim guttulam guttula inſequendo, finxerunt ramo uno detrũcato ſtatim alium ſubnaſci, hoc eſt expreſsione forti ignis. Sed hoc ſenior Philoſophus apertius demonſtrat dicendo, animam hanc è petra non exprimi poſſe una uice,ſed multis uicibus & paulatim.Propter hanc cauſam ueteres eã animã & animas,florẽ & flores, tincturã & tincturas, ſanguinẽ & ſanguines, pinguedinẽ pinguedines appellaſſe, ꝓpter tardũ egreſſum de gradu ad gradũ. Finxerũt etiã Iouẽ iratũ patri ſuo Saturno genitalia excidiſſe cũ acutiſsima falce,& hæc cecidiſſe in mare, & ex commixtione ipſorũ ſanguinis cum ſpuma maris Venerem procreatã. Per Saturnũ intelligentes prædictũ ſal,quòd pater Iouis dicitur, hoc eſt ipſius ſalis præparati quod ab iſto generatur,iſtud ſal poſitum in ignem in uaſe ſiue boccia, Iupiter iratus & igne alteratus dicitur, & ſoluitur in aquã ſubtilem & acutã: ſignificatur per falcẽ acutam cũ qua Iupiter iratus patri genitalia excidit,hoc eſt ſeparat & attrahit ſecum partes maſculinas ſiue uirilia, hoc eſt ſulphur intrinſecũ in ipſo ſale, & ſimul cadũt in uas recipientis,quod ſignificatur per caſum in mare,ſcilicet in aquã ſalis:ex iſto ſale & ſulphure generatur Venus,ut ſuprà diximus. Hęc aqua currus Phaëthõtis,quẽ Poëtæ Eridanũ uocãt, propterea quòd ipſo uehatur noſter Sol & ſpiritus fœtẽtes quos appellamus æs. Finxerunt etiã quidam Mineruã filiã eſſe Iouis, Iupiter enim

ſuum caput feriens, armatã ex ipſius cerebro proſiliſſe Mineruam. Figmentũ hoc ita intelligendũ eſſe cenſeo, Iupiter in ignẽ alteratus caput ſuum cõuertit, hoc eſt ſal iſtud quod Saturni nomine nuncupamus, in quo ſal iſtud ſubtile, albũ, molle, humidũ, ut cerebrum continetur, ex quo per diſtillationem naſcitur Minerua armata, hoc eſt aqua illa ueſtita ſiue amicta ſubtiliſsima parte ſulphuris, quod Martis nomine uocamus. Dicũt pręterea Vulcanũ amore captum Mineruæ eã pertinacius conſecutã, tãdem ueſte arripuiſſe, & ſemen in terrã profudiſſe, ex quo puerulus ſtatim natus ſit, ſic Mineruam Vulcani uim euaſiſſe. Per Vulcanum intelligimus ſulphur quod ignẽ uocamus. & ferrum magno amore afficitur erga aquam Mercurialẽ quam Mineruæ nomine ſignificamus. Sunt enim in ſimul in uno eodemq́ metallo. Propterea hãc in calcinatione ſequitur & in putrefactione. Cum uero naturę ſint diuerſæ & facilime ab inuicem ſeparãtur, finxerunt Mineruã Vulcani congreſſum fugere, cũ hoc ſulphur non retinet ſemen quemadmodum aliud ſubtile ſulphur. Propterea dictũ eſt hanc arripuiſſe ueſte, quòd cũ ipſo unitum ſit, & cum ſuo ſale cõiunctũ, quaſi extrinſece, & ſic in ſeparatione dimittit ſuum ſemen, hoc eſt eã partem ſubtilem ſulphuris ſpargendo in terrã ipſius ſalis: per diſtillationem uero naſcitur illud ſulphur, quod Ganymedis nomine ſignificari ſupradiximus, quemadmodũ etiã Appollinis & Phœbi, & ſic euaſit uires Vulcani per remotionẽ ſiue ſeparationem hãc, quæ fixioni impedimẽto fuerat. Finxerunt etiã ueteres à Ioue amatã Io, ipſa uero Iouem fugiens à craſſa & obſcura nubecula circundata, ut in curſu ſubſiſteret, per Io ſignificãtes ſupradictã aquam Mercurialẽ à Ioue amatã, cum eiuſdem ſubſtantiæ ſint, ſimul uero

iuncta

iuncta & bocciȩ inclusa ad ignē aqua per distillationem aufugit per longū collū uasis,deinde recidēs ad fundum ubi à Ioue circundatur pellicula nigra supradicta, per quā coagulatur & firmatur Io, hoc est in cursu sistitur. Istæ nigræ pelliculȩ uela sunt,q̄bus Theseus rediјt naui gio Athenas,quȩ uidēs Thesei pater sibi persuadēs filiū obiјsse,ex desperatiōe se præcipitē dedit in mare, & ibi aquis suffocatur. Per Theseū significare uolētes sulphur istud subtile,quod in pellicula aut potius oleo isto cōti= netur per Thesei nomē significatum. Pater uero Thesei Egeus (hoc est sulphur crassum magis) se præcipitē dat in mare,hoc est in aquā salis,& ibi soluitur & moritur, hoc est suffocatur,nam secūdo denigratur. Inter reliqua plura eiusmodi poëtica figmēta tradiderūt ueteres post diluuiū & terrȩ exiccatū ab inundatione aquarū uarias animaliū species à terra productas,inter cætera uero ani malia serpentē quandā produxisse, hāc sagitta interem- ptam ab Apolline siue Phœbo.Hanc fabulā hoc modo interpretati sunt,per distillationē,quā etiā sublimationē appellamus:primū lento igne diluuiū uenit, hoc est in= tro humiditas aquea apparet, hæc remota & fortificato igne terra,hoc est,materia nostra,quȩ multū in se terre= streitatis habet,producit animalia, hoc est sulphur istud subtile quod animale dicimus. Verum inter animalia cætera etiam serpentem illum gignit, quem Phitonem appellant, hoc est, aquam fœtidam,quam Phœbus oc= cidit,hoc est à nostro sale coagulata & denigrata in me= dicinam humani corporis. Fingunt præterea Martem filium Iouis & Iunonis, sunt tamen qui Martem sine patre à sola Iunone procreatum uelint.Per Iunonem ue ro etiam si sæpius elementum aëris intelligant, tamen cum dicūt Martem filium esse Iunonis sine patre natum

per Iunonem terrę elementũ intelligunt. Iupiter autem post putrefactionem, cum Marte & Iunone reperitur. Quod autem per lotionẽ Mars ab ipsius uentre separatur, propterea dicitur ipsius filius. Cũ uero filius saltẽ in aliqua parte patri similis esse debeat & matri, hoc uero sulphur quod Martis nomine intelligimus Iouis nullã similitudinẽ penitus referat, calidus enim est & siccus, rufus, durus, absq; uiscositate & solutione, & quasi argento uiuo priuatus: Iupiter uero frigidus & humidus est, albus, mollis, uiscosus, facilis fusionis & solutionis, quasi argentũ uiuum mortificatum, hãc ob causam finxerunt Martem Iunonis filiũ, hoc est terræ, pinguedo enim terræ est. DEM. Ostende igitur iam quo loco Iunonis nomine terrę elementũ intelligũt? GEB. Finxerunt Iunonẽ filiam esse Saturni, & Opis, sororem, & uxorem Iouis, & in eodẽ partu ante Iouem in lucẽ editam, reginam esse deorum & dearũ, diuitiarum, præesse partui & matrimonio. Aqua uero Mercurialis per Iunonẽ significata dicitur filia Saturni, distillatur enim ab ipso & sua terra significata per Opim. Hæc autẽ largitur diuitias, hoc est aurũ nostrum, & in ea distillatione generatur Iuno, hoc est aqua illa Mercurialis significata per elementũ aëris & Iouis, hoc est sal quod in fundo uasis, siue bocciæ remanet inter feces. Quum uero aqua Mercurialis distillatur prior, & prima exeat extra bocciam siue uas distillationis, dixerunt ueteres Iunonem in eodẽ partu ante Iouem natam. Idem significare uolebam lib. 1. cap. 11. differẽdo de præparatione Iouis, dicendo, Saturnũ eodem modo præparari (deridẽs eos qui non sunt filij huius artis) aliquando solũmodo hoc quod corpora non potest frangere, hoc est terrestreitas, quæ non frangit, hoc est non soluit corpora sulphurea,

rea,adijciendam uero aquam Mercurialem, quæ prius antequã Iupiter redeat in corpus ex sua calce, hoc est sale albo,ut uera calx. Præterea dicunt Iunonem præesse partui,quòd distillãdo producat in lucem Phœbum,ob hoc etiam Lucina dicta, matrimonio quoq; præesse dicitur,propterea quòd intermedium quoddam sit in cõiunctione tincturarũ sulphurearum, hoc est Veneris & Martis. Significatur autẽ per subtilissimũ rete fabrefactũ è chalybe. Dicebat Morienus,animã,hoc est, Venerem non coniungi cum corpore, hoc est cum sulphure Martis nomine significato,nisi mediante spiritu, hoc est,aqua hac spirituali. Dicitur etiam Iouis uxor propterea quòd hæc duo simul nostrum aurum progenerent,aut quòd simul iuncti sunt & uniti ante distillationem, & adscribunt ipsi regnum super omnes Deos & deas gentilium,quos significamus nostris metallis. Hęc enim regit,nam per hanc nascuntur ac soluuntur, subtiliantur ac separantur,coniunguntur, mortificantur,uiuificantur & fructificant, propterea finxerunt eam etiã deam diuitiarum. DEM. Ne mireris hactenus tam prolixum sermonem non interrupisse me: nam ut uerũ fatear,plurimum delectatus sum hac interpretatione, adeo obscurarum atq; plane Chymericarum,aut potius monstrosarum fabularum & figmentorum: & (ut dicã quod sentio)plane persuasum habeo, te eiusmodi fabulas omnino detorquere in tui animi sententiam, etiã si ueteres eius intentionis in quam tu eas detorquere studes,nequaquã fuissent unquam. GEB. Si tu aliquando interfuisses praxi huius artis, & eius rei periculũ fecisses,& filius esses uotus,hanc ueritatẽ etenim cognosceres & perciperes. Nam nisi negaueris hanc opinionem ueterum,quam tibi dixi, scilicet omne metallũ in omni

contineri, & huius dicti explicationẽ per me tibi tradi-tam, penitus intellexeris, nũquam negabis hanc ueram esse intentionem antiquorũ poëtarum, in suis fabulis & figmentis: nam omnibus modis elaborauerunt, ut hanc scientiam penitus obscurarent & abscondèrent suis figmentis & fabulis poëticis, ut naturæ secreta ignorãtibus & indignis occultarent, quod etiam plures sapientes harum rerum periti, mecum affirmare non dubitauerunt. Scribendo etenim finxerunt Latonam stupratam à Ioue, propter quam rem Iunonem de cœlo descendisse, hanc in insula Delo inuenisse, ubi Phœbum & Dianam peperit. Per Latonam intelligentes illud sulphur, quod suprà Veneris nomine significari diximus, quod cum impurũ sit & alteratum compositum de Ioue & Iunone, hoc est de aqua illa aërea, descendit de cœlo, hoc est de alembici capitello, & inuenit Latonam in uase siue boccia, quæ ibi parit elixir album & ruffum. Finxerũt etiam Vulcanum filium esse Iouis & Iunonis, quẽadmodum etiam suprà de Marte diximus quum uero deformis esset & facie turpis, subito fuit deiectus in Insulam Lemnon, & ibi nutritus & educatus à fimijs. Per Vulcanum intelligebant sulphur quod Martis & ignis nomine significari iam sæpius monuimus, quod post putrefactionem coniunctum est & unitum Ioui & Iunoni, sed in diuersa natura fusione & spissitudine & raritate & ab ipsis separatur, propterea quòd, ut lib. 3. ca. 4. diximus, argentũ uiuum aliud sulphur non recipiat, eo excepto quod suæ naturæ est, hoc est arsenicũ quod de natura salis participat. Propterea dicunt Vulcanum esse filiũ ipsorum, quòd ab eorum uentre separetur: quũ uero turpis sit, & deformis propter suã unctuositatem adustiuam, abijcitur in insulam Lemnon, hoc est in uas

siue

ſiue bocciã in quam cadunt ſagittæ, hoc eſt hæc ſulphura, quæ generata ſunt ex uaporibus calidis & ſiccis: ibi nutritus & educatus à ſimijs, hoc eſt, à ueris artiſtis ſiue huius artis perfectis artificibus, qui naturam imitantur. Ad hæc finxerunt Atalantã omnium hominum uelociſsimam curſorẽ, ſuperatum tamẽ & uictum tribus pomis aureis, per Atalantã ſignificantes noſtram aquam uelociſsimam & leuiſsimam ſuper coniuncta ſulphura, ipſis uero cõiuncta, hoc eſt Marti, Soli & Veneri in ſimul, aut cũ Ioue qui ſemper plenus eſt Apollinis & cõfectus, formatur & coagulatur. hæc tria poma tres boli ſunt, quibus Theſeus inuiſcabat ora Minotauri in Labyrintho: per Minotaurum poſitũ in Labyrinthum ſignificatur noſtra quinta eſſentia, quę in uaſe ſiue boccia inuiſcatur & coagulatur, cum ſupradictis ſulphuribus.

DEM. Magnas tibi gratias ago, quòd me tãti ſecreti uoluiſti fieri participẽ, ut citra omnem inuidiã ea, quæ ab antiquis ſummo ſtudio occultata ſunt pro ſingulari tua humanitate mihi aperires & explicares, nã inde ſpero tãdem me uerum ſenſum fabularum & figmẽtorum poëticorum inuenturum. cũ mihi igitur hac parte ſatiſfactum ſit, eiuſmodi inquiſitiones relinquemus, ut ſermo noſter inchoatus eò redeat, unde diſceſsimus de metallis uerba facientes, ſcilicet ex quonã metallo ſupradictæ res fieri debeant: nã cum ex uno ſolo, nec tamen ex auro cõmuni fieri debeant, perſuaſum habeo ex argento fieri debere, & hoc non citra rationẽ, quum tu iubeas illud aurũ accipiẽdum, quod in profundo metallorum occultatum ſit. Cum uero Luna in profundo aurũ ſit, ut in teſtamento aperte demonſtraſti, omnino argentum accipiendum erit nobis abſque dubio. Scripſiſti etiam libr. I. cap. 18. Lunam eſſe tincturam albedinis.

Et plures Philoſophi Lunam fermentum albedinis nun cupant, & Medici argentum in ſuas mixtiones medica= mentorum recipiunt. Albertus adhuc in fine tertij libri de mineralibus dicit, nos certo ſcire, quòd habẽtia ſim= bolum in materia & uirtutibus, & pollentijs naturali= bus, facilis eſt trāſmutatio adinuicem. & paulo inferius, Non lateat uos, inquit, quòd in omnibus, quæ circula= res ex ſe inuicem habeant generationes, facilior eſt trāſ= itus eorum, quę in pluribus habeant conuenientiā, pro= pter hoc etiam ex argento facilius fit aurū quàm ex me= tallo alio: nō enim mutari oportet in ipſo, niſi colorem & pondus, & hæc de facili fiunt, compacta enim ſubſtā tia magis adhæret pro certo pondus diminuto aqueo, & aucto bono citrino ſulphure, conſequenter uariabi= tur color, hic autem modus eſt & in alijs. GEB. Pro certo tibi dico, ſi tota ſubſtantia aurea ſiue argentea no= bis præparanda eſſet, non autem reducendo eam ad ma teriam ſuā primam, hæc longe cæteris præſtare, ſed hoc modo parum eſſe utilia. Verum eſt ſecundum uiam bre uem ſupradictam ex argẽto, facilius aurum fieri poſſe, quàm ex alio quouis metallo. Propterea q̲a conſumma ta humiditate aquea per calcinationem ſubſtantia redu= cta, ſit magis fixa. Propterea dixi lib. 2. cap. 18. pondus accreſcere, & per minimam admixtionẽ noſtri ſulphu= ris boni & præparati in manifeſto albi, in occulto uero citrini & ruffi, pluribus diebus ſimul decocta tandẽ mu tari in colore, quia color tincturæ in ſulphure occultata per uirtutem caloris manifeſtabitur, & hic modus eſt communis in omni metallo. Loquendo autem de præ= paratione elixir ſecundum uiam prolixiorem nouem menſium, hoc eſt reducendo metalla ad eorum mate= riam primam, fieri non poteſt, ut aurum ſiue argen= tum

tum ſint meliora cæteris metallis; nam in his non reſtat prima ſubſtantia nec primæ qualitates, exceptis intrinſecis quæ omnibus ſunt communes. Verum eſt (ut iam diximus) unum ex cæteris metallis in ſua minera aliquam acquiſiſſe ſubſtantiam & proprietatem, quibus præparatū aptius & propinquius fiet noſtræ arti auro & argento, quemadmodum breui intelliges. Reſpondendo uero tuis rationibus adductis, dico etiam ſi ſæpius philoſophi per Lunam intelligant, & Iouem & Venerem & Mercurium, nihilominus per Lunę uocabulum etiam intelligi debere ſal Saturni nomine ſignificatum, quod in ſuo profundo ipſum aurū philoſophorum eſt, ut ſuprà diximus. Poſſumus autem per Lunam intelligere ſulphur præparatum album ut Luna, & hoc in profundo aurum & argentum eſt, & tinctura & fermentum albedinis & rubedinis ſuprà ſuo Mercurio: argentum hoc indurat & figit noſtrum Iouem, & conuertit ipſum in naturam metallicam, & cōmiſcetur noſtro Soli, ut aperte oſtendimus lib. 1. cap. 18. Etiam poſſumus per Lunam intelligere elixir album, hoc enim eſt tinctura albedinis, & fermentum albedinis in multiplicatione, & in ſecreto aurum eſt, & facilime in aurum conuertitur, quia continuādo uel fortificando ignem, materia magis figitur & pondus accreſcit, & tinctura ruffa ſulphurea, quæ in profundo latet, manifeſtatur. Si autē de Luna medicinam aliquam facere uolueris pro humano corpore, eodem modo fit quo ſuperius de auro à nobis dictū eſt. DEM. Si ſupradictæ res omnino è metallis fieri debeant, tamen ex perfectis metallis fieri non poſsint, neceſſe eſt ex imperfectis metallis ea facere, ſed prius præparatis. GEB. Secundum opinionem & rationes Rogerij Bacconis, quas ſuprà allegauimus de

 auro

auro communi uerba facietes nullum dubium est: nam hæc scientia tractat de corporibus imperfectis in quantum conuenit ea facere perfecta, ut in præfatione libri inuestigationis ostẽdi, & Callisthenes summus in isthac scientia uir, dicit Alchemiam scientiam esse, quæ inferioribus metallis excellentiam & nobilitatem superiorum tribuat: & beatus Thomas in principio 4. lib. Metheo. dicit, Præcipuus Alchemistarum scopus est transmutare metalla (scilicet imperfecta) secundum ueritatem & non sophisticè. DEM. Puto per percoctionem elixir imperfecta metalla perfecta fieri. GEB. Hæc dico, si absque corruptione rerum extranearum præparatum perfectum fieret elixir, & hoc satis clare aperte demonstraui in procemio libri Inuestigationis, & in cap. de preparatione aceti acerrimi, & adhuc lib. 1. cap. 5. dicendo quòd in depuratione metalla imperfecta ingenio & industria per artificium reducantur in puram & nobiliorem substantiam breui tempore, quod à natura non potest fieri. & in lib. Testamenti dixi, quòd omne metallum (intellige imperfectũ) per calcinationem posit conuerti non solum in sal, sed etiam in uerum Solem & ueram Lunam. neque tu poteris mihi hoc loco obijcere, intellexisse me de metallis perfectis, quum hæc sint uerus Sol & uera Luna, neque per proiectionem, sed per calcinationem hoc fit. Præterea diximus in lib. Inuestigationis, cap. de uitriolo, quòd ex corporibus imperfectis extrahantur diuersa uitriola, quæ nobis necessaria sunt & utilia. diximus etiã diuersa uitriola, quòd in ista arte nõ solum alumina, sed etiam sulphures, uaria genera dicuntur uitriola, lib. 4. cap. 9. uerba faciens de medicina tingente. Lunam in aurum, diximus fieri hanc, antecedente administratione nota & certa corporis im-

ris imperfecti. Et si mea opera à me conscripta diligenter euoluisti, animaduertisti nimirum me in lib. de radicibus hanc sententiam protulisse, uidelicet cum uideremus corpora imperfecta, nostra experientia & industria præparata & mundificata ab omni superflua corruptione, maiorem claritatem & splendorem acquirere, quàm corpora naturaliter perfecta: nos tandem ex ea consideratione peruenisse ad finem huius operæ & scientiæ. In lib. speculi Alchemiæ scriptum est, si inuenimus materiam in qua sit argẽtum uiuum, mundum, clarum, album aut ruffum, congelatum in massam, nõdum perductum ad complementum tali modo, ut nostra industria & naturali ingenio ad intimã ipsius perfectámque mundificationem, & completam puritatem peruenire possumus, taliter ut post complementum operæ mille uicibus fortius & perfectius sit aliĳs corporibus coctis simplici calore naturali, iam degustaturos nos delectabile hoc, supra quod omnis intentio Philosophorum fundata est. Præterea dicit Albertus lib. 5. de mineralibus cap. 1. omnium metallorum proprium esse, ut appareant incompleta esse in specie, & ideo in quolibet conuertibilia: medium uero proprie dictum habet informem naturam, quam formatam distinctam extrema retinent, propter quod extrema per ingenium & naturam de mediĳs reducuntur, quando unitur unius extremi supra alterum. debemus autem mediorum naturam summe notare ad transmutationem metallorum, quia in eis consistit plurima scientia eorum, quæ unum in aliud conuertere nituntur. DEM. Percipere nequeo quid hoc loco sibi uelit Albertus per media hæc extrema & uirtute extremorum. GEB.

Per media mineralia hoc loco intelligit Albertus

metalla

metalla imperfecta, quoniam sunt iam in uia ad perfectionem, non quòd ab ipsis per naturam reduci posśit metallum aliquod perfectum, sed quòd ab ipsis per artificium extrahi posśint perfectiśsima extrema, hoc est elixir album & ruffum, & quia uirtus hæc extremorũ in sulphuribus, & ipso argento uiuo contineatur metallorum imperfectorum, tunc fiunt extrema, hoc est elixir album & ruffum. Ob hanc causam diximus, lib. 1. cap. 16. metalla imperfecta absque commiśtione alicuius rei extremæ fieri perfecta. DEM. Si bene memini, dixiśti eodem loco prædicto perfectum, hoc ipso magisterio perfectum fieri, & perfectum etiam imperfectũ ad perfectionem perducere, & demũ testaris hæc simul alterari & perfecta fieri. GEB. Eo loco per perfectum non intelligo neq; aurum neq; argentum commune, sed supradictos sulphures præparatos pro parte fixos. per imperfecta uero intelligo supradictum sal præparatum argenti uiui nomine significatum & Iouem, & ex his unum ab alio ad perfectionem perducitur, quoniã sulphur inspiſſat, figit & tingit Mercurium, Mercurius autem subtiliat & fusibile reddit, incerat & seruat sulphur à combustione. Hoc autem modo unum ab altero alteratur, & hanc respõsionem poteris habere ex lib. 1. cap. 11. in medio capitis. DEM. Mea sententia, improbaśti eo loco modum hunc. GEB. Improbaui quidem eo loco modum hunc, quantum ad literam puram & nudam: non intelligebam enim de communibus corporibus. Sed de Philosophorum metallis. Sed ut tãdẽ totam summam breui sermone compræhendam, concludo ipsum elixir, quintam eſſentiam & aurum potabile fieri debere ex metallis imperfectis communibus, quoniam hæc artificio adiuuari, & ad perfectionem perduci posſunt,

ſunt, & faciliter reducuntur ad ipſorum materiam primam, quũ in ſe habeant cauſam corruptionis, quas cauſas enumerauimus nos lib. 3. cap. 6. & accidentia quoq; materiæ primæ ſuperuenientia, facile ab ijs remouẽtur, & indigeſtæ partes poſſunt digeri. DEM. Dixiſti ſupradictas res fieri debere ex uno metallo ſolo, quomodo igitur continentur in omni metallo imperfecto?

GEB. Fatendum eſt ſupradictas res in omnibus metallis perfectis & imperfectis contineri: debemus autem inquirere, & exquiſita cognitã habere naturam omniũ metallorum communium, & ipſorum proprietatem diligenter examinare, quę nam ipſorum ſint facilioris aut difficilioris præparationis, & quæ nam noſtræ arti aut propinquiora aut remotiora ſunt, & tandem quæ nam pura aut uitiata ſunt in ipſorum radice, ut ſatis aperte monui in fine lib. 1. DEM. Erit igitur omnino plumbum accipiẽdum, ob hanc cauſam quòd alibi dixiſti in ipſo contineri omnia philoſophorum metalla, & lib. 1. cap. 19. dixiſti, plumbum etiam ſi ad argentum minime accedere poſsit, tamen nihil minus per noſtrum artificium ex ipſo facile argentum fieri poſſe. Et adhuc in lib. Inueſtigationis uerba faciens de plumbi aqua, dixiſti, hanc eſſe aquam argenti uiui & ſulphuris proportionaliter facta, qua utimur in compoſitione elixir ruffi. Hermes uero dicit, quòd in Saturno naturæ coniunctæ ſint cum cõplemẽto, hoc eſt terram, aquam, aërem & ignem in ipſo contineri, & quòd hic clauis ſit & apertio huius ſcientiæ. Raſis præterea dicit in plumbo Solem & Lunam contineri in potentia non uiſibiliter, & quòd ipſorum tinctura ab eo non ſeparetur, & quòd ipſe Saturnus ſit elixir album & ruffum, & aqua quę Mercurium retinere & cohibere poſsit. Pythagoras dicit, omne ſecretum

cretum in plumbo esse. Hermes insuper de Saturno loquens, dicit se præstantiorem & rem magis possibilem eo scire in operatione albi & ruffi. His causis plures moti sunt ut quærerent ex plumbo argentum uiuum extrahere. GEB. Iam sæpius te monui, atque prædixi Philosophos sic aperte loquentes, semper per æquiuocationem & similitudinem & allegorias loqui. Propterea dixi lib. 1. cap. 19. quosdam certo affirmare, plumbũ in sua natura quàm proxime accedere auro: ita Philosophi plumbum laudantes, de plumbo Philosophorum locuti sunt, in quo omnes res, de quibus suprà facta est mentio, simul continentur. DEM. Dicam igitur nunc cum in plumbo non sit elixir, ex stagno tandem extrahendum esse, ea de causa quòd dixeris lib. 4. cap. 18. te considerasse per examen huius magisterij, Iouem maxime accedere ad summam perfectionem in opere ordinis maioris. Et lib. 1. cap. 22. dixisti Iouem inter cætera corpora transformari, in magis splendidum lucidiusq; atque perfectius corpus solare & lunare. & adhuc lib. 3. cap. 9. dixisti satis manifestum esse Iouem propius accedere ad perfectionem, propterea quòd magis de perfectione participet. Item lib. 1. cap. 20. dixisti Iouem perfectiorem esse multis reliquis corporibus imperfectis, propter ipsius affinitatem cum Sole & Luna. hoc affirmat etiam Rasis, qui dicit, stagnum tincturam esse albã æris siue cupri, & quòd ex ipso fiat aqua acuta quæ Mercurium retinere & cohibere posisit, & tu ipse iubes in lib. Inuestigationis, honorare aquam Iouis ea de causa, quòd hæc sit illud ipsum quod quæratur ab omnibus ad albedinem. GEB. Satis argutè nouisti ex meis scriptis, ea quæ tuæ sententiæ suffragari uidentur excerpere, & in medium producere: sed mea scripta

longe

longe aliam diligentiam in euoluendo & intelligendo ſtudium requirunt. DEM. Res ipſa facile iudicabit, quanto ſtudio, diligentia atque ſedulitate tuis ſcriptis hactenus inſudauerim. nam ſi cogites quàm proprie non ſolum ipſas ſententias, ſed etiam ſingula uerba memoria teneam, cognoſces me haud oſcitanter in tuis ſcriptis uerſatum. Dic igitur quídnam cauſæ ſit, cur minus quod tanto ſtudio aſſequuturum me ſperaueram, aſſecutus ſim. GEB. Quia parum animaduertiſti lib. 3. cap. 12. dixiſſe me plumbum & ſtannum commune in ſua propria radice immunda eſſe, & in ipſorum prima creatione: habent enim ſubſtantiam immundam, tum ſulphuris, tum argẽti uiui. Cum uero purum cum impuro una ſubſtantia facta ſint, & eſſentia una, propterea poſsibile non eſt, ut aliqua induſtria per medicinam primi ordinis, hoc eſt per præparationem aliquã, remoueatur terreſtreitas hæc ab ipſis argenti uiui adeo immundi atque impuri. Quare iam olim plane deſperaueram, cum intelligerem hoc corpus non poſſe præparari, ut tandem perueniret ad complementũ ſui ſplendoris lucidi. Verum ad me ipſum rediens cognoui corpora hæc munda eſſe in profundo ſuæ naturæ, propterea dixi lib. 2. capit. 7. ſi ſublimaueris, hoc eſt extraxeris argentum uiuum ex plumbo ſiue ex ſtanno communi, ea poſt ſublimationem apparere nigra, & adhuc lib. 4. capit. 8. dixi, in corporibus mollioribus nullo ingenio uel induſtria hoc artificio non remoueri poſſe uelocem illam fuſionem, neque impuritatem, in radice principij ipſorum. Poſſumus etiam his ſubiungere ea, quæ lib. 2. cap. 2. monuimus. Videlicet quum ſulphur & arſenicum noſtrum, nõ parum etiam naturaliter coniuncta ſint cum fecibus, neceſſe eſſe, ut

in ſubli

in ſublimatione aſcendant, ſurſumq́ue uehantur cum ſubſtantia non mundata. Cum igitur neq; plumbum neq; ſtannum habeant ſubſtantiam fixam, hoc eſt duram, teream & permanentem in igne uehementi, ſed aufugientem, neque ſpiritus ab ipſis per ſublimationem extracti aſcendant abſq; eiuſmodi immundicijs, quum non habeant terram fixam & permanentem in igne uehementi, quæ retinere poſsit ſecum partes illas immundas, ne inter ſublimandum aſcenderent cum ipſis ſpiritibus. Propterea dixi cap. ultimo, lib. 1. ea metalla quæ in ipſa radice participauerint de maiore infectione liuiditatis, plus laboris requirere & minoris eſſe perfectionis, hæc uero ſunt plumbum & ſtannum cõmune. DEM. Dixiſti tamen, ni fallor, lib. 3. cap. 8. conſideraſſe te corruptiones in ſtãno, in ipſa radice ſibi non eſſe coniunctas, ſed accidentales eſſe. Cum igitur in prima commiſtione ipſi non coniunctæ ſint, nimirum poterunt ab ipſo facile remoueri & ſeparari. Dixiſti etiã cap. 10. Iouem quidem mundum eſſe, Saturnum uero immundum. Et lib. Inueſtigationis ſcribis, quòd omnia accidentia superuenientia facile remoueri poſſunt, & ipſa corpora integre & ſufficienter præparari. GEB. Sanè ſi ea quæ ſuprà longo ſermone proſequuti ſumus, recte intellexiſſes, nequaquam hæc noſtrę reſponſioni obieciſſes. Cum enim dicerem, ſtannum quidem purũ eſſe & tincturam albedinis ſiue æris cupri, & ipſum proximum eſſe auro & argẽto, & ſatis propinquè accedere ad perfectionem in ordine maiori, hoc eſt in multiplicatione, mea intentio erat de metallis ſupradictis: dicens autem Saturnum immundum eſſe, uere dictum eſt de noſtro Saturno: ſed hęc ipſius immundicia ſibi non eſt in radice coniuncta, propterea ab eo facile remouere: quum uero dixi

metalla perfecta in ipsorum radice munda esse, & quòd omnia accidentia ab ipsis facile remoueantur, ne dictum putes de plumbo & stãno cõmuni, sed de alijs. DEM. Rogo antequam longius hunc sermonem protrahas, prius apertius dicere uelis, quid de ordinum numero sentire debeam: putaui enim hactenus, primum & secundum ordinem sophisticos & medicinas imperfectas esse. GEB. Suspicaris forte me tradidisse sophisticationes & medicinas imperfectas. Debebas certe iamdudũ cognouisse nostrum arsenicum & cętera materialia, quibus utimur, nõ esse illa uulgaria omnibus nota. Pręterea exhortati sumus lib. 1. cap. 5. huius artis artifices, ut fugerẽt opera sophistica. Dico autem medicinas primi ordinis imperfectas esse, ea de causa, quòd sulphur sit medicina argenti uiui, quod Iouem, Saturnum & Lunam uocauimus. Argentum uiuum autem medicinã esse sulphuris, quod Solem, Venerem & Martem appellauimus, & hæc in primo ordine, hoc est in prima præparatione, per quam mundificantur ab accidentibus superuenientibus, & in secundo ordine, hoc est in secunda præparatione, hoc est decoctione & fixione, per quam mundificantur ab unctuositate adustiua intrinseca, imperfecta sunt, donec perfecte mundificentur & figantur. Quẽadmodum uero solus homo cum perpetuo uiuere non posset, necesse fuit ut sociaretur mulieri, ut per coniunctionem hanc cresceret & multiplicaretur genus humanum, pari modo etiam nostrum elixir quum per plures & sæpius iteratur proiectiones, breui absumeretur & finiretur, multumq́ laboris & magnum temporis dispendium requiratur, ipsius præparationem toties à primo principio repetere, necessarium fuit, ut abbreuiaretur & præparatio & fixio, commiscere partem ali-

quam elixir fixi cum muliere,hoc est cum nostro argen to uiuo quod Iouem uocamus, neq; fixum neq; è terra factum,quemadmodum sulphur. Cum uero hæc conue nientiam quandam habent in sua natura, eò facilius u= niuntur, & breui tempore multiplicantur in uirtute & quantitate. Propterea dicebam suprà, Iouem magnam habere affinitatem cum Sole & Luna, & quàm proxi= me accedere ipsum ad perfectionem & quasi perfectum esse, & quod transformatur in magis fulgidum atque plus perfectum corpus Lunare & Solare. Dixi etiam in procemio lib. 2. considerationem rei quæ ultime causat perfectionem elixir in multiplicatione, cõsiderationem esse coctionis substantiæ puræ argenti uiui. Est etiam eli xir medicina, originẽ habens ex substantia pura argenti uiui Philosophorum, id uero quod iam medicina factũ est, argentum uiuum esse desijt, & naturam ipsius reli= quit, quia transmutatum est & fixum, tamẽ non totum ex argento uiuo natum est, sed etiam partim ex sulphu= re, quãuis & hoc fuerit ex parte argenti uiui, quod trãs= mutatum suam naturam reliquit, hoc est, cum pars quæ dam ipsius iam facta sit lapis Philosophorum. In lib. de Vaporibus scriptum legimus, Alchemiæ artifices uti borace in multiplicatione sui metalli, per boracem in= telligendum sal præparatum, quòd Mercurij nomine designari diximus & Iouis. Si autem adhuc dubitaue= ris num hæc de primo, secundo & tertio uera mens & opinio mea sit, age lege recapitulationẽ summæ, & con sidera diligenter ea quæ ibi diximus de sublimatione primi gradus per quam lapis noster mundatur & puri= ficatur ab impuritate corrumpente, & redditur purus & uolatilis. Postea figitur, & hoc appellamus gradum secundum præparationis. Tertius uero gradus admini= strationis

ſtrationis lapidis eſt, ut fixum faciamus uolatilem, & hæc eſt multiplicatio. Ecce igitur primum gradum eſſe præparationis, ſecundum fixionis, tertium autem multiplicationis. Et quemadmodum elixir noſtrum quod fit aureum & argentum, paucis diebus figit & tranſmutat Mercurium noſtrum: ſic quoque ſulphur noſtrum lotum cum in parte fixum ſit, & naturam & ſplendorem habeat metallicam, propterea etiam breui tempore figit noſtrum Mercurium ſiue argentum uiuum, uolatile uero abſque fixo nunquam poterit figi in metallo. Extrahuntur uero ſupradictum argentum uiuum, & Iupiter ex fecibus combuſtis ſalis per lotionem. Raſis in lib. Luminis luminum dicit, feces cum dealbantur magneſiam appellamus, & ſtagnum & ſpumam Iouis. Preterea dicit Philoſophus Mireris, capiendas eſſe cineres, de quibus Philoſophi locuti ſunt dicentes, ne uili pendas cineres exiſtentes in loco inferiori uaſis, quia in ipſis ſitum eſt diadema cordis. Idem dicit in fecibus eſſe hoc quod quæris. Hermes itaq; loquendo de diſtillatione Saturni dicit, Cape ipſum & exalta eum in tabernaculo, eouſq; donec totus in uaporē conſumatur, & plus nihil aſcendat, & aquam ſublimatā conſerua ad tempus opportunum. Poſtea accipe feces remanentes in fundo boccię ſiue uaſis, & ſerua diligenter, nā ipſæ ſunt corona cordis. Scriptum eſt in libro turbæ Philoſophorū, Iubeo ut aduratis corpus et in cineres cōuertatis, hoc enim corpus aduſtū Phœnix eſt, qui ardet in igne & comburendo renouatur, nam corpus hoc adurendo ex cinere extrahitur, Iupiter qui coniunctus cum una parte elixir ſemper multiplicatur & augmentatur. Dicit autem Hermes, cum uidebis corpus conuerſum in cineres, perfecte gubernaſti illud. Raſis itidem in libro Luminis

luminum, dicit aduri nō posse: nam post extractionem olei remanere terram. Idem affirmauimus & nos lib. Inuestigationis, uerba facientes de præparatione atramenti nigri. Et lib. 2. cap. 2. dicendo, posibile est à salibus separari feces per solutionem salium, quæ res aliæ nulli conuenit. Idem confirmaui adhuc in enarratione trium causarum descēsionis libro iam citato, cap. 11. Pro declaratione uero causæ secundæ scire debes per corpora debilia intellexisse me aquam & oleum, quæ in distillatione conseruantur à combustione, per descensionem in uas recipientis post reductionem in corpus ex calce, hoc est ex salibus eorum, quoniam distillādo non possumus uno siue eodem tempore partes omnes in simul distillare, quia ea pars quæ prior reducta fuerit in capitellum uasis, non expectat iam sequentem: si uero capitellum fortiorem ignem recipiat, maior pars perdatur, propterea necesse fuit ingenio & industria, id quod iam ascēdit in capitellum per rostrum capitelli educere & auferre, & in uas recipientis paulatim colligere, ubi refrigerium caloris inueniet. Diximus adhuc cap. 6. prædicti lib. sæpius caput aludelis adintratur, ne ex nimia multiplicatione in fundum recidant. & in libro Inuestigationis cap. de præparatione Iouis dixi, descendit corpus purum & mundum, remanens cum uitro & salibus siue aluminibus, tota substantia terrea. Hæc sententia potest capi duplici sensu, quemadmodum nostra corpora duplicia sunt, hoc est sulphur & arsenicum. Nam si per corpus ipsum sulphur intelligere uelimus, dico in lotione & præparatione ipsius primo ascensuram pelliculam illam, post hanc uero purum & mundum ab ipsa unctuositate adustiua, hęc autem fundi debet, donec liquefiāt, sicut diximus in libro de praxi. Iam uero cum

ſale aut potius alumine Saturni[nomine deſignato, & cum uitro, hoc eſt cum ſulphure quod in eo ſale occulta tum eſt, remanet omnis ſubſtãtia terrea ipſius ſalis. Sin autem per corpus arſenicum intelligamus, hoc eſt iſtud ſulphur ſubtile quod in ipſo ſale occultũ eſt, dico quòd per diſtillationem deſcendat in recipiẽtem, & poſt iſtud cum uitro, hoc eſt in boccia, & cum ſalibus aut aluminibus remanebit omnis ſubſtãtia terrea in fundo uaſis, & iſtud ſal præparatũ uocatur Iupiter. Reuertendo uero ad ſermonem noſtrum de metallis imperfectis, dico ex ſuprà ſcriptis rationibus tandem concludi Venerem & Martem communem, quamuis magnam habeãt terreſtreitatem & ſulphuritatem accidentalem, quæ facile remoueatur, nihilominus in radicibus ſuis munda eſſe, & ſulphur & argentum uiuum ipſorum purũ & mundum diſtillari poſſe ſiue ſublimari, quum habeant partes fixas & connaturales ſibi cõiunctas, ut diximus lib. 2. cap. 2. Propterea diximus adhuc lib. 4. cap. 3. dealbationem ſubſtantiæ Veneris & Martis puram eſſe, & ſimiliter rubificationem Lunæ. DEM. Hæc non uidẽtur mihi in hanc ſententiã prolata. GEB. Poſſunt duplici modo intelligi, uno modo ſi intelligamus hæc de metallis communibus, dico dealbationẽ, hoc eſt argentum uiuum, quod medicina alba eſt ſui ſulphuris. per rubificationem uero ſulphur eſt intelligendũ Veneris & Martis, quod tinctura eſt rubedinis ipſius argẽti uiui, quod Lunam uocamus, & hæc pura ſunt in ſua radice. Si autem per Venerem & Martem intelligamus ſupradicta ſulphura extracta ab uno ex ipſis, dico poſt putrefactionem fieri munda, propter unctuoſitatem aduſtiuam, & quamuis ruffa ſint, non acquirunt tamen eam rubedinẽ cum medicina primi ordinis, hoc eſt, per primam præ-

parationem cum apparitione ſplendoris cum immunda ſint & minime apta,ut recipiant fulgorem rubedinis.Et quia uero per lotionem remoueatur prima hæc rubedo aduſtiua, & ſub hac rubedine immunda lateat albedo pura, ipſorũ dealbatio pura eſt,mutati uero ab hac prima natura,& per longam decoctionem fixa fiunt,rubificatio pura Lunæ, hoc eſt elixir albi ſiue argenti uiui ſui. DEM. Concedo hæc duo metalla munda eſſe in radice,quũ uero hoc opus fieri debeat ex unico metallo ſolo,ut ſępius iam dictum eſt,nimirum fieri debebit ex ære ſiue cupro, habet enim hoc plus ſubſtantia argenti uiui & minus terreſtreitatis, & ſulphuritatis aduſtibilis, idem affirmante te ipſo lib. 1.ca.2. in quo loco dicis Venerem in profundo ſuæ ſubſtantiæ colorem & eſſentiam auri oſtẽdere: malleabile enim eſt & ignitur ut argentum & aurum, quare ab eo accipiendum ſecretum hoc, cum medium quoddam ſit inter Solẽ & Lunam, & facile conuertatur ab una tinctura in alterã, & ſit bonæ conuerſionis & laboris pauci,accipiendũ igitur hoc præ cæteris corporibus imperfectis omnibus in opere minori & medio,minus uero in maiori. & cap.17.dicis adhuc lib. eodẽ, te ex naturæ operatione cognouiſſe æs ſiue cuprum in aurum trãſmutari poſſe, cum in mineris cupri ſiue ærifodinis uideamus fluentem aquam ſquamulas ſubtiliſsimi æris ſecum ducere, quæ ex continuo aquæ decurſu lauantur & mundantur,ceſſante uero fluxu aquæ uidiſſe te ſquamulas illas cum arena ſicca poſt trienniũ Solis calore ita decoctas eſſe, ut inter ipſas inueniatur aurum ueriſsimum, imitãtes uero naturam cũ poſſumus, idem & nos alterabimus. GEB. Hic ſane ſcrupus eſt, in quem etiam iſti qui ſe in his artibus multũ ſapere putabant,grauiter impegerũt,nec parũ offenſi

ſunt,

ſunt, neq; meminiſti tu dixiſſe me ſulphur illud ſubtile noſtrum eſſe æs ſiue cuprū, quod in manifeſto colorem ruffum præ ſe fert, in occulto autē nigrū & albū, poſtea uero ruffum, malleabile & igniferū, hoc eſt funditur & ſoluitur ignitione ut aurū & argentū, quemadmodū ea quæ ex ſulphure & argento uiuo cōpoſita ſunt, hoc accipe igitur quia unū eſt ex tribus ſecretis, aut potius accipe ſecretū, hoc eſt colorē aureum & argenteū occultū, quia tinctura facilis & extrinſeca, neq; utilis eſt neq; pmanens, & quū intermedium ſit inter Solem & Lunā, hoc eſt ſulphur & argentū uiuū, facile cōuertitur ex una in alterā tincturam, hoc eſt, facile recipiet colorem citrinum, hæc autē tinctura facilis utilis non eſt. Accipe autē hoc ſupra omnia imperfecta corpora, hoc eſt præferas hoc ſulphuri Martis nomine deſignato, quia aurū dicitur, in opere minori & mediano, hoc eſt in præparatione, quia facile preparatur: & in mediano opere intellige fixionem, cū ſit magis ſubtile et purū, propterea facilius & magis perfecte trāſmutatur & melius figitur. In opere uero maiori, hoc eſt in multiplicatione non accipias ipſum, quia ſolus Iupiter hic accipiēdus erit. In alterā uero ſententiā quòd æs ſiue cuprum cōuertitur in aurum, parū recte iudicas, ſi tibi perſuades hoc à natura ſic fieri poſſe: nam impurū cū puro aliquantum permixtū, quāuis tamen impurū accidentale ſit, nō poterit tamē ablui ea lotione ſuperfluitas, niſi & purū quoq; ea ablotione ſimul cum impuro abſtergatur. Quare dico mineram noſtri æris eſſe iſtud ſal ſupradictū, Saturni nomine ſignificatū, ex quo per diſtillationē extrahatur aqua ſecū ducens noſtrū æs ſubtiliſsimum, quòd boccię inditū cū cæteris ſpiritibus, per continuū curſum uaporum & humiditatem ipſius argēti uiui quæ aſcendit quadraginta

diebus(ut aqua diluuij) & descendit per collū uasis siue bocciæ,& lauatur sic & mundatur à nigredine, cessante uero humiditate & iam facto albo elixir bocciæ impositum cineribus siue arena in capello obrutum igne tēperato, spatio trium mensium, fit elixir rubeum siue aureum. Concludendo itaq; dico, si tota substantia nobis esset pręparanda, aurum primas tenere partes, proxime argentum, & tertio æs siue cuprum. Cum uero nos tantummodo quæramus spiritus radicales & sulphur, totū hæc uno in ferro uirtuosiora sint & propinquiora nostræ arti, & multo facilius mundificari posśint præ cæteris omnibus, sine dubio illud nobis erit accipiendum, & reliquis omnibus pręferendū. DEM. Nec hoc quidem mihi in mentē uenisset unquam, ita planè persuasum habebam contrariū, quum Philosophi dicant, hoc quàm longisśime distare à ueritate & arte nostra, cū sit immundius & uilius cæteris omnibus metallis, quum plus sulphuritatis habeat & terrestreitatis, argenti uiui uero minus q̄ reliqua metalla. Præterea tu ipse dixisti lib. 3. cap. 9. corpora imperfecta, quę maiorem quantitatem argenti uiui habuerint, magis esse propinqua perfectioni, & ad illam propius accedere, illud idem confirmasti cap. 7. & specialiter loquendo de Marte lib. 1. cap. ultimo dixisti, in transformatione siue transmutatione difficilioris esse tractationis siue pręparationis & laboris lōgioris, propter impotentiam sui fusionis. Subinde dixisti in lib. Testamēti, Martem requirere longisśimū laborem propter ipsius siccitatem. GEB. Clare & aperte loquēs de Marte, subintellexi supradictū sulphur, quod Martis nomine hactenus appellare soliti sumus, hoc quū habeat paucam quantitatē argenti uiui & magis terrestre sit, & sine fusione, hoc est solutione, cū naturam

turam ſalis non habeat: propterea ante præparationem imperfectius eſt cæteris metallis, & ipſius præparatio longiſsima eſt, propter multam unctuoſitatem & terreſtreitatem & duram ſolutionem. DEM. In tuis ſcriptis admonuiſti nos plurimis in locis, ne acciperemus lapidem illum quē tu manifeſtaſti in multis capitibus. Ergo ſi iam dicis hāc petram eſſe Martem communem, aut potius calcē ipſius, & per Martem intelligas ipſius ſulphur, & iubes illum accipiendum. Si itaq; Martem cōmunem accepero, errabo: quòd ſi ſulphur accipiam, itidem errabo, ſi ſecretum hoc lateat in Marte cōmuni. Dic mihi tum rogo, deſcribéſne praxin huius artis?

GEB. Maximè. DEM. Erit itaque neceſſe de præparatione loqui ferri communis, ſi in ipſo lateat ſecretū.

GEB. De ipſa quidem loquor, ſed occulte, ſcilicet in ca. de generalibus, differēs de præparatione omniū metallorum, Marchoſitæ, ſalis, ſulphuris, arſenici, argenti uiui, & ſimilium. DEM. Quónam modo manifeſtaſti ſecretum hoc in diuerſis capitulis? GEB. Dixi multis in locis maius ſecretum in Marte inquirendum eſſe: hoc data opera faciebam, ne malignus aliquis me repræhendere poſſet, & inſufficientiæ accuſare, & id quidem uerum eſt certo quodam loquendi modo me tradidiſſe. Hæc ut aliud ignorantes intelligerent, quàm ego ſentiebam, & ſermonem meum in alium ſenſum prolatū, crederent noſtris uerbis nimium inhærentes. Sapientes autem & prudentes, qui morem noſtrum loquendi cognoſcunt, hæc facile percipiūt. iſto more loquendo, Virgilius poëta etiam uſus eſt cum diceret, ferro aurum aureum non detruncari poſſe, niſi indicantibus. DEM. Age igitur quū mihi hoc ſecretum manifeſtaueris, oſtende mihi, cum hęc concluſio ſit eorum omniū, quæ lōgo

isto sermone à te mihi tradita sunt. GEB. Dixi libr. 1. cap. 15. argentū uiuum singulis metallis facile adhęrere, Marti uero nullo modo, nisi per artificiū. ex his uerbis excute summū secretum, scilicet à Marte. Præterea dixi lib. 9. ca. 9. Iouē propius accedere ad perfectionē, Saturnū minus, & Venerē adhuc minus, Martē uero omniū minime, in quo omnis perfectio sita est, & ab eo dependet ipsius elixir (quãuis in quibusdã exemplaribus nostris hic textus corruptus legatur) Eodē lib. 1. ca. 17. dixi Martē ultimum esse, & hoc secretum est naturæ maximum. Ad hæc dixi lib. 3. cap. 9. causam impedimenti cuiuslibet fusionis esse sulphur fixū, ex his uerbis certissime indagare poteris maximū secretū: per istud sulphur fixū hoc loco ferrū cōmune intelligo, propterea quòd maior pars ipsius sulphur fixū sit & terreū, ut lib. 3. ca. 6. diximus, fit enim denominatio ex prædominãte, lib. 4. cap. 14. de Marte differens dixi, per hunc certissime extēdi artificis industriam ad uerã rectificationē cuiuslibet corporis: per hunc, hoc est per ferrū cōmune, aut si libet per Martē intelligere sulphur, idem est, utraq; parte ueritas percipietur per uiã breuē: extrahitur tamē à ferro cōmuni quoq;, propterea cōcludendo, lib. 3. cap. 6. de essentia Martis loquēs exclamaui, Deo Opt. Max. gratias ingentes referēs, qui hūc creauerit, & ipsi substãtiã, & substantiæ proprietatē dederit, quam nō cōueniret possideri ab ulla re naturali, ut in ipsa reperiri possit talis perfectio per artificiū, quia in hoc inuenisse nos potētiã propinquã, quia in sua calce ignē superat, nec superatur ab illo, sed mirabiliter requiescit in eo, ex ipso se reficiens.

DEM. Quæ'nam perfectio & potētia propinquior, & maior in illo est, quàm in cęteris metallis? GEB. In eo continetur supradictū sulphur fixum: dicitur autem, quòd

quòd ferrum in igne reficitur uiribus, quòd in igne semper pulchrius, nitidius & melius efficitur. Dicit itaque Arnoldus in Rosario, manifestum esse, ea corpora esse perfectiora, quæ plus in se Mercurij cõtineant, quæ uero minus, minoris quoq; perfectiõis esse. Sit igitur laudatus & benedictus omniũ rerũ opifex DEVS gloriosus, & benedictus, optimus, & maximus rerũ omnium causa, qui in re uili rem preciosissimã creauit. DEM. Non assequor quõnã modo ex tã uili metallo preciosissimũ elixir creari posit, ex precioso enim aliqd magis preciosum procreari uerisimilius est. GEB. Quantũcunq; ferrũ cõmune in seipso uilius sit cæteris metallis omnibus, nihilominus ab ipso separata immũditia cæteris multo preciosius euadit, qa potentiã habet propinquam cõuertẽdi se in elixir. Quare Rudigenus philosophus dicit, sciendũ est omne metallũ in occulto cõtinere Solẽ & Mercuriũ, & nos extraximus argentũ uiuũ ex ferro, & ab ipso postea facta est Alchemia, & ex ipsius colore operati sumus opus bonũ in termino ignis. Idẽ philosophus dicit ad hæc, Dicimus petrã maiorem esse Mercuriũ, & hic est illud ipsum qđ extractũ est ex illo lapide quẽ ostendimus. Exponamus igitur quidnã sit ille lapis, & modũ extrahẽdi ipsũ ex argẽto uiuo ab eo. Reperitur in omni loco oĩbus obuius, & oĩs homo eo utitur, & est ipsi nomẽ Martis. Accipito igitur hunc & tere eũ subtilissime, & laua ipsũ. Raymũdus dicit absq; ferro homines suã uitã sustẽtare nõ posse. Senior autem Philosophus de ferro uerba faciens dicit, Ego ferrũ, durum, forte, cõpactũ, cõtusum, omne bonũ per me est, & ipsa lux & secretum per me generatũ. Dicunt præterea Auicebon, & Rasis corpus ferri cæteris corporibus fortius esse, & lapis ex ipso, & hunc elegerunt sapientes.

DEM. Hanc ſententiam parumper finito, & ſi quas certas rationes habueris illas, adducito: facilius enim in tuam ſententiã protrahar certis rationibus, quàm longis uerborũ ambagibus. GEB. Scias me abſq; certis rationibus minime locutum, in lib. enim Teſtamenti dixi, Martem quum habeat ſubſtãtiam fixam, inter cætera meliorem eſſe, & quãuis Martis nomine etiã ſulphur poſsit intelligi, reſpectu aliorum metallorũ intrinſecorum, nihilominus poteſt etiam his uerbis intelligi ferrũ cõmune melius eſſe cæteris metallis, propter ſuam ſubſtantiam fixam, hoc eſt quum plus habeat ſulphuris fixi, quàm cætera metalla. DEM. Credebam ego auri ſulphur magis eſſe fixum. GEB. Verum dicis, ſed cõſtat maiori pretio, nec tamen utilis eſt labor ſuper ipſo, neq; meliorari poteſt, quoniam ad ſummam perfectionem iam peruenit: ſulphur autem ferri iam in uia eſt ad ultimam perfectionẽ & tincturam, & cum magiſterio noſtro adiuuari poteſt, ut tandem ad perfectã rubedinẽ perueniat, & ipſius copia nobis facile ſuppeditat, & citra pretij magnum diſpendium. Per ſubſtantiam fixam intelligo adhuc terream, quia lib. 3. cap. 6. à nobis dictũ eſt, Si ſulphur fixum terreũ commixtum fuerit cum argento uiuo terreo, ex illa commixtione fieri optimum ferrum commune. DEM. Ingenij mei captum excedit, nec facile adducar ut credam, aut perſuaderi poſsim, propterea quòd magis terreum ſit ipſum, cæteris longe præſtare. iam olim apud me conſtitueram & adhuc in ea ſum ſentẽtia, medicinam noſtram fieri debere ex materia puriori, & ab omni terreſtreitate ſeparata. GEB. Non dico terreſtreitatẽ ferri in iſto opere bonã eſſe, ſed potius ſpiritus ipſi innatos, & in ferri terreſtreitate enutritos meliores & uirtuoſiores eſſe, quàm ſpiritus nu-

triti

triti in pauca terra & aliis elementis cæterorum metallorum, & probatum est hoc à Raymundo lib. de secretis naturæ, differendo de ferro sub nomine elementi terrestris: dicit enim terrã per uirtutem radiorum tres partes principaliores, hoc est animalem, uegetabilem & mineralẽ, & quòd producat res adeo terribiles, quæ enarrari non possint, quòd cæteris elementis minime accidat: quantum uero res aliqua plus descendat ad elementum terrestre, tanto plus in eo crescere uirtutem cœlestẽ. Propterea aquam & spiritum elemẽto terrestri immersa, per similitudinẽ in materia naturali imitari & protrahere proprietatem & uirtutem ex materia loci. Quia uero ferrum plurimum participat de terra præ cæteris metallis, ideo aquę & spiritus ipsius uirtuosiores erunt quàm spiritus aliorum metallorum. quemadmodum uero granum frumenti in terram cadens fructum non fert, nisi moriatur, pari modo spiritus & uiuum semen auri in terrã cadens ferri, nisi moriatur per putrefactionem & decoctionem, fructum non producit. Potest & alia ratio adduci, quare ferrum melius & præstãtius sit in isto opere, etiam si habeat multũ terrestreitatis, quoniam hæc melius & facilius separatur à ferro, quàm in cæteris metallis, cum non sint adeo fortiter commixtę, & nullam habeant affinitatem, cum parte radicali, & hoc confirmat Albertus lib. 4. Metheor. tractatu 4. dicendo, ferrum plurimum habet terræ, & mirabile est in sua terrestreitate, & quamuis nulla res adeo facile ab igne lædatur ut aqua, tamẽ in ferro contrarium euenit: nam multo citius terra igne aduritur, quàm ipsa substantia aquea. est uero huius rei causa talis, quia terreũ in compositione ferri immixtum lutulentum est, non bene depuratum, nec bene commixtum: eius rei certissimum

ſimum nobis indicium eſt, quòd facile ferrugine obducatur, & cũ in igne aduritur ab eo cadũt multę ſquamulæ terreſtreitatis aduſtę. Eſt enim ipſius terreſtreitas poroſa, & poteſt ipſum igni ex omni parte adurere, quẽadmodum & nos fuſius confirmauimus libr. 3. cap. 6. Hanc rationem quoq; indicauimus lib. 4. cap. 14. de calcinatione differentes ſub nomine cineritij, his uerbis. Ea corpora imperfecta, quę plus terreſtreitatis minus perferre & durare poſſunt in iſto examine calcinationis & ſeparationis terræ, quia citius calcinantur, & ipſorum terreſtreitas facile ſeparatur. Ea uero metalla, quę minus terreſtreitatis habẽt, cum ſint multo melius commixta, & depurata durant, propterea melius in igne & examine ſeparationis terræ eorũ. Ratio cõfirmatur adhuc, per ea quæ diximus lib. 2. cap. 7. loquendo de ſublimatione Mercurij: nam ibi diximus ingenium ſiue induſtriam ſeparatiõis terreę ſuperfluitatis ab ipſo Mercurio commixtionem eſſe cum ijs rebus, cum quibus nullam habeat affinitatem, & ſæpius reiterando ſublimationem ipſius ſupra feces. His uerbis uolebam indicare Mercurium ferri, qui ſal albus eſt naturaliter cõiunctus, cũ aliqua terreſtreitate alba ſimilitudinẽ habens quandam cũ candore gypſi, aut ouorum calce & marmore albo, & ſimilibus: cũ uero terreſtreitas hæc nõ bene cõmixta ſit, neq; affinitatẽ habeat, aut conuenientiã ullam, cum illo Mercurio, ideo facile ſeparantur, etiã in calcinatione, & lotione ſulphuris, quamuis dixerim ſublimationem ſępius eſſe repetendã. Concludendo igitur dixi ſublimationem Mercurij meliorẽ eſſe, ab iſtis metallis, cum quibus nullo modo conuenit, quàm cum iſtis, cum quibus conueniat. Certo autem ſcimus quòd omnium minime cõueniat cum Marte, & cũ ſua terreſtreitate, quàm cum

alio

alio metallo quocunq;: ergo melius est ab eo extrahere ipsum,quàm à cæteris.Hac ratiõe sequitur spiritus subli matos à ferro mundiores esse à sua terrestreitate, quàm si à quocunq; alio metallo fuissent sublimati,& hoc cõfirmatur per ea quæ 2.libr. cap.2.diximus, scilicet feces ferri sunt fixæ, hoc est terreæ, quæ in sublimatione nequeunt ascendere, & retinent penes se immundicies & sordes spirituum in fundo uasis siue boccię, ne cum spiritibus sursum ferantur.ibidẽ suprà de hac terra Mercurij amplius locuti sumus. DEM. Nisi me fallat animus,est contradictio quædam in lib. iam citato,cap.de sublimatione Mercurij,in his uerbis: nã scribis in hanc sententiam: Cum uideris argentum uiuum albissimũ, ut niuem, & quasi mortuũ adhærere lateribus aludelis, tunc reiterabis super ipsum sublimationẽ eius absq; fecibus.Dixisti præterea lib.2.cap.2.de fecibus loquendo,à quibus sublimare debemus spiritus istos, quòd debemus eligere materiam talẽ cum qua conueniant spiri tus,qui sublimari debẽt,& cum quibus magis profunde uniantur,& quàm maxime eodem loco certas rationes adducis.Hæc mihi uidentur longe diuersa & multũ contraria, quum suprà dixeris Mercuriũ sublimari debere à fecibus,cum quibus nullo modo conueniat, neq; ullam cum ipso illi habeãt affinitatem: aut rursum eum sublimare iubes absque fecibus,& iterum dicis,spiritus debere sublimari à materia, & fecibus cum quibus non bene conueniat illi,& magis profunde, quàm maxime inuicem uniantur. GEB. Dicerent fortasse aliqui primam & secundam sublimationem non eandem esse, & quòd prima uice debeant sublimari cum fecibus, postea absque fecibus, est tamen una, & eadem distillatio, propterea uolui indicare,quòd debeamus distillare no-

strum

strum Mercurium absq; fecibus extraneis, cũ in se ipso feces habeat sufficiẽtes & superfluas quidẽ, scilicet supradictam terrestreitatem. Quum igitur dico nos debere eligere feces cũ quibus spiritus bene conueniãt, uolui admonere quòd nullas feces extraneas debeamus accipere, sed spiritus sublimandos esse, cum fecibus sibi naturaliter unitis, in profundo quidem, & quàm maxime, quales sunt feces Mercurij, Martis. Vas huius distillationis debet esse tabula plana, aut potius paruæ concauitatis, ut dixi lib. 2. ca. 11. hoc est boccia contra bocciã, siue storta, quam nostrates retortum in retorto uocãt, ex quibus posśit facile descendere: nã argentum uiuum nostrum cito, & quàm facilime ab igne aufugit à superficie plana, ut dixi lib. 1. ca. 15. Habet & ferrũ aliam proprietatẽ super reliqua metalla, qua ipsius spiritus Mercurialis, hoc est sal præparatum rectius seruabit spiritus sulphureos præparatos à cõbustione, quàm Mercurius reliquorum metallorũ. Lib. 2. cap. 15. dixi hanc salis esse proprietatem in igne, nõ aduri ante fusionem, & seruare spiritus sulphureos commistos ab adustione ignis. Quare spiritus Mercurialis, qui post æqualem præparationem plus seruabit naturã salis sui corporeã, melius defendet spiritus sulphureos à combustione, quam facturi sunt spiritus Mercuriales in aqua soluti: nã quanto fuerint subtiliores & magis soluti, tãto magis appropinquabunt naturæ ignis, & eo citius cõburantur, ut diximus lib. 2. cap. 2. Certum est tamen si omnes spiritus Mercuriales metallorũ possent æqualiter præparari, spiritum Martis plus seruaturum naturam bonam corpoream: quãobrem etiam multo minus aduretur & melius seruabit sulphur à uitrificatione, hoc est à cõbustione. Nã ut lib. 3. ca. 7. dixi, Res subtilis in natura propria

reducta

reducta in substantiam terream, scilicet per calcinationem magis subtiliatur, & in sal reducta citius soluitur. Cum uero omnia metalla in sua natura subtiliora sint quàm ferrum, igitur æqualiter præparata magis subtiliuntur, & in ipsorum distillatione quasi tota ipsorum substantia soluitur, quare citius quocp aduritur. Hoc autem diligenter considerandum est, ne hic committatur error, melius est etiam in multis uasculis distillare ipsum, ut tanto minus sentiat ignem, cum una & magna distillatio magnum & fortem ignem requirit, ut totum oleum exprimat. Lib. 4. cap. 15. de sulphure loquendo sub Martis nomine dixi, quando Mars unitur corporibus multæ humiditatis, ipsum imbibere ea propter suā nimiam siccitatem & humoris priuationem, & sic ipsis coniunctus nō inflammatur cum illis, nec aduritur nisi & ipsa corpora sibi commixta inflammabilia & combustibilia sint. Isidorus dicit, Stannum reliqua metalla ab igne defendere, & quamuis cuprum & ferrum fortissimę naturæ sint, tamen si absq; stanno fuerint, tādem aduri: per stannum æs & ferrum nostra intrinseca significat. Diximus & nos lib. 3. ca. 2. ex Mercurio duas perfectiones inquirendas esse, unam quæ non posit aduri quæ defendat à uiolentia ignis, alterā uero quæ non aufugiat & fixa reddat, & hoc est sulphur quod arsenicū uocamus. Vincentius Monachus lib. 7. cap. 90. dicit, quòd sal istud quod limaturæ corporis commiscetur, in igne ipsum defendat ne aduratur. Per limaturam corporis intelligimus sulphur præparatum, simile tenuissimæ limaturæ argenti. Albertus quocp aliam adducit rationem quæ ferro communi cōuenit, & suo sulphuri Martis nomine appellato lib. 4. de mineralibus, cap. 1. Hoc modo obseruandum est hoc (inquit) quòd fumus

h eius

eius indicat terreſtrem ſubſtantiam, quæ eſt in ipſo, ualde ignibilẽ & cremabilẽ, & fœtor eius indicat ipſam eſſe ualde indigeſtam & non terminatam, ſed potius calore corrũpente eſſe corporis indigeſti quàm per digeſtionem completam, & hæc in complexione ſua facit quòd poſsit eſſe corpus ſiue materia uniuerſalis omnium metallorum. Si eſſet completum ad complexionem unam determinatam, tunc proculdubio non eſſet conuertibile ad alia, niſi prius illa tollatur: ſed nunc propter ſuã complexionem conuertibile eſt, in omnia, ſicut ſemina & alia ex quibus generantur res naturæ, & ideo ſagax natura abundat in ſulphure, ubicunq; eſt locus generationis metallorum. Quum igitur ferrum quoq; ſulphure abundet, propterea & ipſum locus proprius eſt metallorum philoſophorum. His rationibus nimirum depræhendes ferrum magis eſſe propinquum noſtræ arti quàm aurũ, nam ipſum magis eſt digeſtum & indeterminatum: aurum uero cum digeſtum ſit & determinatum, non ſine multo & graui labore ab eo remouebitur complexa ea determinata, ut reddatur incompletum & indeterminatum: nam aliter non poterit cõuerti in aliud quidpiam. & hæc eſt præcipua ratio, quare non fiat tranſmutatio in metallis, niſi reducãtur in eorum materiam primam. Idem probat Albertus alio modo aliiſue rationibus lib. 5. de mineralibus cap. 1. aperte demonſtrans, ipſum ferrum proprium eſſe minerale, cum omnia hæc lapidis propria ſit proprietas igni non liquefieri, metallorũ uero proprietas eſt, à calido & ſicco diſſolui & liquefieri: nam ob hanc cauſam lapides dicuntur ex genere ſiccorum & terreorum, metalla uero ex genere humidorum. Cum uero hæ proprietates ambæ conueniant ferro, ipſum uerum eſſe medium minerale, non dubitabimus affir

affirmare: nam ipſum participat terreſtreitate multa & ſubſtantia lapidoſa quæ ipſum impediunt,ne fundatur, ut cætera metalla. Fuit etiam à philoſophis lapis nomine nuncupatum, propter ipſius excellentiam. Sed cum in forti igne quoq; liquefiat,ut Albertus affirmat lib. 4. Metheo.tract.4.ca.5.& pondus.habeat & ſplendorē metalli,propterea participat in natura metallica. DEM. Albertus cap.ſequenti hāc proprietatem Marchaſitę attribuit. GEB. Philoſophi propter conuenientiam in materia & nomine de Marte & ipſius calce locuti ſunt ſub nomine Marchaſitæ:dicit uero Iſidorus lib. 15. Argentum uiuum ſpecialiter inueniri in metallis,& tantæ uirtutis eſſe,ut ſi ipſi impoſueris lapidem centum librarum pondo,ſubito tanto ponderi ipſum reſiſtere, ſi uero unicum auri ſcrupulum inijcias, ſubito ipſum recipere aurum in ſinum ſuum. DEM. Non capio quomodo ſit poſsibile argentum uiuum tanto pōderi poſſe reſiſtere,impoſiti lapidis. GEB. Aduertiſne Iſidorum hac parte locutum de argento uiuo quod in ipſo ferro eſt:hoc enim magnam ſubſtantiam terreſtreitatis ſiue lapidis ſuſtinet:ſi autem hunc Mercurium diſtillaueris, in ipſo diſtillato ſubmergitur ſuum ſulphur aurum dictum, ut dixi libr. 1. cap. 15. Multis laudibus extulerunt ueteres ferrum, ſed inter reliqua quæ huic laudi tribuunt, præcipuum eſt ferrum, propriam mineram eſſe argenti uiui, cuius rei ratio hæc eſt, cum ſecundum mentem Raſis in libr. de diuinitate, manifeſtum occulto ſemper contrarium eſt: manifeſtum autem ferri calidum eſt & ſiccum, durúmque. igitur ratione Raſis iam dicta ſuum occultum frigidum & humidum & molle, hoc eſt argentum uiuum: propterea dicit idem Raſis, loco iam citato, occultum

ferri argentum uiuum esse, & subinde dicit in libro Luminis luminum, Martem exterius caliditatem & siccitatem habere, interius uero frigiditatem & humorem, intra se uero argentum uiuum quoque habere per propriam naturam, & hoc purum quidem & per administrationem extractum tandem conuerti in speciem puri auri. DEM. Si bene memini, dixisti prius quòd hæc duo sulphura Veneris & Martis nomine designata in suo manifesto dependeant à rubedine: hoc pro certo indicio ponebas ipsa & sicca esse in manifesto. Ergo Rasis intelligit hoc loco sulphur quod Martem appellamus, quod post sublimationem dealbatur ut argentum, nimirum itidem etiam tu de hoc sulphure loquens & ipsius lotionem ostendens, de lotione argenti uiui loqueris. GEB. Satis argutè hæc, uolebam tamen his uerbis quoq; significare in Marte communi quoq; contineri argentum uiuum Philosophorum, ea de causa quòd post putrefactionem tota substantia Martis communis rufa est, ut sanguis, & sub hac rubedine est ipsum argentum uiuum in forma salis albi ut calx. Hermes uero dicit omne secretum consistere in nitro & sale. Aros philosophus dicit, accipito sal commune (dico autem commune omnibus metallis) ne intelligas marinum, scias tamen aliud sal me non nouisse neq; aliud atramentum, illo excepto qui habetur in capillis uirginis paschalis.

DEM. Intelligere nequeo quænam sit uirgo hæc paschalis. GEB. Veteres occultauerunt secreta naturæ non solũ in scripturis, sed etiam sub uarijs picturis, characteribus, zifris, monstris & animalibus, diuersis modis depictis & transmutatis: hæc pro templorum foribus & palatijs insculpta uisebantur, à nemine uero intelligebantur, exceptis illis qui huius secreti aliquam habebant

bāt cognitionem. Virgo autem paſchalis herba eſt natu ralis, proprietatem & ſimilitudinem habens Martis, Veteres autem ſimilitudinibus & allegorijs delectati ferrū nominauerunt uirginem paſchalem, hāc depingebāt in forma mulieris capillis expanſis & ſparſis, in uertice eius erat poſitus character Mercurij, in medio uero character ſemilunæ, & in parte extrema character Solis. hac figura ſignificare uolebant, quemadmodum capilli indigeſtibiles ſunt etiam ſi molles ſunt & ſubtiles, ita quoq; partes ſubtiliſsimas radicales ferri incorruptibiles & incombuſtibiles eſſe, & in ipſis aurum & argentū contineri & Mercurium philoſophorum. Mercurius autem leuior eſt argento, & argentum leuius auro: Dicit itaq; Rudienus philoſophus, principium huius operę cōſiſtere in introitu Solis in Arietem. Raſis item in lib. de diuinitate dicit, Accipe lapidem poſt introitum Solis in Arietem. DEM. Perſuaſum habebam ipſos locutos de primo gradu ignis, qui leuis eſſe debet, hoc eſt calidus & humidus, ut aër tempore ueris, dicente Ariſtotele in lib. ſecretorum ad Alexandrum, Ver autem incipit Sole intrante ſignum Arietis. GEB. Non diſplicet mihi hæc tua ſententia, fuit autem ſententia philoſophorum, ut his uerbis oſtenderent principia naturalia huius operæ ferrum eſſe ſiue Martem, nam Aries domus eſt Martis. Sole uero intrante in Arietem incipit iam aſcendere per plures gradus, Leonem uero ſubiens nō aſcēdit magis, ſed deſcēdit iā. ſignificat autem hoc quòd Sol qui in Marte imperfectus eſt, artificio ad perfectionem perduci poſſe, aurū uero altius aſcendere non poteſt, ſic per calcinationē aut ſolutionem deſcendit & fit imperfectū. Dicit etiā Raſis in lib. de diuinitate, hanc rē ex animalibus calidioribus & melioribus cæteris omnibus deſumi o=

portere, hoc est ab homine complexionis cholericæ.
DEM. Dicebas suprà hanc medicinam non posse fieri ex animalibus. GEB. Homo ille calidus & cholericæ complexionis ferrum est. Dicente Rasi, Martē extrinsece calidum esse & siccum, igneum & cholericum, propterea etiam homines qui sub Marte planeta nascuntur bellicosi sunt & cholerici. Dicitur autem ferrū homo, quia habet animam, corpus & spiritum (ut suprà diximus) sanū, est enim purus in radice sua, iuuenis & fortis, quia durus est & magnæ fortitudinis. Dicitur etiā minor mundus ea ratione quòd & homo dicatur, aut potius quòd possit diuidi in elementa quatuor. Virtuosissimum hoc metallum quantumuis generatū sit uirtute & influxu omnium stellarum & planetarū, ut affirmat Rogerius Bacco, specialiter tamen in terra generatū est uirtute potentissima & uirtuosissima stellæ polaris, quam Itali Tramontanum, Græci Arcton uocant, huius certū est indicium (ut tradit Raymundus & Ioannes de Rupe scissa) acus buxulę nauticę qui semper polum respicit & quasi ad suum simile conuertit se. Et nos diximus suprà de rete Vulcani ex chalybe factū fuisse, & uellus aureū & tauros & Dracones Marti fuisse dicatos. DEM. Probē memini. GEB. Volebam ijs uerbis significare aquam Mercurialem, Mercurium & aurū philosophorū omnia fieri ex ferro, & ferrū esse lapidē illū qui uili precio uenditur respectu cæterorū metallorū. Nā uarijs nominibus à ueteribus philosophis appellatū lapidē hunc, ne insipientes illū cognoscerent: nā si ipsum cognoscerēt, non uenderent tam uili precio. & in libro philosophorū turbæ, dicitur, Lapis ille quem quæritis, publicè & uili precio uenditur ubiq;. Arnoldus dicit lapidem uegetabilem nutritum in montibus; multi errantes non cognouerunt

uerunt, uenditur autẽ ubiq; & uili precio. DEM. Dixisti suprà, medicinam nostram ex re uegetabili fieri nõ posse. GEB. Ferrum uegetabile dicitur non tantummodo quòd ex uiridi uitriolo compositum sit, & inde nigrum faciat encaustum, sed quòd mediante igne transmutatur, & habet potentiam propinquam ut conuertatur in elixir. DEM. Dixisti prius nihil impendendum esse, ut comparemus nobis necessaria huius artis, cum sit res uilissima & nullius precij. idem affirmãt omnes philosophi. Nam Alphidius dicit hoc secretum precio non comparari, sed inueniri proiectum in media uia, ut etiã à pauperibus haberi possit. Scriptum est præterea in lib. Lilium Alchemię, fundamentum huius artis rem unam esse magis tinctam, fortiorem & sublimiorem cæteris rebus omnibus. Itidem in libro turbæ philosophorum legimus, Aliud non est, quàm ut philosophi nobis indicauerunt, hoc est omnibus obuia, diuitibus & pauperibus, liberalibus & auaris, eunti & sedenti cum proijcitur in uia, & in sterquilinijs sepelitur. GEB. Concedo ferrum reduci in formam lapidis uilissimi ex quo fit elixir, de isto lapide loquitur Aristoteles ad Alexandrũ, & dicit, Accipe lapidem uegetabilem, animalem & mineralem, qui lapis non est, neq; habet uirtutem lapidis, & si habuerit aquam aëris & aërem ignis, & ignem terræ, totam artem habebis. DEM. Mihi uidentur hæc impossibilia. GEB. Philosophi metaphoricè loquẽtes aut per similitudines non mentiti sunt: nam Aristoteles uerbis recitatis docet te distillationem & separationem elementorum: cum igitur in distillatione igne paruo se parauerìs aquã, hoc est aquositatẽ aëris, ab hac aqua Mercuriali, & postea per balneum separaueris aërẽ ab igne, hoc est à sulphure subtili suprà nominato Arsenico, &

ignem à terra de Mercurio cum forti expreſsione ignis, tunc aſſequutus es ueram artem diſtillandi & ſeparandi elementa, de qua ſeparatione locuti ſumus lib. 2. cap. 12. Arnoldus de iſto lapide loquens, dicit, lapis eſt in ſimili tudine & tactu non in natura. Dicit autem Hali philoſo phus, lapides ſunt & non lapides, lapides autem dicun- tur propter ſimilitudinem, quam habent cum lapidibus.

DEM. Concedo medicinam noſtram cum fuerit fi- nita, formam habere lapidis uiliſsimi, imprudentibus ta men lapidem non eſſe, propterea non recte dixerimus, materiam ex qua fit elixir, eſſe lapidem, niſi eadem lege dixerimus, omnia quæ non adurantur igne aut diuidi poſſunt in quatuor elementa, lapides eſſe. GEB. Cer tè tibi dico materiam ex qua fiat hęc medicina, ſimilitu dinem habere lapidis uiliſsimi in principio operæ, & nos apertè diximus lib. 1. cap. 5. Lapidem eſſe materiam unã ſolam in qua cõſiſtat totum magiſteriũ, & quòd in præparatione ipſius remoueamus ſuperfluitates. Ergo non poſſumus hæc intelligere de elixir finito, cum nul- las habeat ſuperfluitates, neq; uerum eſt omnia quæ di- uidi poſſunt in quatuor elementa, aut igne non aduran- tur, lapides eſſe aut ſimilitudinẽ habere lapidis. Sed phi- loſophi uoluerunt ſignificare materiã ſuã ſimilitudinem habere lapidis uilis, & quod in igne non cõſumatur & diuidi poſsit in 4. elementa, & hunc eſſe fundamentum totius artis. Hali philoſophus dicit, lapidem hunc omni tempore inueniri & omni loco & circa omnem homi- nem. Propterea nemini moleſtam eſſe aut grauẽ ipſius inuentionem. Lapis uilis, niger, durus, fœtens, quę nullo precio comparetur. Præterea legimus in libro turbę phi loſophorum, hanc rem eſſe lapidem & nõ lapidem, in- ueniri omni loco, rem eſſe uilem & precioſam, obſcu-

ram,

ram,occultam,& omnibus cognitam. Senior philoso-phus dicit,interroga Regem Mohors de cognitione lapidis,& respondebit,omnis homo nouit ipsum, & qui hunc non nouit,nullam rem agnoscit. DEM. Nunquam diuinabo,dic igitur apertè quod illi nomen uulgo. GEB. Amor meus singularis erga te,& quia iam dudum à me receptus sis in numerum discipulorũ meorum,cogunt me tibi tantum reuelare secretum,propterea dico,retrimenta,hoc est calx ferri qui generatur in igne & à fabris in media uia proijcitur & in sterquilinijs inuenitur, uilissimum esse lapidem philosophorũ, similitudinem habet lapidis, uerum lapis non est,hic solus habet omnes proprietates quas philosophi suo lapidi attribuunt. DEM. Quomodo hoc fiet,ut ille uirtuosissimus lapis philosophorum sit terra adusta,in qua nulla penitus uirtus inesse posit reliqua? nam cum tam longo tempore in igne fuit, minime credendum est ibi remansisse aut argenti uiui aut sulphuris aut aliorũ spiritũ. GEB. Haud meministi prius me dixisse, omnia in igne aduri præter calidum & humidum radicale metallorum,& quòd ex illis fiat nostra medicina. Dicit autem Philadelphus philosophus,humidum radicale metallorum per homogeneitatem & fortem unionem elementorum non separari nec consumi in igne,cum fixũ sit & in igne permanens;& quantumuis calx illa appareat arida,sicca,& humori priuata,nihilominus si experientiam feceris, inuenies res suprà dictas. De ista calce locuti sumus & nos lib.2.cap.7.dicendo,Erit igitur sublimatio Mercurij melior de calce quàm de cæteris rebus omnibus in toto mundo, cum parum cum ipso conueniat neq; sulphuritatem habeat.Nam suprà dixi sublimationem argenti uiui meliorem esse ab istis metallis,quæ

cum eo minus conueniant, hoc est ex ferro. quòd uero dixi in Testamento calcinationem breuiorem esse uiam ad perfectionem, propterea dixi argẽtum uiuum ex calce accipiẽdum, esse, hoc est ex ferro, quia ipsius terrestreitas cum illo minime conueniunt, neq; habet sulphuritatem adustibilem: nam hæc in calcinatione consumitur. Sed sulphuritas fixa igne minime consumitur, ut diximus lib.3.cap.7. Si autem per calcem intelligas sal, dico quòd ab ista calce solummodo sublimamus corpora debilia, ut diximus in secunda causa descensionis, ut est aqua & oleum & postea argentum uiuum, quod Iouem dicimus, & habet hic calx nullam sulphuritatem adustibilem aut unctuosam, quia illam separauimus: à prima autem calce nõ solum distillamus corpora debilia tãtũ, sed etiam sulphur fixum Martis nomine appellatum. Diximus præterea lib.1.cap.14. Arsenicum & sulphur figitur, & sublimatio unius & alterius melior est ex calcibus metallorum. & lib.2. cap. 2. dixi, Experientiam docere hoc necessarium esse: nam illi qui huius rei periculum fecerunt, cognouerunt se in uanum laborasse sublimando res alienas & extraneas à natura Arsenici & sulphuris, quia nullo modo potuit inueniri depuratio post ascensionẽ ipsorum, sublimatis uero cum calce alicuius corporis, tum demum bene sublimasse, & perfecte mundare potuisse cum facilitate. Est autem intentio nostra quantum ad feces qui ibi administrãtur de metallorum calcibus, fit sublimatio propter ipsas facilior & expeditior, propterea nulla alia res in locum ipsorum substitui potest. Nec dicimus tamen sublimationem impossibilem esse sine calcibus corporum, & longe difficilimã & tardissimi laboris & prolongationis ad desperationem usq;. De calcibus istis loquebatur Ioãnes de Rupescissa

ſciſſa dicendo,ſe traditurum modum incantationis & re ductionis auri & argenti in terram & calcē, ut poſsint publice portari in manu tempore belli abſq; timore latronum. DEM. Quàm primum aliquid otij nactus fuero, operationem hanc experiar,cum adeo paruo precio conſtet. GEB. Aduerte diligēter ne erres. DEM. Si alicubi erratum fuerit, opus à principio reiterabo.

GEB. De praxi nō dico,ſed nota materiam. DEM. Calcem illam ferri accipiā quam mihi indicaſti. GEB. In eo inquam poteſt error committi, forte cum accipias calcem qui huic negotio parum commodus erit.

DEM. Ergo oſtende mihi meliorem. GEB. Inuenies huius calcis quoddam genus & frangibile, & hoc ferreum eſt,adhuc parum aptū huic operationi. Inuenies & aliud genus frangibile quidem,ſed album in fractura, neq; hoc bonum eſt,quia retinet adhuc aliquid naturæ ferreæ,& habet multum ſulphuritatis unctuoſæ & aduſtibilis. Sed quum uideris maxima ignis uehementia in naturam uitri conuerſam, coloris quaſi uiridis aut zaphirini obſcuri aut cœleſtini obſcuri, hæc ipſa eſt uerus & uirtuoſiſsimus lapis philoſophorum qui generatur in igne, & quanto diutius in igne fuit,tanto meliorabitur. DEM. Summas tibi gratias ago pro tanta liberalitate,dicam tamen cum uenia quid ego ſentiam. Dixiſti lib. 2. cap. 13. Omne quod humiditate priuatum eſt nō fundi excepta uitrificatoria: ferrum igitur uehementiſsimo calore ignis in ſubſtantiam uitri conuerſum humiditate priuatum eſt,& per conſequens erit quoq; argento uiuo & cæteris ſpiritibus priuatum. GEB. Secundum opinionē Alberti lib. 3. de mineral. cap. 2. & 5. Sūt in omni metallo duæ unctuoſitates, quarum una quaſi extrinſeca eſt ſubtilis & flammabilis, altera uero intrin

trinseca retenta in radice metalli adeo ne ab igne exhauriretur aut dissiparetur, & hæc cremabilis non est neq; combustibilis. Certum uero est uitrum hoc humidum esse radicale ferri, propterea & incombustibile, neq; ex toto priuatum humiditate: nam si quodammodo exteriori humiditate priuatum sit, inflammabile est. Idem Albertus lib. iam citato cap. 4. de uitro hoc dicit, Se negare materiam illam quæ in uitri substantiam intrat, cineres esse, sed potius humidum radicale purissimum quod intrinsece retinebatur in ipsa materia incinerata, quæ humiditas per potentiam unius ignis non potuit extrahi, sed igne fortissimo fluit, & hæc est illa humiditas quæ maximam siccitatem experta est. Hęc igitur materia est liquabilis & materia prima & remota, una & communis, hoc est humidum ipsum huius generis. Idē Albertus lib. 4. Metheo. tract. 2. ca. 9. dicit, Calorem uehementer congregare partes homogeneas & separare heterogeneas, quia humidum soluit & separat illud à terra, humidum autem à terra receptum non potest penitus separari, propterea incipit distillari cum terreo subtili, & fortissimo igne funditur in uitrum, terreum uero grossum quod fortius tenebit comburitur in fauillam. Et nos diximus lib. 2. cap. 13. ignem ui maxima reducere materiam in uitrum; igitur manifestum est uitrum partem esse humidi radicalis ferri cum grossis terrestrietatibus, quæ fusionem impediebant in ferro combustis in fauillam, uitrum fit fusibile quia rediȷt iam in naturam suam liquibilem, & quia pori sunt occlusi, ignis penetrare non potest & ipsum exterminare. Vincentius Monachus scribit lib. 7. de naturalibus, Lapidem dici & non lapidem. Lapis enim dicitur quod possit conteri, & non lapis quia fundatur & fluat in igne absq; euaporatione, ut

ut aurum, neque aliæ rei conuenire proprietatem hanc.

DEM. Philosophi dicentes, non consumi lapidem ipsorum in igne, haud dubie dictum uolunt de medicina finita. GEB. Pessima glosa est quæ textum corrumpit & peruertit, nã tibi dico ipsos intellexisse ījs uerbis principium & fundamentum huius operæ, quod etiam confirmat nobiscum Georgius Bacco Anglicus his uerbis: Dico de qualitate omni quod supra ignem figi debeãt, scilicet ne aufugiant ab ipso, neq; consumantur aut corrumpantur ab igne, & postremo ne colorem mutent in igne: nam hę sunt res quæ principium dant huius operę. Dicit præterea Alphidius, ignẽ subire & intrare omnia corpora, spiritus, substantias, & lapides, sed lapidem hũc non intrare neq; ipsi dominari posse, nec sulphures in ipso corrumpere. Arnoldus ad Regem Neapolis dicit, quanto longius lapis hic in igne durauerit, tãto plus augmentari & crescere ipsum in bonitate, & uirtute, quod nullæ alīj rei conuenire potest, quia omnes aliæ res igne absumũtur, dictus autem lapis solus in igne melioratur & crescit in bonitate, nam ignis nutrimentum est ipsius lapidis, & hoc certissimum est indicium ad cognoscendum lapidem. Auicenna in lib. de anima, quosdam inueniri qui non concedant magisterium Alchemiæ, dicentes, ex rebus illis quæ ignem perferre non possunt, nihil procreari posse, quod ipsum sustineat. Quibus respõdemus ratione nitri: terra enim omnino ab igne remouetur, cõtactum uero ab igne fortius euadit, quia ignis potestatem non habet supra nitrum. DEM. Attamen sal nitrum multum combustibile est. GEB. Auicenna supradictum nitrum intelligit per figuram quam appellamus Anthitesin, mutando primam literam, ut dicatur illi pro olli. Propterea dicit Auicenna in epistola ad Arsem

sem philosophum. Locus orientis ubi reperiuntur preciosi lapides Soli proximus est, sic quoque nitrum quanto propius à Sole tangitur, tanto fortius euadit. Propter ea etiam lapis hic quanto magis perfert calorem ignis, & cæteros labores huius operationis, tanto erit melior. Albertus lib. 4. tract. 3. cap. 16. dicit, quamuis res quædã corruptibiles sint in igne, tamen non combustibiles esse, quia eorum humor nutrimentum non est ignis, ut lapides & ferrum, earum rerum quædam ignem non recipiunt propter constrictionem pororum, ideo non ardent, sed hæc intelligenda sunt de supradicto uitro. Diximus & nos in fine procemij lib. Inuestigationis, & in procemio lib. 2. Vitrum esse ex rebus illis quæ præparationem iuuant: nam reducendo ferrum ad naturam uitri præparati, propter remotionem multæ terrestreitatis. & lib. 3. cap. 7. diximus, Si dicamus corpora per calcinationem mundari, pro certo intelligere nos mundationem ferri à terrea substantia quæ in ipsa radice unita est. De hoc uitro intelligebam cum dicerem lib. 1. disserẽdo de sulphure, Aliquos cum uiderent hanc magis profundam in ipso mũdificasse ipsum & sustulisse fugam & adustionem, & redditum est fixum & terreum, & per ignem non dat fusionem bonam nisi uitrificatoriam.

DEM. Philosophi de uitro loquentes fortè intellexerunt uitrum commune. GEB. Vitrum commune nõ habet humorem neque sulphur aut argentum uiuum quę conueniant cum metallis. Propterea dicit Rasis, ueteres uitrum metallicum confecisse. Et nos diximus lib. 1. cap. 11. Philosophos uitrum facere ex corporibus metallicis. Dicit etiã Rasis lib. de diuinitate, aliquos tradidisse tincturã à ferro esse & à nulla alia re, & hoc lapidẽ esse maiorem, uilẽ inuentu & famosum. Illud idem repetit lib.

de

de aluminibus, cum dicit: uitrū liquefacit ferrum & omnia corpora, & facit ipsa in fusione currere. Diximus & nos lib. 2. cap. 8. proprietatem esse uitri ut omnia fundat & conuertat ad se. & in lib. Testamenti cap. de Marte dixi, calcem fundere lapides, hac de causa quidam adiutorio uitri gemmas faciunt. DEM. Cum diceres supra, uitro adiecto carnes uelocius coqui, addebas per uitrum philosophorum ipsos intellexisse sulphur. Quomodo intelligunt iam calcem istum per illud idem?

GEB. Verum est philosophos sæpius æquiuocatione usos esse, cum uero distinguere & cognoscere cupis de qua re ipsi loquantur, rerum proprietatem diligēter examinare debes, & sic facile animaduertes, quando ipsi aut sulphur aut calcem supradictam intelligant. Alphidius de hoc uitro loquens dicit, Frange uitrum, & extrahe lapidem, & pone ipsum in uas uitreum siue bocciā, & extrahe ab ipso oleum, & inuenies hoc quod philosophi nobis tradiderunt. in hoc uitro argentum uiuū est quod ignem superat, tamen ab ipso non superatur, ut diximus aperte lib. 3. cap. 6. prope finem. Isidorus in eandem ferè sententiā loquitur, Argentū uiuum (inquit) melius seruatur in uasculis uitreis, nā reliqua ipsum perforat. Diximus & nos li. 2. ca. 6. uitrū tantūmodo, & huic similia, quū poros nō habeāt, sola cōtinere posse spiritus qui aufugiāt & exterminantur ab igne. his uerbis uolui indicare spiritus ferri fugere uehemētē ignē donec cōuertātur in uitrū coloris zaphirini aut cœlestini obscuri. Propterea lib. 4. cap. 16. dixi quòd in corporibus præparatis cernere debeamus colorē cœlestinū qui sit perfectus propter bonitatem argenti uiui. Itidem Albertus parum ante finem libr. Metheor. occulte hæc confirmat his uerbis, dicit enim non facile posse cognoscere nos quando metal

metalla ſuam formam ſpecificam iam acquiſiuerunt aut non: non enim facile cognoſci quando iam ſit lapis uerus aut metallum, niſi per corruptionem ad magnam debilitatem perducantur, in tantum ut nihil ibi reſtet præter ſolam figuram, & nihil de uirtute quam ſequitur eſſentia. Comparãtur uero hæc corporibus mortuis, nam hæc ſi paruo tempore mortua fuere, uidentur paruam habere differentiam cum corporibus uiuis, longo tempore uero in ſepulchro conditi, tunc in ipſis ſola figura remanet, & ſi attingantur, ſubito in cineres corruunt, & apparet tum magna differentia inter uiua & mortua corpora. Idem intelligendum de uegetabilibus & mineralibus. Nam mineralia etiam ſuo modo moriuntur, quemadmodum reliqua animalia, tamen non cognoſcitur facile, quando amiſerint ipſorum eſſe & naturam, niſi ex maxima mutatione. Etenim Zaphirus quãdiu habuerit colorem & tranſparẽtiam & figuram Zaphiri, ſimilis eſt uiuo & qui habeat operationem Zaphiri. Si uero poſt longam mutationem obſcuretur & diſcontinuetur, ſcimus ipſum iam non eſſe Zaphirum, ſed ſimilitudinem Zaphiri; idem intelligendum de auro uiuo & mortuo, idem de argento & cæteris metallis.

DEM. Ne graueris rogo tribus uerbis mihi explicare, ea quæ tam longo ſermone tractaſti. GEB. Hæc eſt ſumma totius ſententiæ, ut intelligas, nos uoluiſſe indicare eo ſermone, quum ferrum tanto temporis ſpatio in igne perdurauerit, ut iam factum ſit ualde debile & frãgibile, & ibi plane nihil remanſerit naturę nitri, & colorẽ adeptum ſit Zaphirinum obſcurum, quaſi tum demũ conuerſum eſſe in lapidem philoſophorũ. Hæc occultauerunt ueteres poëtæ eo figmento, cum fingerẽt Demogorgonem Biſanũ omnium Deorum gentiliũ & ab omni

omni parte circundatū esse tenebris, nebulis, caligine, habitans in medijs terræ uisceribus, ubi natus fuerit uestitus quodam uiridi pallio humiditate quadam aspersus, spirans terrestrem odorē, horribilem & fœtentem, non prognatum ab aliquo, sed æternū & parentem omniū rerum. DEM. Quāuis hæc mihi uideatur ualde obscura, cupio tamen expositionem huius figmēti audire.

GEB. Demogorgonis uocabulū Græcum, interpretatur Latine, Deus terræ, & Deus populi, siue Deus terribilis, & significat ferrū. Dictus autem abauus seu bis auus omniū deorum gentiliū: nam omnes ab ipso originem traxerunt, & deriuati sunt (ut iā diximus) uentiq; circundatus nebulis & caligine, hoc est substantia terrestri habitat in medijs uisceribus terræ, quia sub terra natus & nutritus est, dicunt ipsum æternū, & à nullo generatū: nā ex illo omnia, quæ similitudinem quandā habent alicuius rei generata sunt, propterea eū parētem uocauerūt omniū rerum. Aut dicitur ęternus esse, quòd fuerit ante terrā, & omnia elementa prior; aut potius, quòd in se contineat quandam essentiā incorruptibilē, uestitus est certa quadā humiditate uili & abominabili, hoc est ferrugine, & pallio quodam uiridi, hoc est cum uitriolo terrestri & sulphureo odorē spirat terrestrem, horribilē & fœtētem, hoc est sulphureū, positus in ignē, & cum ipso aqua fœtida. Huic (ut scribit Boccatius lib. de genealogia deorū gentilium) attribuerunt ueteres æternitatem & Chaos, æternitas est quinta essentia, hoc est humidū radicale aut argentum uiuum, quod & Plinius tradit lib. 33. liquor est ęternus, hoc argentū uiuum præparatum Claudianus uocat Serpentem, qui in coagulatione deuorat caudam suam, hoc est aquam Mercurialem ipsius argēti uiui distillati in forma caudæ Leo-

nis & ſerpentis. Chaos uero ſal illud terreum eſt quod ſuprà Saturnum nominauimus, eſt enim materia conſuſa, & in ipſa continentur omnia ſine forma, hoc eſt Sol, Luna & ſtellæ, hoc eſt planetę ſupradicti, qui ſuam lucē nō habent, idē & elemēta quatuor & omnes res uegetabiles, & animales, & minerales, & ut dicit Claudianus habitant cum Demogorgone figuræ diuerſorum elemētorum, & nos ſuprà diximus in ferro omnia metalla philoſophorū contineri. Primus ipſius filius Litigium dicitur, hoc eſt ipſum ſulphur Martis nomine appellatum, quod in putrefactione primum eſt, & tumultum facit in uētre Chaos in ipſo ſale, quia ipſum eſt materia prima metallorum, quam Hylen, hoc eſt ſyluā uocant: nam hæc eſt pars uegetabilis, & ab ea naſcuntur omnia elementa, iſtud ſulphur autem petit ſeparari, cum ſit naturæ diuerſæ, cum nō habeat ſalſedinem, propterea aperit uentrem Chaos, hoc eſt, ſoluitur in aceto. Demogorgon autem extendens manum ſuā compræhendit Litigium ipſum ſulphur, quod ferrū appellauimus: nam per manus Demogorgonis intelligitur aliud ſulphur arſenicum dictum: nam, ut ſuprà diximus, Mars eleuatur cum Arſenico, ſignificatur autem per Vulcanum & Martem res eadem, quemadmodum Vulcanus ſubito natus, cum turpis eſſet & deformis, præcipitatus fuit in Inſulam Lemnon: ſic dicendum eſt quoq; de Litigio nato ſubito: qui cū deformis eſſet propter ſulphuritatem & unctuoſitatem aduſtiuam, proijciebatur in aërem, hoc eſt in aquam diſtillatam, ibi lauabat & ſoluebat ſe, & in altum ſubuolabat, hoc eſt, in ipſam aquā, quia profundius, deſcendere nō poterat: nam ipſum arſenicum ab eo extractum, hoc eſt ſeparatum à uentre ſalis in profundiori loco eſt cæteris rebus omnibus: nam

in

in ipſo centro terræ ipſius ſalis Chaos nomine appellato continetur. DEM. Satis longa fuit diſputatio hæc, quare nō facile quis iudicium feret, ſed pro explicatione ſufficiant mihi hæc, donec praxim ipſe uidero aliquando.

FINIS EXPOSITIONIS
ALCHEMIAE GEBRI.

LIGNVM VITAE,

DIALOGVS SECVNDVS.

DEMOGORGON, RAYMVNDVS.

*

DEM. Salue plurimum doctiſsime Raymunde. RAYM. Bene ſit tibi uir optime, ſed cupio ſcire quis ſis aut ad quid huc ueneris. DEM. Tuæ ſapiētię fama egregia & celebris, & tua doctiſsima ſcripta aperte demonſtrant habere te magnam cognitionem omnium ſcientiarum, cum uero omnis homo, maxime uero ſenes unice cupiunt quàm longiſsime uiuere, propterea ego quoque etiam ſenio grauatus ex Italia meū iter huc uergebam in inſulam hanc Maioricam, ut uenirem in conſpectum tuum, & certum aliquod remedium à te acciperem, quo uitam meam ad aliquod tempus poſſem longius producere, & me à morte abſque aliqua infirmitate defendere. RAYM. Ignoras tu, Deum unicuique terminum uitæ ſuæ conſtituiſſe,

quod nullus præterire poterit? DEM. Non peto remedium contra illũ terminum ultimum, qui unicuique à Deo præfinitus est, sed ut me à plurimis infirmitatibus quibus in dies humanũ fragile corpus affligitur præseruarem, & contra absumptionẽ humidi radicalis & caloris naturalis deperditionem sustinerem. Nam persuasi mihi, patres priscos, qui ad quingentesimum annum suæ uitæ terminum prorogabant, aliqua usos medicina, per quam tam longo tempore absq; infirmitate aliquam producerent uitam. RAYM. Prisci patres longo tempore uiuebant ex Dei uoluntate, ut per ipsorum uitam lõgam eo citius humanũ genus multiplicaretur.

DEM. Quare igitur non uiuebant omnes tam longo tempore? RAYM. Qui priscos illos patres propius sequebantur in successione, uiuebant longiori tempore, tãquam parum progressi à prima creatione Dei: nam erant bonæ & laudabilis complexionis & longæui: hæc uero bonitas longa successione minuebatur, & quanto propiores essent primæ creationi, tanto longiori tempore uiuebant. DEM. Debebant igitur omnes illi longo tempore uiuere, cũ tamen sacra scriptura mẽtionem faciat de paucis. RAYM. Ab initio annus more Aegyptio tam longi temporis non erat, neq; duodecim menses capiebat, ut hodie. DEM. In sacra scriptura non tantummodo annorum, sed mensiũ quoque fit mentio, non fuerunt igitur anni Aegyptiaci, sed more Hebræorum definiti, & tam longi, ut hodie sunt, ut S. Augustinus affirmat in lib. de ciuitate. RAYM. Fructus & omnia, quæ ex terra nascuntur tum meliora & maioris uirtutis erant ante diluuiũ pro sustentãda & proroganda uita atq; hodie sunt. DEM. Debebãt igitur oẽs lõgo tẽpore uiuere, quod minime factum certe scimus.

ſcimus. RAYM. Non erãt omnes eiuſdẽ complexio=nis & fortitudinis. DEM. Impoſsibile ſanè eſt habere aliquẽ adeo bonã & fortem temperatamq́; cõplexionẽ, ut noningenteſimum annũ uitæ ſuæ attingere poſsit ſi=ne auxilio medicinæ cõſeruatiuæ. RAYM. Primi pa tres habebant lignũ uitæ, quo ſe longo tempore à mor=te defendebant. DEM. Cũ ſubito ex terreſtri Paradi=ſo excluderẽtur, fuerunt priuati ligno uitę. RAYM. Ego tibi referã cauſam eorũ longæuitatis. Adam à ter=ra creatus omni ſcientia ornatus, cognitionẽ habuit o=mnium rerũ naturalium, & cognoſcebat eas res, quibus uita poterat prolongari, & ipſis utebatur. Hæc etiã ſuc=cedentibus ſibi tradens, à quibus etiã deinde alij ſequen tes hoc accipiebant per manus, propterea non omnes ui uere poterant ætatẽ tam longæuã, cum omnibus nõ eſ-ſet tradita huius rei cognitio. DEM. Abs te igitur pe to, qui omni ſcientia imbutus es, ut mihi oſtendas medi cinam hanc, quã Adam ſuis poſteris tradidit, per quã ui tam ſuã ad noningẽtos produxerũt annos. RAYM. Medicinæ cõſeruatiuæ debent multũ durabiles eſſe, & à corruptione remotę (ut manifeſte ſcripſimus lib. de ſe=cretis naturæ) nã ſi corpus humanũ præſeruare debeãt à corruptione, neceſſe eſt, ut ſint perpetuo durabilia: nã aliàs inducerent maiorẽ corruptionẽ. Ergo uolentes iu=uenilem conſeruare & producere iuuentutẽ, & ſenibus reſtaurare humidũ radicale & naturalẽ calorem, neceſſe eſt, ut eligamus ſubſtantiam incorruptibiliorẽ cæteris omnibus, quæ ſunt ſub globo Lunari, & hãc præpara=re in medicinã & cibum ſuauiſsimũ, ut poſsit ſumi per os intra corpus, & ſic ſumpta, quàm uelociſsime pene-tret per totũ humanum corpus, & illud ſeruet, quaſi in=corruptibile. DEM. Mihi ſane uidetur (ut ingenuè

fatear quod ſentio) impoſsibile eſſe ea, quæ iam dixiſti: nam omnes res corporeæ à Deo in uſum humanũ creatæ ſunt, aut ipſa elementa, aut res elementatæ, & hæc omnia corruptibilia: unde habebimus igitur medicinam hanc incorruptibilem? uidemus ad hæc omne quod generatur, à ſuo ſimili generari (ut affirmat Ariſtoteles li. 7. Metaph.) & quicquid ex humana carne deperditum fuerit & conſumptum, neceſſe eſt, ut reſtauretur ex alia re corruptibili, uidelicet ex cibis corruptibilibus, qui uirtute caloris naturalis corrumpuntur & tranſmutantur in ſtomacho, hepate & mẽbris omnibus per uirtutẽ potentiæ nutritiuæ, ut cõuertantur in carnẽ humanam. Si autẽ hæc medicina incorruptibilis eſt, nunquam poterit tranſmutari in carnẽ humanam, quemadmodũ materia cœli nunquã tranſmutari poteſt in materiã elementalem. RAYM. Docte ſatis hæc in mediũ protuliſti, putas autem in rebus elemẽtatis nihil præter elementa corruptibilia inueniri. DEM. Oſtende mihi igitur illud quod præter elementa rebus elementatis immixtũ ſit. RAYM. Subtilis quædã ſubſtantia hæc eſt & radicale humidũ & intrinſecum, quinta eſſentia dicta per partes elementales diffuſa, ſimplex, & omnino incorruptibilis, & hæc longo tẽpore conſeruat res in ipſorum eſſe, & natura ſagax produxit, & ordinauit hanc, propterea quòd deſideret longo tempore conſeruare indiuidua, & in perpetuũ producere res in ſua ſpecie: quãuis enim in generatione uniuoca animalium omne animal ſuũ ſimile generat in ſpecie, nihilominus in generatione ceſſabili, quæ fit per putrefactionẽ, & corruptionẽ generantis fit generatũ deforme ad generans in ſpecie aut genere, ut uidemus in cibo, ex quo generatur, & inſtauratur id quod per uigorẽ caloris intrinſeci & extrinſeci abſum

absumptum & deperditũ est. Nec dicimus medicinam hanc omnino incorruptibilẽ esse, ut Cœlum, sed cũ ipsa generata sit ex materia cæteris omnibus incorruptibiliori, & facta est simplex per separationẽ elementorum corruptibiliũ, si debite conseruetur, durabit decẽ millia annorũ absq; corruptione, & sumpta per os longo tempore cõseruabit corpus humànum incorruptibile: propter hanc causam sedulo hortãtur Medici, ut reficiamus nos cibo minus corruptibili. DEM. Hæc tua sentẽtia uidetur mihi similis opinioni quorundam philosophorum, qui uolebant Salamandrã solo igne uiuere, halec uero sola aqua, & talpam terra, Chameleonẽ autem aẽre: quæ opinio falsa est, nulla enim res elementata simplici elemento potest uiuere, sed ĳs rebus ex quibus cõposita est cõseruatur (ut inquit Aristoteles) quare neq; homo uitã suã sustinebit solo illo humido radicali simplici, & adeo incorruptibili. RAYM. Non dico hominẽ uiuere posse hac medicina sola, sed eius usu cũ cæteris alimentis posse tandem attingere longæuitatẽ primorum patrum, qui non solum fuerunt usi ligno uitæ in Paradiso terrestri, sed etiã reliquis fructibus. DEM. Súntne hac medicina usi patres primi? RAYM. Maxime uti debebãt ad uitã producendã. DEM. Mirum quidẽ illos nihil habuisse aliud quod à morte ipsos melius defenderet. RAYM. Naturaliter loquendo, hæc melior & præstãtior erat medicina, qua nihil excellentius in toto mũdo. Cũ enim (ut Aristoteles tradit li. 10. Metap.) in omni genere unũ quoddã sit qđ in eo genere primũ gradũ teneret, hæc autẽ medicina generata sit ex magis ĩcorruptibili, & uirtutis excellẽtioris materia, q̃ sub cœlo haud inuenies, & hęc primũ aut summũ gradũ tenebit inter cęteras medicinas pręseruatiuas omnes.

DEM. Est igitur medicina hæc ipsum lignum uitæ? RAYM. Prius tibi dixeram primos patres statim ab initio hoc ligno priuatos, ut apud Mosen legimus. DEM. Fortasse etiam Moses, qui ab ineunte ætate in sciētijs Aegyptiorum probe instructus fuerat, & huius diuinæ scientiæ cognitionē habuit (ut Vincentius Monachus scriptum reliquit) de his rebus, cum obscuritate loquutus est, quemadmodum & cæteri philosophi fecerunt. RAYM. Ipsius scriptis nihil detractum uolo, nam neque plus aut minus ipsi credendum quàm oporteat. DEM. Forte erit herba illa, cum qua Medea Aesonē ad iuuētutem reduxit, & cum qua Aesculapius eos suscitabat, qui iam ferè erāt extincti. RAYM. Est quidem ea medicina ipsa, sed minime herba dicenda: nā ueteres philosophi sub fabulis poëticis occultauerunt scientiā hanc, & loquuti sunt per similitudinē. DEM. Quam dicis similitudinem? RAYM. Hæc medicina in præparatione multipliciter uariatur: nam uiridē assumit colorem ut herba, propterea appellauerunt ipsam ueteres uegetabilem & herbā: hac de causa dicit Meluēdus discipulus Hermetis de his rebus disserens, O quàm facilis est hæc res rebus uegetabilibus propter uiriditatem. DEM. Cum herbæ tantas uirtutes medicinales habeāt, quî fit, ut hæc Medicina non posit esse herba? RAYM. Medicina hæc fieri non potest neque ex rebus uegetabilibus, neque animalibus, neque ab ijs rebus, quæ ab eis desumuntur. DEM. Quamobrem? RAYM. Cū necesse sit, ut hæc Medicina omnino incorruptibilis sit, & omnia elementa in hoc superare debeat, necesse est, ut extrahatur è materia, quæ ab omni corruptione quàm alienißima sit. DEM. Tamen dixisti tu in lib. quē de naturæ secretis inscripsisti, hāc extrahendam

trahendam esse de uino rubeo. Idem confirmat Ioannes de Rupescissa, alij uero Chelidoniam accipiẽdam esse autumant, alij sanguinem humanum. RAYM. Non parum erras si persuasum habes philosophorum scripta ex nuda litera intelligenda esse, maxime in hac scientia, quãto clariori & magis aperto sermone utuntur, tanto plus obscuritatis habent eorũ scripta, similitudinibus enim & per ęnigmata locuti sunt. DEM. In hac re qua usi sunt similitudine? RAYM. Dicit senior philosophus hanc medicinam conuerti & uariari se colore in colorem, & de sapore in saporem, & de natura in naturam, propterea sua nomina multiplicata esse. Dicit autem Minois philosophus, Si quæratur quare factum sit rubrũ antequã reciperet albedinem. Respondendum bis denigrari, bis in colorem citrinum conuerti & bis recipere colorẽ rubrum. Cum uero bis colorem rubrum recipiat, ut rubrum uinum & sanguis humanus uidelicet post putrefactionem & in distillatione, propterea ueteres per similitudines loquentes uocauerunt ipsam uinum rubeum, sanguinem humanum, & sanguinem Draconis, & his similibus. DEM. Ego omnino credebam animalia tanquam cæteris rebus omnibus inanimatis nobiliora, esse maioris uirtutis quoq; in medicina. RAYM. Animalium præstantia non consistit in proportione & cõmixtione elemẽtorum, sed in anima. Cum autem medicina hæc facienda sit, ex substantia corporea & materiali, propterea quædã mineralia ad hoc opus perficiendum pręstantiora sunt, nã eorum cõpositio durior & fortior est quàm animaliũ, nam istorum cõpositio quãtum ad corpus, debilis est & facilis corruptionis, & paucę uirtutis. Videmus enim ipsa animalia quæ occupata sunt rebus altis & sublimibus, priuata esse uilibus & casuris,

propterea mineralia quædam nullā operationē habentia & sensibilitate carentia, maiorē uim corporeā habēt quàm ipsa animalia. DEM. Si hæc medicina non potest fieri neq; ex uegetabilibus neq; animatis rebus, faciēda est forte ex medijs mineralibus, ut ex sale, alumine, atramento, marchasita, antimonio, sulphure & argento uiuo cōmuni. RAYM. Neq; ab his. DEM. Sūt tamen multū durabilia. RAYM. Nō sunt uirtuosiora cęteris rebus elemētatis neq; incorruptibiliora. DEM. À quibus rebus corrūpuntur? RAYM. Ignis uehemētia. DEM. Ignis quidē omnia corrūpit, rapit & deuorat. RAYM. Non potest tamē humidū radicale corrūpere in metallis, neq; ipsorū calorē radicalē & cōplexionalē, ut affirmat Geber in li. 2. & Albertus lib. 3. de mineralibus, cap. 2. DEM. Qua ex causa? RAYM. Propter ipsorū homogeneitatem & durissimā & fortissimā cōpositionem & colligantiam, & propter uaporabilem mixtionē, & longissimā temperatissimāq; decoctionē in minera siue terrę uisceribus. DEM. Cōcludis igitur medicinā hanc fieri debere ex humido & calido radicali metallorū? RAYM. Videmus metalla quæ plus mille annis in antiqtatib. Romę terra obruta latuerūt incorrupta, damnū nullū accepisse, unde facile conijcies quanto tempore ipsorū humidum radicale posit durare purificatum, distillatū & separatum ab omni parte corruptibili, grossa & elemētali, hac de causa dicit Geber lib. 2. cap. 12. Videmus res distillatas fieri puriores & facilius à putrefactione conseruari posse. DEM. Vnde habere putas metalla tantam uim & uirtutem super omnes res elementatas? RAYM. De cœlo. DEM. Tamen res durę uirtutē cœlestē minime recipiūt, quia cœlo nō obediūt, nā uidemus sigillū suam figuram non imprimere in durum

rũ lapidem, ſed in mollem cerã. RAYM. Radij corporum cœleſtiũ in nullo elemento cũ tanta uirtute uniũtur & potentia tãquam in terra, nam terra proprium & firmum receptaculum eſt uirtutũ cœleſtium & ipſius ſphę ræ centrum, hac de cauſa ipſa mirabilia producit uegetabilia, animalia & mineralia. Hermes dicit, terram parentem & genitricem eſſe metallorũ, quę in ſuo uentre portat metalla, ut mulier pręgnans fœtum in utero, dicit autem terram matrem eſſe, cœlum autem patrẽ, & quod ab ipſa terra imprægnatur in montibus & planicie & in aqua & omni loco. Tamen concedendum eſt, terram in ſua duritia permanentem nullam rem poſſe producere, cum non ſit obediens motui. Cum uero continuo motu cœleſti & uirtute ſolari & aliorum planetarum ipſa terra cõtinuè coquatur, & ex illa fit ſubtilior & alteratur, partesq́ ſubtiliores uirtute caloris ſolis eleuentur in fumũ. Propterea uirtutes cœleſtes continuo de cœlo deſcẽdentes & penetrantes in ipſam terrã & ibi inuenientes materiam ſimplicem, ſubtiliſsimã, & ſpiritualem, incorruptibilem, lucidã & perſpicuam, & naturæ ſagacitate præparatã & aptam, ut recipiat uirtutes cœleſtes propter ſimilitudinem quandam quam inter ſe habent, uim præſtantiſsimam infundunt in ipſum duplicem fumũ metallicum radicalem. Et cum hæc materia ſpiritualis longiſſimo tempore in cœleſti obediẽtia & ſpiritualitate iam permanſit in ſubſtantia principiorum metallorum, uniformis eſt, & homogenea, quæ tempore longiſsimo ad mille annos uſque induratur tandem, ut inquit Geber lib. 1. cap. 7. propterea Cœlũ infundit ipſis plures mirabiles uirtutes quàm in cæteris rebus omnibus, nã in his plus cæteris laborauit, & hęc eſt cauſa tantæ uirtutis metallorũ, ut omnia elementata facile ſuperent. Tametſi ue

ro poſt longiſsimũ tempus hic fumus duplex & uapor ſpiritualis iam ad duritiam metallicam peruenit, & in ſe retineat uirtutem cœleſtem, nihilominus cũ impedita & ſuffocata ſit à terreſtreitate & duritia, non poteſt extrinſece demonſtrare uirtutem hanc cœlitus adeptã: nos uero cupientes illam fieri manifeſtam, & uolẽtes ipſam perducere ad lucẽ, neceſſe eſt, ut remoueamus terreſtreitatem & ſpiſsitudinem metalli, & reducamus ipſum ad primã ſimplicitatem, quæ ſufficienter decocta tantas uirtutes demonſtrabit, ut quaſi ſubito uideatur mutare corpora humana & reducere ad ueram priſtinamq́ ſanitatem: poteris autem facile apud te ipſum expendere quantam uirtutem habeat medicina hæc, ſi Noë qui hãc tenebat (ut ſcribit Vincentius monachus lib. 5. naturalium) quingenteſimum annum agens generabat Sem, Cham & Iaphet. DEM. Sermo iſte plurimũ delectauit me, ſed hoc quæro, num ex gemmis medicina hæc fieri poſſit. RAYM. Quare hoc quęris? DEM. Quia ſunt incorruptibiles & magnam uim & uirtutem medicinalẽ habent & cœleſtem quibus metalla etiam ſuperent, propterea quemadmodum etiam Albertus affirmat in libr. de mineralibus & Hermes, qui tradiderunt uirtutes rerum inferiorum dependere à ſtellis, & imaginibus cœleſtibus. dixerunt quoq; uirtutem hanc deſcendere ſuper res naturales plus aut minus impluẽdo & influendo, nã fortius imprimere ſuã uim materia exiſtẽte magis ſimili uirtuti cœleſti & ipſis corporibus cœleſti lumine & pſpicuitate: minus uero quũ materię fuerint cõfuſę et feculẽtę, ut opprimatur in ipſis uirtus cœleſtis, quũ igitur in ſubſtãtia et lumine, colore et pſpicuitate cœleſtib. corporibus ſimiliora ſint quàm ipſa metalla, qua de re etiã à quibuſdã philoſophis nominatę ſunt ſtellę elemẽtales,

debeant

debeāt, igitur multo præstantiores esse ipsis metallis ad præparandā hanc uirtuosissimam medicinā. RAYM. Si tota substantia deberet conuerti & præparari in medicinā, aliquæ gemmæ multo præstātiores essent quàm ipsa metalla, quorū uirtus oppressa & sepulta est in terrestreitate, & alijs accidentijs superueniētibus materiæ radicali, in qua consistunt uirtutes hæ cœlestes: cū uero (ut supra diximus) neq; metalla neq; gemmæ recipiant uirtutem cœlestē, quamdiu fuerint in forma metalli aut lapidis, sed cum figurā adeptæ fuerint uaporis tamdiu donec indurentur. Isti autem uapores qui de metallis generātur, maiorem similitudinem habeant spiritualitatis & maiorem obedientiam cœlestem quàm alij uapores qui de gemmis generantur, sequitur metalla plures habere uirtutes cœlestes quàm gemmæ. DEM. Quis huius rei nos reddit certos? RAYM. Gemmæ sunt propinquę in substantia elementis, & ipsarum materia prima, & qualitates primæ elemētales parum alteratæ sunt aut trāsmutatæ à prima natura sua, præterea coagulauit natura gemmas paruo artificio, & indurauit ipsa cum diaphanitate & perspicuitate ea quam habebant in ipsarum materia prima fumosa, & quamuis habeant duritiem & uirtutem hāc ex duritia ipsorum, nihilominus præ se ferunt tamen uirtutem aliquam cœlestem, quòd metallis non idem euenit: nam antequam hæc recipiant formam metallicā, requiritur longissima transmutatio, & contemperantia metallorum & purgatio & trāsmutatio sulphuris, argenti uiui, salis & aluminis, & harum rerum longa decoctio. Lapides uero preciosi quamuis multum durabiles sint, hoc tamen à multa quātitate humidi radicalis uiscosi non assequuti sunt, quod strictim & quàm arctissime ligat & compingit in simul partes

ipsorum, participant enim ei in parua quantitate, propterea facile triturantur, nam ea potius causata est à frigiditate congelante, ex qua per naturam paruo labore indurati sunt: frigidum autem congelando claudit poros, & in ipsa substantia intrinsece constringit calorem naturalem, adeo ut calor aëris ipsam aperire nequeat aut corrumpere. Ignis uero calor uehemens qui metalla quędã corrumpere potest, ipsorum humidum radicale non potest corrumpere, cũ fortissime commixtum & unitũ sit cum sicco terrestri subtili & digesto, hoc est cũ sulphure & argento uiuo, cum quibus duobus hæc medicina fit incorruptibilitate & uirtute omnia superans. DEM. Marsilius Ficinus eorum opinionẽ reprobat & falsam esse affirmat, qui tradunt materiam auri intrare posse cõplexionẽ humani corporis, aut ipsi assimiliari posse aut in potabilem substantiam conuerti, cum oportet ipsam prius conuerti & trãsmutari in sanguinem, postea uero in carnem, quod impossibile est propter ipsius duritiã: cum igitur medicina hæc ex auro fieri nõ possit, multo minus poterit ex metallis reliquis fieri. RAYM. Equidem concedimus metalla existentia & permanentia in substantia metallica, etiam si aqua uitæ quàm maximè subtilientur, nullam tamen penitus affinitatem aut conuenientiam aliquam adipisci propinquam carni humanę, nisi corrupta prius forma dura & redactis ad ipsorũ primam materiã sufficienter purificatã et digestam. nam sic acquirunt hanc affinitatem & conuenientiam cũ corpore humano, quam etiam cæteri cibi & medicinę pręseruatiuæ possident, quas tamen hæc longe præcellit in uirtute. DEM. Iam ex uerbis tuis intelligo, humidũ istud radicale & materiam primam soluẽdam & distillandam esse. RAYM. Verum dicis. DEM. Quomodo

modo autem ex istis metallicis aquis fieri potest medicina pro humano corpore, cum fœtidissimæ sint & horribiles, arrosiuæ, & tã acutæ ut à Philosophis pro ueneno præsentissimo habeãtur? Morienus Romanus de ipsarũ odore loquens, comparat ipsarum fœtorẽ mortuorum cadauerũ sepulchris. Videmus quoq; eas aquas quę per metallicas uenas fluunt, & in ipsis calefiunt, odorẽ ingratum acquirere: erit igitur medicina hæc multo horribilior & naturæ humanæ abominabilior, cũ substantia ipsa metallica fuerit in aquã conuersa. RAYM. Quẽadmodum fructus in principio æstatis acerbi & austeri sunt, quòd sufficientem decoctionẽ & digestionem nõdũ habuerint, & continue attrahendo humorẽ sufficienter maturare nõ posśint & dulcorari, nisi multo calore totius æstatis decoquantur & digerantur, ut fiãt dulces & odoriferi. idem euenit medicinæ nostræ extractæ ex terra metallorum: nam & hæc ante sufficientẽ digestionem & decoctionẽ fœtida est & horribilis, & antequã uapores ab ipsa ascenderint per decoctionẽ, non poterit dulcorari, sed uaporibus coagulatis & sufficienter decoctis mirabilem suauitatem & dulcedinem acquirit: propterea dixit Arnoldus in Rosario, dulcorabis amarũ, & habebis totum magisterium. DEM. Est'ne indiciũ aliquod ex quo cognoscam medicinam hanc iam esse finitã? RAYM. Ioãnes de Rupescissa tradidit, quod & nos affirmauimus, uidelicet duo esse signa siue indicia certa, quibus cognoscitur medicinam hanc iam perfectã esse & finitã. Primũ est hoc, si ponamus uas in quo hæc medicina inclusa est in angulum aliquem domus, et pro miraculo & quasi inuisibili obstamine eo pertrahantur & alliciantur omnes qui domum illã ingrediuntur, alterum uerò est si ponamus iam dictum uasculum supra

uerticem

uerticem turris, ut ipsius odor attrahat & congreget ibi omnes aues quæ eam odoris suauitatem percipiūt, sunt autem hæc certissima indicia medicinam iam finitā esse & omnino completam. DEM. Quid uoluit Ioannes de Rupescissa his uerbis significare? RAYM. Per turrim intelligimus fornacem in angulo domus positum, in quem uitrum, quod materiam nostræ medicinę continet, decoquendum ponitur: per intrātes uero domum istā & per aduolantes aues significantur spiritus & uapores illi qui uirtute caloris sursum ferūtur ac ascendūt in altum per collum longum uasis siue bocciæ, qui cum figuntur & amplius non ascendunt, indicium est ipsarū humiditatem aqueam iam consummatā, & materiā dulcoratam, & medicinam finitam esse. Non debes autē dubitare super hac interpretatione, nam & Rasis eandem sentētiam tenet, nam ueteres usi sunt uarijs nominibus, similitudinibus, figmentis, fabulis & ænigmatibus, ut hanc diuinam scientiam occultarent, ne facile ab aliquo perciperetur, quod etiam nobiscū affirmat Ioannes Picus Mirandula in lib. de dignitate hominis, cum dicit, ueteres consueuisse res diuinas altas & sublimes sub uelo multorum ænigmatum & fabularum poëticarum describere. DEM. Poterit autem Medicina hæc sanare omnes mobos curabiles? RAYM. Diximus suprà, medicinā hanc in supremo gradu & ordine primo cōstitutam. Cum enim diuersi gradus sint medicinarū curatiuarum, quædā longius sese extendunt in uirtute curationis, quædam uero minus non solum in curando, sed etiam præseruando corpus à multis ac uarijs infirmitatibus, & ut corpus humanū à corruptione cōseruent. Videmus enim subtilem substantiā & formalem in quantitate & materia submersam non posse exercere suas uirtutes

tutes nisi quanto magis spiritualis & formalis, & à materia separata fuerit & à quantitate remota, tanto plus suam uirtutẽ extendat ut operetur uarios effectus. Nostra uero medicina cum cõposita sit ex spiritibus subtilioribus & materia simplici & quasi separata ab omni materia elementali, propterea facile poterit sine impedimento uires suas in omnibus infirmitatibus quę curam recipere possunt. Nouimus item omne agens uirtutẽ habere operandi secundum propinquitatẽ & similitudinẽ cum qua participauerit, cum primo actiuo, primũ uero & uniuersale agẽs corporeum & simplex corpora sunt cœlestia, quæ ut uniuersalis causa se extendunt super omnes res inferiores. Cũ uero medicina nostra propter subtilitatem suam & puritatem incorruptibilitatẽq; supra omnia corpora maximam propinquitatem & similitudinẽ habeat cũ cœlestibus corporibus, à Philosophis Cœlum fuit nuncupata & quinta essentia: poterit igitur præ cæteris rebus corporeis inferioribus omnibus tanquam medicina uniuersalis omnes curabiles morbos et infirmitates curare, non tantum illas quæ ad Physicum pertinent, sed etiam istas quæ Chirurgi manum requirunt. Tradunt etiam Medici medicamentũ Hieræ picræ singularem habere uirtutem attrahendis humoribus à capite, collo & pectore, & non ab alijs membris inferioribus, propterea quòd hoc medicamentum generatum sit per uirtutẽ quarundam stellarum quæ influentiã habent supra caput, collũ & pectus, ut stella Arietis, Tauri & Gemini. Idem asserunt de cæteris medicamentis quæ humores trahunt ex pedibus, coxendice, & tibijs: quia specialem quandam uirtutẽ hæ medicinæ nactæ sunt & certum influxum quendam super mẽbra hęc inferiora, scilicet stellæ Capricorni, Aquarij & Piscium. Metalla

uero

uero recipientia essentiam, nomen, numerum, colorem, uirtutem & proprietatem planetarum singularem, omnes uero planetę habeant influentiam & uirtutem supra totum humanum corpus, & ex his metallis nostra medicina generatur, habebit & hæc uirtutem supra totū humanum corpus, & aquæ thermarum si habent uirtutem sanandi plures infirmitates, ea de causa quòd ferunt secum transeuntes per metalli uenas uirtutem quandam metallicam, habebit nimirum ipsa substantia metallica maiorem uim in potabilem formam conuersa. Cum autem secūdum opinionem Philosophorum ueterum singula metalla secundum similitudinem, uirtutem, nomē, colorem, & proprietatem in omni metallo sunt cōpræhensa, ut aperte demonstratum est in lib. expositionis librorū Gebri, Igitur & hæc nostra medicina quamuis solummodo ab uno aliquo metallorū extracta fuerit, habebit tamen nihilominus uirtutem omnium metallorum & planetarum, & uirtutem super totum corpus humanum sanandi plures infirmitates curabiles. Idem uoluit significare Ioannes de Rupescissa de humiditate nostra radicali loquens, & de quinta essentia sub nomine aquæ uitæ: dicit enim aquam ardentem bonam in se continere omnium metallorum uirtutē, & non aquam esse uitis sed uitæ, quia uitā hominibus donet. DEM. Quamuis istæ rationes satis prudenter & argutè adductæ sint, nihilominus apud me persuasum habeo, unam medicinam simplicem omnes infirmitates minimè posse curare, præcipue uero hac de causa, nam infirmitates contrariæ (ut Medici asserunt) medicinis curantur contrarijs, cum uero qualitates contrariæ in uno solo subiecto non possunt esse, mihi plane impossibile uidetur unam medicinam plures infirmitates posse curare. Tradunt

dunt præterea Philosophi, ex una sola re præter unum effectum solum non causari: igitur neq; una sola medicina plures morbos curabit. RAYM. Vna sola res simplex facit plures effectus contrarios secundum naturam diuersam & dispositionem recipientis. Videmus enim solis calorem diuersum operari effectum, cum lutum deficcet, ceram autem liquefaciat, cum tamen hi effectus contrarij sint ex una sola operatione. Quamuis igitur nostra medicina res una & sola sit, & forte unam solam operationem habeat, nihilominus si considera-mus magnam illam similitudinem quam cum omnibus rebus cœlestibus habet, uidemus ipsam aptam ad recipiendum plures uirtutes cœlestes. Cum etiam ab omnibus elementis extracta sit, dicimus ipsam habere uirtutem & qualitatem omnium elementorum, propterea multiplicis esse uirtutis & operari eam posse uarios effectus contrarios. DEM. Ostende mihi nunc huius artis praxin. RAYM. Lege expositionem nostram librorum Gebri, nam ibi & materiam & praxin distinctè & clarè descriptam inuenies. DEM. Maximas tibi gratias ago pro tanto in me collocato beneficio ex tua singulari liberalitate & humanitate, & tu ualebis interim.

FINIS.

SINE

FRAUDE.